

Omgevingsvisie Externe Veiligheid

Gemeente Deventer

Inhoudsopgave

Bladzijde

I. Het Visiedocument 1-11

II. Het Achtergronddocument

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Waarom een Omgevingsvisie Externe Veiligheid?	1
1.3	Inhoud en betekenis van de omgevingsvisie	3
1.4	Proces en projectgroep	3
1.5	Opbouw van de omgevingsvisie	4
2	HUIDIGE SITUATIE	5
2.1	Typering gemeente	5
2.2	Risico's en knelpunten	6
2.3	Beleidscontext	8
2.4	Stand van zaken externe veiligheid 2006	10
3	VISIE EXTERNE VEILIGHEID	14
3.1	Visie en ambitie	14
3.2	Ambities vertaald	17
4	AANPAK	25
4.1	Benodigde maatregelen	25
4.2	Bestaande knelpunten	31
5	INSTRUMENTEN EN MIDDELEN	33
5.1	Instrumenten	33
5.2	Benodigde middelen	33
5.3	Producten en werkprocessen	34
5.4	Bestuurlijke, organisatorische en financiële verantwoording	34
6	COLOFON	36

BIJLAGEN

1	Lijst van gebruikte begrippen
2	Bronvermelding
3	Wettelijk kader
4	Overzicht kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten
5	Resultaten risico-inventarisatie
6	Kaartmateriaal

III. Het Uitvoeringsprogramma 2007

1	Inleiding	1
2	Financiële consequenties en menskracht 2007	1
3	Beschrijving taken 2007	2-7
4	Tabel capaciteiten en middelen	8

Omgevingsvisie Externe Veiligheid

Gemeente Deventer

I Het Visiedocument

OMGEVINGSVISIE EXTERNE VEILIGHEID DEVENTER

Ambitie en doel

Het is de ambitie van de gemeente Deventer om door middel van het optimaal combineren van bedrijvigheid en ruimtelijke ontwikkeling een verantwoord niveau van fysieke veiligheid voor de samenleving binnen de gemeentegrenzen te creëren.

Het doel van dit rapport is om beleid te formuleren dat deze ambitie mogelijk maakt. Daarbij gaat het allereerst om het opheffen van onveilige situaties. Daarnaast is het de bedoeling om de veiligheid te handhaven en te voorkomen dat nieuwe onveilige situaties ontstaan. Deventer is een dynamische stad en dat moet zo blijven! Door middel van slimme randvoorwaarden, inventieve oplossingen en preventieve maatregelen kan die dynamiek worden gecombineerd met veiligheid voor de burgers op de lange termijn.

Voor wie is deze visie bedoeld

De omgevingsvisie is gemaakt om de gemeente een duidelijk kader te geven voor het omgaan met risico's en externe veiligheid. De visie geeft aan waar ontwikkelingen mogelijk zijn en onder welke voorwaarden. Die informatie is niet alleen voor bestuurders van belang, maar ook voor het ambtelijk apparaat. De ambtenaren binnen de gemeente geven uitvoering aan het beleid en kunnen met de visie in de hand duidelijk communiceren richting burgers en bedrijven hoe Deventer omgaat met risico en veiligheid. De visie is dus bedoeld voor zowel bestuurders en ambtenaren als voor burgers en bedrijven. Daarnaast hebben ook externe partijen zoals de provincie, buurgemeenten, Rijkswaterstaat en ProRail met dit rapport een duidelijk beeld van de Deventer visie op veiligheid.

Wat is externe veiligheid

Veiligheid is een ruim begrip. We praten over veiligheid in de zin van het voorkomen van ongelukken in het verkeer (*verkeersveiligheid*), het voorkomen van brand in huis en bij horecagelegenheden (*brandveiligheid*) en veilig over straat kunnen gaan (*sociale veiligheid*). Onder **externe veiligheid** verstaat men het beheersen van risico's die voortvloeien uit de opslag, productie, het gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen.

Waarom een Omgevingsvisie Externe Veiligheid

Veilig wonen en risicobedrijven vestigen of het vervoeren van gevaarlijke stoffen gaan niet zomaar samen. Daarom is het ruimtelijk scheiden van dergelijke activiteiten noodzakelijk en wettelijk verplicht. Deze omgevingsvisie is bedoeld om duidelijkheid te geven aan burgers en bedrijven over hoe de gemeente omgaat met het ruimtelijk scheiden van risicovolle activiteiten en kwetsbare objecten, zoals woningen. In de omgevingsvisie worden gemaakte keuzes en hun onderlinge samenhang aangegeven en de consequenties van de keuzes worden duidelijk gemaakt. Ook voor de gemeentelijke organisatie is de visie een handvat om de afstemming en sturing van processen, bijvoorbeeld bij de tot standkoming van een bestemmingsplan, in goede banen te leiden.

Kaders van het Rijk

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een grens gesteld moet worden aan de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grenswaarden gesteld. Zo zijn met het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het besluit heeft als doel burgers een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Daarnaast stelt het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo-1999) eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland ten aanzien van de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Voor transportrisico's zijn de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, de Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (Nota RNVGS) en de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen verschenen en is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) externe veiligheid transport gevaarlijke stoffen en een Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen in voorbereiding.

Beleidsvrijheid voor gemeenten

Naast het feit dat vanuit de Rijksoverheid risiconormen zijn gesteld, is er veel beleid. Dit beleid is vastgelegd in diverse handleidingen en handreikingen. Het beleid laat ruimte aan gemeenten en provincies om eigen veiligheidsambities te formuleren. In specifieke zin hebben gemeenten en provincies de vrijheid om binnen kaders voor de bescherming van groepen burgers (*groepsrisico*, *GR*) eigen beleid vast te stellen. Dit geldt in mindere mate als het gaat om de bescherming van individuele burgers (*plaatsgebonden risico*, *PR*). Deze beleidsvrijheid vraagt van een gemeente om na te denken over haar eigen invulling van die beleidsruimte. Deze Omgevingsvisie Externe Veiligheid beschrijft op welke wijze de gemeente met de beleidsruimte omgaat.

Het plaatsgebonden risico (PR) is het risico (uitgedrukt in kans per jaar) dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit met een gevaarlijke stof.

In het Bevi is voor het PR een norm van 10^{-6} per jaar opgenomen (= een kans van 1 op een miljoen per jaar op overlijden ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen).

Het plaatsgebonden risico is de “harde” grenswaarde. Daaraan zal voor kwetsbare objecten als woningen of scholen in alle gevallen moeten worden voldaan. Dat betekent dat binnen een bepaalde contour rondom een gevaarlijk bedrijf dergelijke objecten niet mogen worden gebouwd of zelfs moeten worden gesaneerd.

Voor beperkt kwetsbare bestemmingen, zoals verspreid liggende woningen of kleine kantoren, is deze norm een richtwaarde. Dit betekent dat op grond van zwaarwegende motieven van de norm mag worden afgeweken.

Het groepsrisico GR is de cumulatieve kans (per jaar) dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van een calamiteit met een gevaarlijke stof.

In het besluit is een orientatiewaarde opgenomen voor het groepsrisico. Voor het groepsrisico is er dus geen sprake van een harde normstelling. Van het bevoegde gezag wordt verwacht deze waarde zoveel mogelijk aan te houden, maar zij mag hiervan afwijken mits e.e.a. goed is onderbouwd.

Voor het groepsrisico is er sprake van een zogenaamde oriënterende waarde. Dit betekent, dat deze waarde gemotiveerd mag worden overschreden. Het gemeentebestuur moet hierover een afweging maken. Ter voorbereiding van de afweging van de risico's bij vergunningverlening of ruimtelijke plannen wordt per geval een verantwoording groepsrisico opgesteld, die aan het gemeentebestuur wordt voorgelegd. Wie de verantwoording opstelt, is vastgelegd in het werkproces voor de betreffende activiteit (zoals een bestemmingsplan). Hierbij is de *regionale brandweer* de wettelijk verplichte adviseur. De gemeente verantwoordt het groepsrisico bij overschrijding van de oriënterende waarde en bij verandering van het groepsrisico.

Wat zijn de keuzemogelijkheden?

De gemeente kan zelf keuzes maken, uiteraard binnen de kaders van de wet, over het niveau van veiligheid. Laten we bijvoorbeeld nieuwe gevaarlijke bedrijven binnen de gemeente toe of niet? Is het bouwen van nieuwe woonwijken voor de gemeente belangrijker dan de uitbreidingsmogelijkheden van een bedrijf dat met gevaarlijke stoffen werkt? Of willen we allebei? Dat betekent dat er compromissen moeten worden gesloten. Bijvoorbeeld enerzijds extra investeringen voor veiligheid bij het bedrijf en anderzijds een andere ruimtelijke indeling van het stedelijke uitbreidingsplan.

Deze keuzes zullen niet overal in de gemeente hetzelfde zijn. Op de ene plek kiezen we voor wonen, op de andere ligt het accent op bedrijvigheid. Daarom is gekozen voor een gebiedsgericht beleid, waarin genuanceerd en met inachtneming van lokale aspecten wordt omgegaan met externe veiligheid.

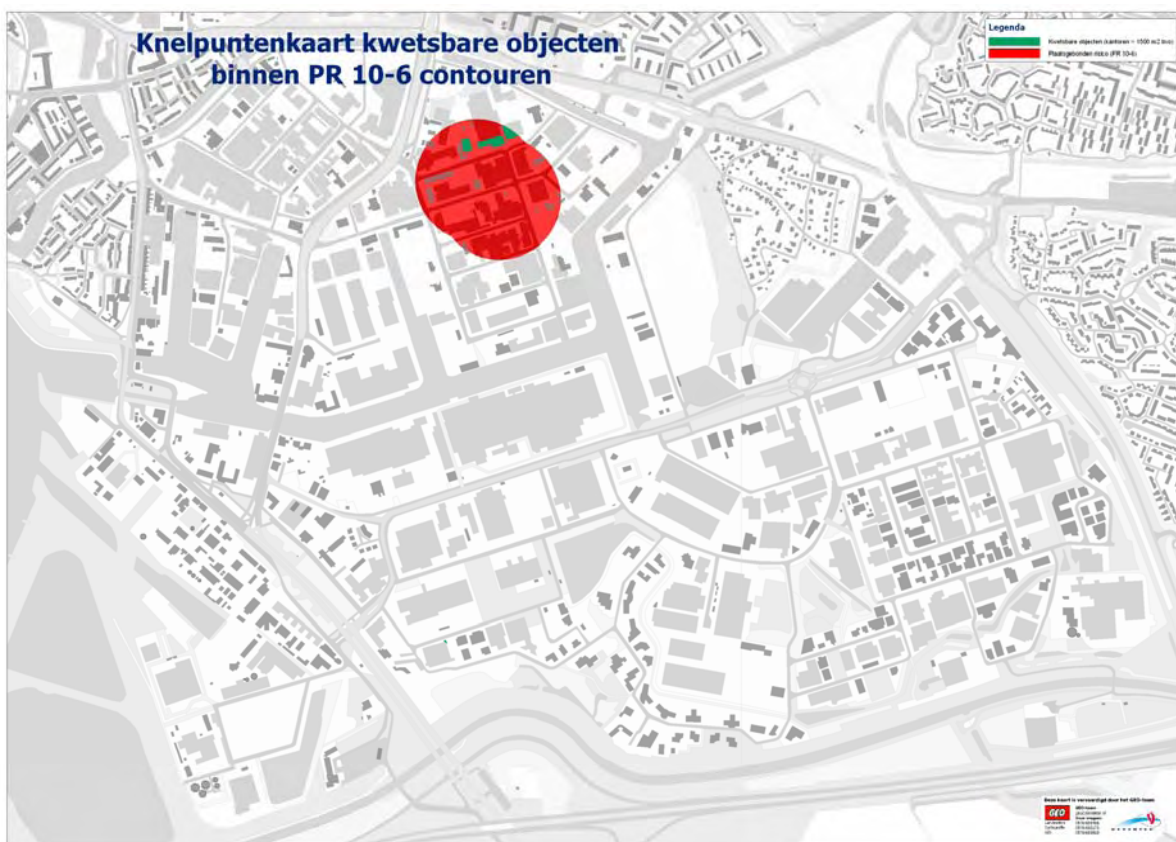
De keuzevrijheid wordt vertaald in het wel of niet accepteren van een overschrijding of toename van het groepsrisico of het wel of niet toestaan van beperkt kwetsbare objecten binnen de plaatsgebonden risicocontour.

Knelpunten huidige situatie

Binnen de gemeente Deventer bevinden zich in de huidige situatie enkele knelpunten. Onder knelpunten worden die situaties verstaan, waarbij kwetsbare objecten zich binnen de plaatsgebonden risicoafstand (de “harde” grenswaarde uit de wet) bevinden.

Voor een aantal van deze knelpunten zijn al oplossingen gevonden, zoals het saneren van de risicovolle activiteit, het treffen van extra beschermende maatregelen en/of het herberekenen van de risicocontouren om een meer realistisch en op de situatie toegesneden beeld te krijgen van de risico's van het bedrijf (het Bevi en de bijbehorende regeling (Revi) geven namelijk voor een aantal categorieën bedrijven zoals LPG-tankstations, opslagen met gevaarlijke stoffen en ammoniak koelinstallaties, standaard risicoafstanden, die in sommige gevallen niet representatief zijn voor de werkelijke situatie). In onderstaande tabel zijn de knelpunten samengevat.

Nr.	Knelpunt	Reden	Oplossing
1	Descol, Duurstedeweg	PR 10^{-6} ligt over kantoor Kluwer (kwetsbaar object)	Uitvoeren risicoanalyse Descol en evt. strengere eisen beschermingsniveau
2	XSYS printing inks (voorheen A.N.I. printing inks Benelux, theoretisch knelpunt), Antwerpenweg	Waarschijnlijk meer dan 2 woningen binnen PR 10-6	Bedrijf is gesloten. Revisie milieuv vergunning bij vestiging van een nieuwe inrichting

De gemeente werkt doorlopend aan de verbetering van de veiligheidssituatie en aan het zo spoedig mogelijk oplossen van de bestaande knelpunten. Daarbij wordt als uiterste termijn, conform het overheidsbeleid, 2010 gesteld.

Aandachtspunten huidige situatie

Naast de hierboven genoemde knelpunten zijn er ook nog diverse situaties die niet direct als knelpunt worden aangemerkt, maar wel om de aandacht van de gemeente vragen. Het gaat dan niet om het plaatsgebonden risico, maar om het groepsrisico, waarvoor een minder "harde" norm geldt. Bij het groepsrisico wordt gekeken naar het aantal personen dat zich binnen het invloedsgebied van een inrichting of transportas bevindt, in combinatie met het soort en de hoeveelheid gevaarlijke stoffen die in het geding zijn. Daarnaast is het ook van belang om welke mensen het gaat: kunnen mensen zichzelf bijvoorbeeld op tijd in veiligheid brengen of hebben ze daarbij hulp nodig? Denk daarbij aan kleine kinderen, ouderen of invaliden.

Het gaat daarbij om bijvoorbeeld het bedrijf Akzo Nobel polymer chemicals, Descol, het stationemplacement en de omgeving van het spoor, de A1 en de route voor gevaarlijke stoffen. In al deze gevallen blijft het groepsrisico onder de oriënterende waarde (in de huidige situatie), maar wordt samen met de brandweer onderzocht welke maatregelen nodig zijn om een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau te bereiken.

Veiligheid rondom het spoor

Er is veel discussie over de veiligheid in de omgeving van het spoor. Tot voor kort reden de chloortreinen nog met grote regelmaat door Deventer en ook andere gevaarlijke stoffen werden door de stad vervoerd. Met de herstructurering van de Rivierenwijk en de ontwikkeling van enkele andere terreinen nabij het spoor op stapel moeten die risico's goed in beeld gebracht worden.

Met ProRail, de beheerder van het spoor en de eigenaar van de infrastructuur van het goederenemplacement, is daarom intensief contact onderhouden, met name over de vraag hoeveel gevaarlijke stoffen in de toekomst zullen worden vervoerd door Deventer. De ontwikkeling van de Betuwelijn speelt daarin een belangrijke rol. Doordat de Betuweroute straks een groot deel van het vervoer van gevaarlijke stoffen voor haar rekening neemt, zal door Deventer nog maar een klein gedeelte van het vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvinden vergeleken met de huidige situatie.

Bij het verschijnen van deze visie is het structurele transport van chloor door Deventer al niet meer aan de orde. Na ingebruikname van de Betuweroute (2007) verwacht ProRail dat alleen nog een klein aantal wagons met LPG en brandbare vloeistoffen als benzine of diesel vanuit Zutphen via het emplacement naar Almelo rijden. Het doorgaande transport vanuit Apeldoorn en Zwolle zal dan niet of nauwelijks meer plaatsvinden.

Voor de ontwikkeling van de Rivierenwijk en het T&D-terrein is dat goed nieuws. Door deze ontwikkeling van het transport kan verdichting van het aantal personen rond het spoor plaatsvinden, al moet daarbij in overleg met de brandweer wel heel goed gekeken worden naar de voorwaarden waaronder dat kan.

De gemeente heeft een risicoberekeningsmodel laten maken waarmee snel kan worden ingeschat wat de consequenties van een ontwikkeling voor de externe veiligheidssituatie zijn.

Ambities gedifferentieerd naar gebiedstypen

Om zowel ruimte te bieden voor de ontwikkeling van bedrijvigheid, de ruimtelijke ontwikkeling van de stad én ervoor te zorgen dat geen veiligheidsrisico's worden gelopen is het goed om sturing te geven aan de situering van bedrijven met een risicocontour en aan ruimtelijke ontwikkelingen binnen risicocontouren. Daarom worden binnen de gemeente Deventer in de Omgevingsvisie Externe Veiligheid de volgende gebieden onderscheiden.

1. Woonwijken
2. Buitengebied
3. Transportzone (spoor, A1, N348)
4. Bijzondere locatie
5. Bedrijventerrein

Voor elk van deze gebiedstypen is een eigen veiligheidsambitie vastgesteld. Deze veiligheidsambitie zegt vooral iets over de mogelijkheden die er in het betreffende gebied bestaan om ontwikkelingen te laten plaatsvinden. Belangrijk daarbij is dat bedrijven met gevaarlijke stoffen niet meer overal worden toegelaten en dat ruimte gecreëerd wordt tussen risicobedrijven en kwetsbare objecten. Voor deze gebieden gelden de onderstaande ambitieniveaus voor externe veiligheid:

- **Ambitieniveau Ruimte voor wonen (geldt voor woonwijken en buitengebied)**
- **Ambitieniveau Ruimte voor bedrijvigheid (geldt voor bedrijventerreinen)**
- **Ambitieniveau Ruimte voor ontwikkeling (geldt voor transportzones en bijzondere locaties)**

1) Woonwijken

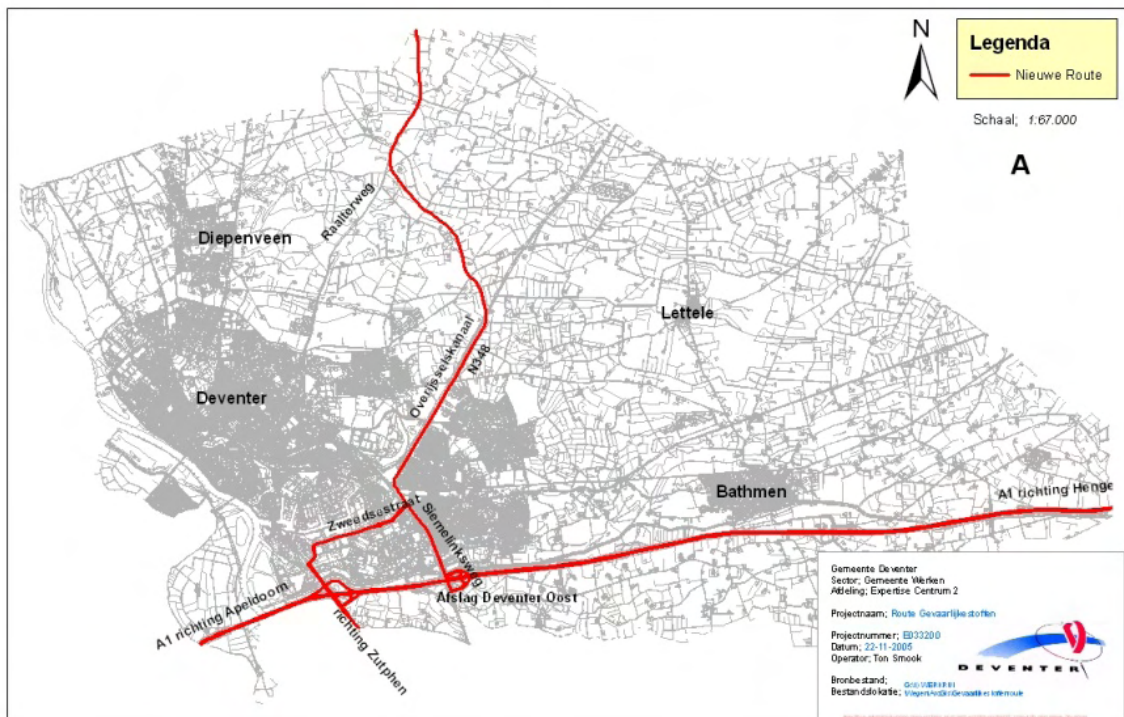
Woonwijken zijn die gebieden in de gemeente waar een groot aantal mensen op een beperkt oppervlak verblijven. De gemeente Deventer wil haar burgers een zo veilig mogelijke woonomgeving bieden en in woonwijken worden daarom geen bedrijven toegelaten die een externe veiligheidsrisico veroorzaken. In de woonwijken zijn dergelijke bedrijven ook nu niet aanwezig.

2) Buitengebied

In het buitengebied is het aantal aanwezige personen per oppervlak kleiner dan in de woonwijken. Het is echter een karakteristiek gebied voor Deventer en het streven is dan ook om het buitengebied zoveel mogelijk te beschermen tegen risico's door bedrijven met gevaarlijke stoffen. Ondanks de aanwezigheid van een enkel bedrijf in het buitengebied (het gaat voornamelijk om een aantal LPG-tankstations die voldoen aan de normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico), is er daarom voor gekozen om voor het buitengebied dezelfde ambitie als voor woonwijken te hanteren.

3) Transportzone

- a) In de **spoorzone** (200 m ten weerszijde van het spoor) wordt uitgegaan van maximale ontwikkelingsmogelijkheden voor de ruimtelijke ordening. Dat betekent dat de mogelijkheden voor het transport van gevaarlijke stoffen beperkt zullen zijn. In het landelijk vast te stellen Basisnet voor vervoer van gevaarlijke stoffen zal voor Deventer slechts beperkt vervoer van gevaarlijke stoffen worden toegestaan. Verantwoording van het groepsrisico vindt plaats door het planontwerp te optimaliseren (mogelijkheden voor beheersbaarheid van calamiteiten, zelfredzaamheid van de burgers etc.). Voor het spoorwegemplacement wordt, in overleg met het RIVM, een invloedsgebied van 300 meter aangehouden
- b) De **A1** wordt (in het concept Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen) beschouwd als een belangrijke transportader waarover veel gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd. Dat betekent dat ten weerszijden van de A1 een veiligheidszone van 30 m vanaf de kant van de weg wordt aangehouden. Binnen deze zone mag geen nieuwbouw van kwetsbare objecten plaatsvinden. Daarnaast wordt in de zone van 30 tot 200 m hetzelfde beleid gevoerd als in de spoorzone.
- c) Zweedsestraat naar de N348 (Siemelinksweg) naar het noorden. Rondom deze route wordt een zone van 200 m vanaf de kant van de weg op dezelfde wijze beschouwd als de spoorzone

4) Bijzondere locaties

In de gemeente Deventer zijn enkele locaties aanwezig die voor externe veiligheid worden beschouwd als **bijzondere locatie**. Bijzondere locaties zijn gebieden die binnen het invloedsgebied van een risicobedrijf vallen, maar waar bezien het bijzondere karakter van het gebied wel ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk moeten zijn. Verantwoording van het groepsrisico vindt hier plaats door het planontwerp te optimaliseren (mogelijkheden voor beheersbaarheid van calamiteiten, zelfredzaamheid van de burgers etc.).

Voor bedrijven die zich in de omgeving van een bijzondere locatie willen vestigen geldt dat met behulp van de best beschikbare technische maatregelen de risicocontouren worden geminimaliseerd. Daarnaast geldt het wettelijke uitgangspunt dat de plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6} –contour) niet over een kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object mag liggen:

a) Havenkwartier

Het plan Havenkwartier ligt ingesloten door het bedrijventerrein Bergweide en valt onder het invloedsgebied van de (vergunde, maar niet aanwezige) chlooropslag van AKZO Nobel. Het gebied heeft een woon- en kantoorbestemming en is dus te beschouwen als (beperkt) kwetsbaar.

Externe veiligheidsrisico's in dit oude havengebied hebben betrekking op industriële activiteiten en wegvervoer gevaarlijke stoffen. In januari 2005 heeft onderzoek naar de plaatsgebonden- en groepsrisico's (RNVGS en Bevi) plaatsgevonden. Twee risicocontouren van Akzo Nobel reiken tot in het zuidelijk deel van het plangebied. Buiten deze contouren doen zich wat betreft het plaatsgebonden risico geen belemmeringen voor.

Het plan leidt tot een kleine verhoging van het groepsrisico. Het plan is al diverse malen aangepast en zal zo worden ontworpen dat voldoende vluchtmogelijkheden aanwezig zijn voor de in het Havenkwartier aanwezige mensen. In de verantwoording van het groepsrisico bij het bestemmingsplan zal worden ingegaan op de zelfredzaamheid van mensen die in het invloedsgebied rond risicobronnen aanwezig zijn en de bestrijdbaarheid van incidenten.

b) Kantoorbestemmingen Hanzepark

Langs de A1 zijn kantoren gevestigd en bestemmingen aangewezen als locatie voor grotere kantoorgebouwen. In deze kantoren zijn grote aantallen personen aanwezig, waardoor ze worden beschouwd als kwetsbare objecten. De plaatsgebonden risicocontour van het bedrijf Sensora ligt in de huidige situatie nog voor een substantieel deel over deze bestemmingen. In het eerste kwartaal van 2007 wordt Sensora een nieuwe milieuvergunning verleend met een kleinere risicocontour, waardoor deze situatie gesaneerd is.

c) Kantoorbestemmingen Zutphenseweg

Het structuurplan duidt stroken aan langs de Zutphenseweg waarbinnen grotere kantoorvestigingen wenselijk zijn. Deze gebouwen worden beschouwd als kwetsbare objecten. In de huidige situatie is er een plaatsgebonden risicocontour van de Gasunie aanwezig die mogelijk belemmerend kan zijn voor de ontwikkeling van kantoorlocaties. In 2007 wordt onderzocht welke maatregelen kunnen worden genomen om deze situatie op te lossen. Daarnaast heeft het LPG-tankstation van BP een plaatsgebonden risicocontour die over het kantoor "De poort van Deventer" ligt. Deze situatie wordt in 2010 beëindigd, als de LPG-verkoop wordt gestaakt.

d) Sportzone Holterweg

In de sportzone is De Scheg als grootschalige sportvoorziening gevestigd en er is ruimte om meer grootschalige sportvoorzieningen te vestigen. In december 2006 is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om een sport- en spektakelcentrum te vestigen. Er is een MER uitgevoerd, waarin ook externe veiligheid is beschouwd.

e) Hoornwerk

Het Hoornwerk is een grootschalig kantoor- en woningbouwproject dat gedeeltelijk binnen het invloedsgebied van het emplacement ligt. In oktober 2006 is nagegaan of de risicoanalyse van december 2005 nog toereikend is voor de verantwoordingsplicht in het kader van de ruimtelijke procedure voor de ontwikkeling van eiland 2 en 3. Dat bleek niet geheel het geval, omdat de plannen voor eiland 2 en 3 ten opzichte van de oorspronkelijke uitgangspunten zijn gewijzigd.

De nieuwe situatie moet inzichtelijk worden gemaakt door middel van het aanpassen van de tekeningen. Daarnaast moet de nieuwe situatie getalsmatig in de risicoanalyse worden verwerkt op basis van de bevolkingsdichtheid volgens de bestemmingsplancapaciteit. Het nieuwe geactualiseerde rapport zal opnieuw aan de regionale brandweer worden voorgelegd met het verzoek advies uit te brengen. Vervolgens wordt door de gemeente de verantwoordingsplicht uitgewerkt.

f) Rivierenwijk

De Rivierenwijk ligt gedeeltelijk binnen het invloedsgebied van het spoor en het emplacement, maar ook gedeeltelijk binnen het invloedsgebied van Descol BV. Door de herstructurering van de wijk wordt in de nabijheid van het spoor nieuwbouw gerealiseerd, waardoor de bevolkingsdichtheid daar zal toenemen. Het groepsrisico zal daardoor waarschijnlijk toenemen. In het risicomodel voor het emplacement en het doorgaande treinverkeer is uitgerekend wat de gevolgen voor het groepsrisico zullen zijn. Hieruit blijkt dat, vooral door de verwachte afname van het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor ten opzichte van de voorgaande jaren (gegevens ProRail), het groepsrisico ook na de herstructurering beneden de oriënterende waarde blijft. De gemeente Deventer, Rentreë en de brandweer zijn bij het ontwerp van de wijk in overleg over de mogelijkheden om de risico's en effecten van een ongeval met gevaarlijke stoffen zo goed mogelijk beheersbaar te maken. Daarbij zijn zaken als het ontwerpen van vluchtroutes en de situering van het wijkcentrum belangrijke items. Het invloedsgebied van Descol ligt deels over de zuidzijde van de wijk en kan daarmee een belemmering vormen voor de realisatie van het wijkcentrum.

g) T & D terrein

Het T & D terrein ligt binnen het invloedsgebied van het spoor en het emplacement. Het terrein ligt nu braak. Op het terrein rust nu een industriebestemming. Gezien de ligging in de stad zou een woonbestemming op die plek passend kunnen zijn. In het risicomodel voor het emplacement en het doorgaande treinverkeer is bij benadering uitgerekend wat de gevolgen voor het groepsrisico zouden zijn indien een woonbestemming aan het terrein wordt gegeven. Hieruit blijkt dat, vooral door de verwachte afname van het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor ten opzichte van de voorgaande jaren (gegevens ProRail), het groepsrisico beneden de oriënterende waarde kan blijven. Essentieel is dat bij het ontwerp van de nieuwe bestemming door vroegtijdig overleg met de (regionale) brandweer de mogelijkheden om de risico's en effecten van een ongeval met gevaarlijke stoffen zo goed mogelijk beheersbaar te maken.

5) Bedrijventerreinen

a) Bestaande bedrijventerreinen (Bergweide, Veenoord, Kloosterlanden, Handelpark de Weteringen)

Op de bestaande bedrijventerreinen zijn diverse bedrijven gevestigd die werken met gevaarlijke stoffen en daardoor een ruimtebeslag op de omgeving veroorzaken. Clustering van risicobedrijven op de bedrijventerreinen ligt daarom voor de hand. Via het vergunningstelsel worden de plaatsgebonden risicocontouren zoveel als technisch mogelijk is beperkt en vastgelegd om de ruimte op de bedrijventerreinen zo goed mogelijk te kunnen benutten. Buiten deze contouren kunnen zich kwetsbare objecten als grotere kantoren vestigen, daarbinnen niet.

Complicerende factor is de huidige aanwezigheid van meerdere grote kantoren (kwetsbare objecten), waardoor saneringssituaties nu reeds bestaan (zie de knelpuntentabel).

Bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen voor dit gebied zal de sturingsfilosofie uit de Omgevingsvisie Externe Veiligheid tot uiting moeten komen. De vestiging van nieuwe kwetsbare objecten in het gebied binnen risicocontouren moet worden uitgesloten. De vestiging van nieuwe Bevi-bedrijven zal gecontroleerd plaatsvinden en indien mogelijk zo dicht mogelijk bij de Route Gevaarlijke

Stoffen. De ontwikkeling van grotere kantoren is al voorzien in de kantorenzones Zutphenseweg en Hanzepark.

b) Toekomstige bedrijventerreinen

Bedrijvenpark A1

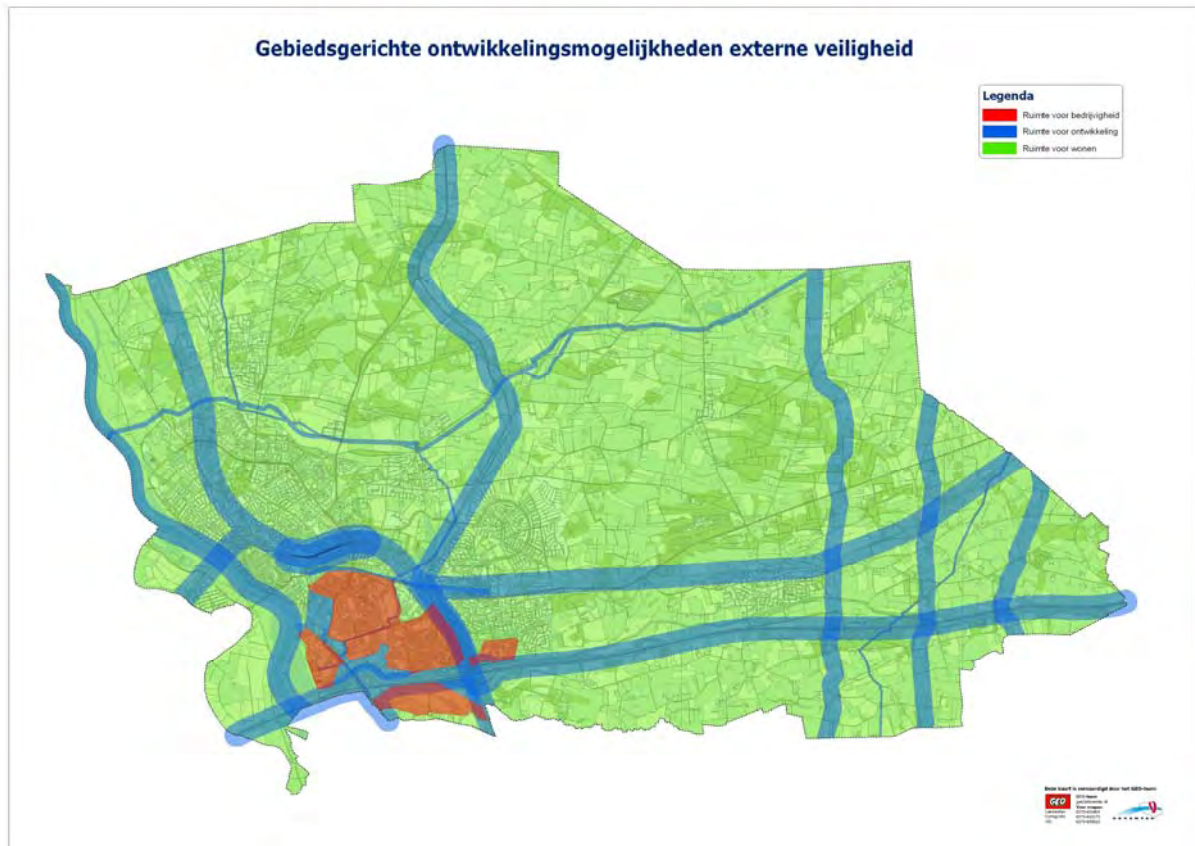
Ook op het bedrijventerrein A1 kunnen bedrijven met gevaarlijke stoffen zich onder voorwaarden vestigen. Daarbij gelden dezelfde uitgangspunten als voor bestaande bedrijventerreinen:

- Via het vergunningstelsel worden de plaatsgebonden risicocontouren zoveel als technisch mogelijk is beperkt en vastgelegd om de ruimte op de bedrijventerreinen zo goed mogelijk te kunnen benutten
- Buiten deze contouren kunnen zich kwetsbare objecten als grotere kantoren vestigen, daarbinnen niet
- Vestiging van bedrijven met gevaarlijke stoffen gecontroleerd laten plaatsvinden via een wijzigingsbevoegdheid ex artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening

Bij de ontwikkeling van bedrijvenpark A1 is een kantorenlocatie bestemd in de noordoostzijde van het terrein.

Per gebied zijn ambities geformuleerd voor het plaatsgebonden risico (PR) en voor het groepsrisico (GR). Op basis van deze gebiedsgerichte ambities is op de onderstaande kaart weergegeven welke ontwikkelingsmogelijkheden er in Deventer zijn. In de tabel is met corresponderende kleuren weergegeven welke gevolgen de ambities hebben voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Gebiedsgerichte ontwikkelingsmogelijkheden externe veiligheid

	Overschrijding grenswaarde PR (10 ⁻⁶) voor kwetsbare objecten	Overschrijding richtwaarde PR (10 ⁻⁶) voor beperkt kwetsbare objecten	Overschrijding oriënterende waarde (OW) Groepsrisico	Toename Groepsrisico
Woonwijken	Niet acceptabel	<i>Nieuw</i> Niet acceptabel	Niet acceptabel	Niet wenselijk Resteffect meewegen
		<i>Bestaand</i> Niet wenselijk, indien mogelijk verbeteren		
Buitengebied	Niet acceptabel	<i>Nieuw</i> Niet acceptabel	Niet acceptabel	Niet wenselijk Resteffect meewegen
		<i>Bestaand</i> Niet wenselijk, indien mogelijk verbeteren		
Transportzone (spoor, A1, N348, buisleidingen)	Niet acceptabel	<i>Nieuw</i> Niet acceptabel	Acceptabel onder voorwaarden optimaal planontwerp	Acceptabel onder voorwaarden optimaal planontwerp
		<i>Bestaand</i> Niet wenselijk, indien mogelijk verbeteren		
Bijzondere locatie	Niet acceptabel	<i>Nieuw</i> Niet acceptabel	Acceptabel onder voorwaarden optimaal planontwerp	Acceptabel onder voorwaarden optimaal planontwerp
		<i>Bestaand</i> Niet wenselijk, indien mogelijk verbeteren		
Bedrijventerrein	Niet acceptabel	Acceptabel onder voorwaarden (gewichtige redenen)	Acceptabel onder voorwaarden optimaal planontwerp	Acceptabel onder voorwaarden optimaal planontwerp

Ontwikkelingen in Deventer

Binnen de gemeente spelen diverse ontwikkelingen. De Rivierenwijk wordt voor een groot deel opnieuw ingericht, voor het Havenkwartier worden plannen ontwikkeld, er zijn plannen voor het bouwen van een skihal bij De Scheg, het Thomassen & Drijverterrein wordt aangepakt en zo zijn er nog enkele te noemen. Al deze ontwikkelingen krijgen te maken met externe veiligheidsaspecten. Zo liggen de Rivierenwijk, De Scheg en het T&D-terrein aan

het spoor, terwijl het Havenkwartier voor een deel binnen het invloedsgebied van AKZO Nobel ligt. Voor al deze situaties geldt dat zowel nu als in de toekomst het groepsrisico de oriënterende waarde niet overschrijdt. Wel is het zo dat de plannen, in overleg met de brandweer, zodanig worden opgesteld dat de risico's zo veel mogelijk worden gereduceerd. Daarbij moet worden gedacht aan het slim neerzetten van de bebouwing (geen wijkcentrum tegen de spoorlijn in de Rivierenwijk), zorgen dat mensen altijd van de risicobron weg kunnen vluchten en zorgen dat de hulpdiensten voldoende voorzieningen hebben om adequate hulp te kunnen bieden (toegangswegen, bluswater etc.).

De gemeente Deventer kiest ervoor om bij elk ruimtelijk plan in het invloedsgebied van een risicovolle activiteit de maatregelen ter verbetering van de veiligheidssituatie te onderzoeken door middel van de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico. Uit het advies van de (regionale) brandweer blijkt welke maatregelen getroffen moeten worden om het plan doorgang te kunnen laten vinden.

Wat betreft overschrijding van de oriënterende waarde voor het groepsrisico geldt, dat de gemeente overschrijding van deze waarde bij nieuwe plannen alleen toestaat als daar zwaarwegende motieven voor zijn. Op termijn werkt de gemeente toe naar veiliger situaties. Van een veiliger situatie is sprake wanneer extra risicoreducerende maatregelen getroffen worden, bijvoorbeeld in de sfeer van zelfredzaamheid of rampenbestrijding. Dit betekent niet automatisch dat de oriënterende waarde niet langer wordt overschreden. Het is mogelijk dat situaties veiliger worden bij een gelijkblijvend groepsrisico, omdat in de getalsmatige bepaling van het groepsrisico niet met alle relevante onderwerpen rekening kan worden gehouden (bijvoorbeeld verbeterde zelfredzaamheid).

Daarbij moet worden bedacht dat de risicobronnen die nu nabij woonwijken of kantoorlocaties liggen, zoals transportassen van weg- en spoorvervoer of bedrijven, een gegeven zijn voor de stad Deventer. Een zekere mate van risico is dan ook aanwezig en zal altijd blijven bestaan. Gezien de schaarse ruimte voor ontwikkelingen in de stad en de ambitie om het stadsgezicht continu te verbeteren, zijn de bijzondere locaties voor de hand liggende plaatsen om te ontwikkelen tot hoogwaardige functies. Dat deze locaties binnen het invloedsgebied van een risicobron liggen, is een factor waarmee bij de ontwikkeling rekening gehouden wordt door de plannen zodanig in te richten dat het risico en de eventuele gevolgen beheersbaar zijn. De gemeente onderkent dat bouwen op deze locaties een verhoging van het groepsrisico kan inhouden en accepteert dit feit onder voorwaarde dat de verantwoording van het groepsrisico goed wordt uitgevoerd en dat het advies van de regionale brandweer wordt opgevolgd.

In deze visie wordt niet voor iedere concrete locatie op voorhand een oordeel gegeven over de aanvaardbaarheid van het risico. Wel wordt ervoor gezorgd dat deze afweging zorgvuldig plaatsvindt en dat de brandweer daarbij een belangrijke rol krijgt toegewezen. Daarnaast wordt tijdens de planvorming al rekening gehouden met het zo goed mogelijk beheersen en verminderen van de risico's.

Doorwerking in het ambtelijk apparaat

Het in de omgevingsvisie vastgelegde beleid zal door de ambtenaren gestalte moeten worden gegeven. Daarvoor is bij de visie ook een Uitvoeringsprogramma geschreven, waarin voor 2007 gedetailleerd en voor de volgende jaren tot 2010 op hoofdlijnen de uit het beleid voortvloeiende werkzaamheden met financiële en personele consequenties zijn beschreven.

Belangrijke elementen uit het programma zijn het up to date houden van de risicokaart, het bijhouden van de kwetsbare objecten en de actualisering van milieuvergunningen.

Het bijhouden van risicokaarten en het inventariseren van kwetsbare objecten, gekoppeld aan de ontwikkeling van vele projecten binnen de gemeente vraagt om een professionele GIS-ondersteuning. Bestanden moeten onderling eenvoudig kunnen worden uitgewisseld en met "een druk op de knop" moet de veiligheidssituatie voor een plan in beeld kunnen worden gebracht. Ook deze werkzaamheden zijn in het Uitvoeringsprogramma meegenomen.

Daarnaast worden momenteel diverse bestemmingsplannen van bedrijventerreinen gewijzigd. Ook daarin is externe veiligheid een belangrijk element en het tijdstip van vaststelling biedt de mogelijkheid om de in de visie vastgelegde maatregelen direct in te voeren.

De borging van de externe veiligheidstaken in de organisatie door middel van het vastleggen van werkprocessen is één van de acties die voor 2007 op de rol staan.

Omgevingsvisie Externe Veiligheid

Gemeente Deventer

II Het Achtergronddocument

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Als gevolg van enkele rampen en incidenten zoals de vuurwerkramp in Enschede is externe veiligheid een belangrijk landelijk thema geworden. Deze rampen en incidenten hebben ertoe geleid dat de Rijksoverheid diverse maatregelen heeft genomen om zicht te krijgen op de risicobronnen in Nederland en het optimaliseren van de risicobeheersing rondom de risicobronnen. Maatschappelijk gezien hebben deze rampen eveneens een belangrijke bijdrage geleverd aan de bewustwording van het leven met veiligheidsrisico's. Helder is dat de huidige maatschappij nu eenmaal veiligheidsrisico's met zich meebrengt, maar dat er wel grenzen aan deze risico's gesteld moeten worden.

Wat is externe veiligheid?

Bij het werken met gevaarlijke stoffen in bedrijven en bij het transport ervan kunnen ongelukken gebeuren met effecten voor de omgeving van deze activiteiten. Het gaat om kleine kansen met soms grote gevolgen. In het begrip risico zijn kansen en effecten aan elkaar gekoppeld. Het beleidsveld externe veiligheid houdt zich bezig met de beheersing van activiteiten met gevaarlijke stoffen die een risico voor de omgeving met zich mee kunnen brengen. De uitvoering van dit externe veiligheidsbeleid is vooral een taak van rijk, provincies en gemeenten.

Om de veiligheidsrisico's te beheersen zijn door de Rijksoverheid diverse nota's, wetten en besluiten tot stand gekomen die leidend zijn voor de externe veiligheidstaken van provincie en gemeenten. Het gaat daarbij om wet- en regelgeving, waarin risiconormen zijn gesteld voor inrichtingen die met gevaarlijke stoffen werken. Daarnaast worden regels gesteld aan het vervoer van gevaarlijke stoffen. Naast de landelijke sturing nemen ook provincie, regio's en gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid om de veiligheidsrisico's voor haar burgers zo beperkt mogelijk te houden.

1.2 Waarom een Omgevingsvisie Externe Veiligheid?

Er zijn vele belangrijke redenen om de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico te benaderen vanuit een Omgevingsvisie Externe Veiligheid:

- Voorkomen van een versnipperde aanpak
- Tijdige afstemming met alle betrokkenen
- Afstemming op (parallele ontwikkeling in) de wetgeving rampenbestrijding
- Efficiency: met een Omgevingsvisie Externe Veiligheid in de hand is bij specifieke plannen al veel belangrijke informatie beschikbaar. Mede daardoor kan de toelichting op het desbetreffende besluit doelgericht tot stand komen.

Kaders van het Rijk

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een grens gesteld moet worden aan de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grenswaarden gesteld. Zo zijn met het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het besluit heeft als doel burgers een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Daarnaast stelt het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (Brzo-1999) eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland ten aanzien van de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke

stoffen betrokken zijn. Ten aanzien van transportrisico's zijn de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, de Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (Nota RNVGS) en de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen verschenen en is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) externe veiligheid transport gevaarlijke stoffen in voorbereiding.

Beleidsvrijheid

Naast het feit dat vanuit de Rijksoverheid risiconormen zijn gesteld, laat de wet- en regelgeving ook ruimte aan gemeenten en provincies om eigen veiligheidsambities te formuleren. In specifieke zin hebben gemeenten en provincies de vrijheid om binnen het wettelijk kader voor de bescherming van *groepen* burgers (groepsrisico) eigen beleid vast te stellen.

Groepsrisico (volgens Bevi (art. 1 lid 1))

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.

Groepsrisico is dus (rekenkundig) afhankelijk van:

- De jaarlijkse kans dat zich een ongeval voordoet met gevaarlijke stoffen
- Het aantal potentiële slachtoffers in de omgeving van de activiteit

Met het groepsrisico (GR) wordt een maat gegeven voor de maatschappelijke ontwrichting bij een ramp.

Dit geldt in mindere mate voor *individuele* burgers (plaatsgebonden risico).

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. In het plaatsgebonden risico zijn in het kort twee verschillende kansen verwerkt:

- de kans dat een ramp, zoals het ontsnappen van een gevaarlijke stof, plaatsvindt
- de kans dat een persoon daadwerkelijk overlijdt als gevolg daarvan.

Deze kans mag maximaal 1 op een miljoen (10^{-6}) per jaar zijn.

Invulling verantwoordelijkheid

Vanuit haar verantwoordelijkheid voor het bieden van veiligheid aan haar burgers wenst de gemeente Deventer een heldere visie op veiligheid binnen haar grenzen.

Duidelijkheid voor burgers en bedrijven!

Het veiligheidsbeleid is primair gericht op het beschermen van burgers. In die zin moet het voor burgers duidelijk zijn aan welke risico's zij worden blootgesteld. Daarnaast heeft het veiligheidsbeleid ook consequenties voor bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan, gebruiken en/of vervoeren en voor de ruimtelijke ordening.

Afstemming en sturing: binnen en buiten de gemeentelijke organisatie!

Bij het beheersen van veiligheidsrisico's zijn verschillende partijen nodig. Zowel partijen binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten. Het is voor de beheersing van veiligheidsrisico's van groot belang dat er voor alle betrokken partijen duidelijkheid bestaat over het externe veiligheidsbeleid van de

gemeente. Afstemming met buurgemeenten is daarbij van belang, aangezien veiligheidsrisico's zich niet aan gemeentegrenzen houden. Daarnaast zal binnen de gemeente Deventer continu aandacht moeten zijn voor de kwaliteit van het externe veiligheidsbeleid.

1.3 Inhoud en betekenis van de omgevingsvisie

Met de voorliggende Omgevingsvisie Externe Veiligheid geeft de gemeente Deventer allereerst haar visie op de beheersing van veiligheidsrisico's binnen haar grenzen. Het gaat dan om risico's als gevolg van de opslag, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarmee geeft de gemeente Deventer eveneens haar ambitieniveau aan, met andere woorden hoe veilig moet het in de gemeente zijn? Op basis van deze visie wordt een nadere invulling gegeven aan de beleidsvrijheid op het gebied van externe veiligheid. Zo wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met (de verantwoording van) het groepsrisico en de richtwaarde bij het plaatsgebonden risico bij beperkt kwetsbare objecten.

Daarnaast wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om de geformuleerde ambities te realiseren en welke instrumenten daarvoor worden ingezet. De maatregelen worden uitgewerkt in andere gemeentelijke documenten (bestemmingsplannen, milieuvergunningen en rampenbestrijdingsplannen). In die zin bestrijkt de omgevingsvisie zowel de beheersing van risico's als de bestrijding van een ramp wanneer die zich voordoet.

1.4 Proces en projectgroep

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie Externe Veiligheid is een gemeentebrede projectgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de taakvelden integrale veiligheid, milieu, ruimtelijke ordening, economie, programmering en strategie, verkeer, gebiedsontwikkeling en de brandweer. Daarnaast heeft de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland deelgenomen. De projectgroep is 4 keer bijeengekomen en heeft geadviseerd over de uitgangspunten en de conceptversies van de visie. Met de portefeuillehouders heeft gedurende het totstandkomingsproces diverse keren afstemmingsoverleg plaatsgevonden.

Naast de projectgroep heeft ook met ProRail en Rentrée overleg plaatsgevonden over respectievelijk de vervoerscijfers gevaarlijke stoffen en de impact daarvan op de herstructurering van de Rivierenwijk. Deze aspecten zijn in het proces van de Nieuwe coalities voor de Rivierenwijk prominent aan de orde gekomen.

1.5 Opbouw van de omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Externe Veiligheid is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1 <ul style="list-style-type: none">• Aanleiding• Doel Omgevingsvisie Externe Veiligheid• Inhoud en betekenis omgevingsvisie	In het eerste hoofdstuk is kort de aanleiding, het doel, de inhoud en de betekenis van de Omgevingsvisie Externe Veiligheid beschreven.
Hoofdstuk 2 <ul style="list-style-type: none">• Typering• Risico's en knelpunten• Beleidscontext	In hoofdstuk 2 is de uitgangssituatie van de gemeente beschreven. Daarnaast is het bestaande relevante beleid aangegeven dat sturend is voor het externe veiligheidsbeleid.
Hoofdstuk 3 <ul style="list-style-type: none">• Visie en ambitie externe veiligheid• Gebiedsgerichte benadering	Hoofdstuk 3 geeft aan wat de visie van de gemeente Deventer is op externe veiligheid in het algemeen en op het plaatsgebonden en groepsrisico in het bijzonder.
Hoofdstuk 4 <ul style="list-style-type: none">• Maatregelen	In hoofdstuk 4 zijn – volgens de veiligheidsketen – de benodigde maatregelen beschreven om de ambitie te realiseren, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar bestaande en nieuwe situaties en industriële en transportrisico's.
Hoofdstuk 5 <ul style="list-style-type: none">• Instrumentarium• Middelen	Ten slotte is in hoofdstuk 5 aangegeven wat benodigd is voor een effectieve uitvoering van het externe veiligheidsbeleid.

2 HUIDIGE SITUATIE

2.1 Typering gemeente

De gemeente Deventer heeft circa 96.000 inwoners en is één van de Hanzesteden. In de gemeente liggen naast Deventer de dorpen Bathmen, Colmschate, Diepenveen, Lettele, Okkenbroek en Schalkhaar. Het oppervlak van de gemeente Deventer beslaat 136,48 km², waarvan 3,07 km² water.

In Deventer bevinden zich grootschalige industrie, spoorlijnen, een autosnelweg, waterwegen en ondergrondse buisleidingen die relevant zijn voor externe veiligheid. Met name het spoorwegemplacement en doorgaand spoor met vervoer van gevaarlijke stoffen leggen uit het oogpunt van externe veiligheid beslag op de stad. Op het bedrijventerrein Bergweide-Kloosterlanden is het merendeel van de bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen gevestigd.

2.1.1 Bedrijvigheid

Deventer is een stad met veel bedrijvigheid. In het onderstaande kader uit het "Economisch businessplan" wordt geschetst hoe de bedrijvigheid in Deventer zich ontwikkelt.

Van oudsher heeft de grafische en media industrie zich in Deventer goed ontwikkeld. De industrie is nog steeds een grote marktsector in Deventer, maar de zakelijke dienstverlening wint terrein.

De gezondheidszorg en diverse onderwijsinstellingen vormen samen met detailhandel, horeca en de talrijke culturele instellingen voor een goede voorzieningenstructuur in Deventer. In Deventer werken circa 42.500 mensen bij circa 3.850 bedrijven en instellingen. Deventer vormt samen met Apeldoorn en Zutphen het stedelijk netwerk Stedendriehoek. Deventer is een vitale stad die een sterke economie nastreeft.

Deventer beschikt over circa 350 hectare bedrijventerrein, verdeeld over verschillende locaties. Er zijn reguliere bedrijventerreinen uit verschillende perioden (Bergweide en Kloosterlanden), moderne bedrijventerreinen (Handelspark de Weteringen), representatieve bedrijventerreinen (Hanzepark) en terreinen voor grootschalige en perifere detailhandel (Snippeling). Bijna 20.000 mensen zijn werkzaam bij ruim 700 bedrijven op deze terreinen. Daarnaast zijn er nog enkele kleine lokale bedrijventerreinen (Smeenkhof, Lettele). Deventer beschikt hiermee over goede vestigingslocaties voor de verschillende typen van bedrijvigheid.

Voor bedrijven met een hogere milieubelasting wordt ruimte geboden op eventueel vrijkomende locaties op Bergweide en op bedrijventerreinen in de regio.

Uit: Economisch businessplan 'Veerkracht en dynamiek, dàar gaat het om'

2.1.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

In Deventer vinden veel ruimtelijke ontwikkelingen plaats. Er wordt permanent gewerkt aan de modernisering van de stad en aan het bieden van mogelijkheden voor bedrijvigheid en woningbouw. Ook in de omgeving van risicobronnen vinden ontwikkelingen plaats:

- Herstructurering Rivierenwijk
- Bedrijvenpark A1

- Sportzone Holterweg
- Ontwikkeling Thomassen & Drijver terrein
- Ontwikkeling Havenkwartier

2.2 Risico's en knelpunten

Risico's

De risicobronnen binnen de gemeente Deventer en aan de grenzen van de gemeente zijn op een kaart vastgelegd met als titel "Inrichtingen met PR 10^{-6} contour", die in bijlage 6 van deze omgevingsvisie is weergegeven. De kaart is gebaseerd op de bedrijven die na een analyse van het Deventer bedrijvenbestand zijn ingevoerd in het landelijke Risicoregister gevaarlijke stoffen. In bijlage 6 op de kaart "kwetsbare objecten in relatie tot invloedsgebieden bedrijven en transport" zijn de in 2006 herziene Route Gevaarlijke Stoffen, het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg en water en de gegevens van de Gasunie met betrekking tot de ligging van de hogedrukaardgasbuisleidingen weergegeven.

De risico's zijn beperkt zolang de bedrijven en de gemeente Deventer hier bewust mee omgaan en de getroffen (veiligheids)maatregelen worden nageleefd en daarop actief toezicht wordt uitgeoefend. Om een effectief veiligheidsbeleid te kunnen voeren is allereerst inzicht in de locatie van risicobronnen¹ en de grootte van de daarbij behorende veiligheidsrisico's van belang.

Knelpunten

Binnen de gemeente Deventer bevinden zich in de huidige situatie enkele knelpunten. Onder knelpunten worden die situaties gerekend, waarbij kwetsbare objecten zich binnen de plaatsgebonden risicoafstand (de "harde" grenswaarde uit de wet) bevinden.

Het merendeel van de knelpunten is bekend. Er is een risicoinventarisatie uitgevoerd, waarbij alle bedrijven zijn betrokken met een plaatsgebonden risicocontour $PR=10^{-6}$ buiten de terreingrens. In 2007 wordt een nauwkeurige analyse van het bedrijvenbestand uitgevoerd. Hoewel verwacht wordt dat er geen nieuwe knelpunten opduiken, kan dit niet uitgesloten worden. Deze actie, in de vorm van het opstellen van een saneringsplan, is in het Uitvoeringsprogramma 2007 opgenomen. De omvang van de risico's dient vervolgens te worden getoetst aan de landelijke grenswaarden (en richtwaarden) voor het plaatsgebonden risico c.q. normen met betrekking tot externe veiligheid voor transport en bedrijven. Huidige en toekomstige situaties die niet voldoen aan de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico volgens de normen uit generieke regelingen van het Rijk voor transport en bedrijven op het gebied van externe veiligheid, worden dan aangeduid als knelpunten. Deze knelpunten dienen vervolgens te worden aangepakt als het gaat om bestaande situaties. Daarnaast moet worden voorkomen dat er nieuwe

¹ Zowel stationair (installaties) als niet-stationair (transport).

situaties ontstaan die niet aan de risiconormen voldoen. Voor een overzicht van huidige knelpunten in de gemeente Deventer wordt verwezen naar bijlage 5 en voor de knelpuntenkaart naar bijlage 6.

2.2.1 Stationaire bronnen

Met stationaire bronnen worden bedrijven en installaties bedoeld waar de risicobronnen als gevolg van het gebruik of de productie van gevaarlijke stoffen op vaste locaties zijn gelegen. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld LPG-tankstations, opslagen met gevaarlijke stoffen, ammoniakkoelinstallaties en Brzo-bedrijven².

In bijlage 5 is een lijst van bedrijven en installaties bijgevoegd die in Deventer risico's voor de omgeving met zich meebrengen. Het LPG tankstation Shell aan de Rijksstraatweg (gemeente Voorst) is hierin ook opgenomen, omdat de invloed van dit station zich uitstrekt tot in het Deventer grondgebied.

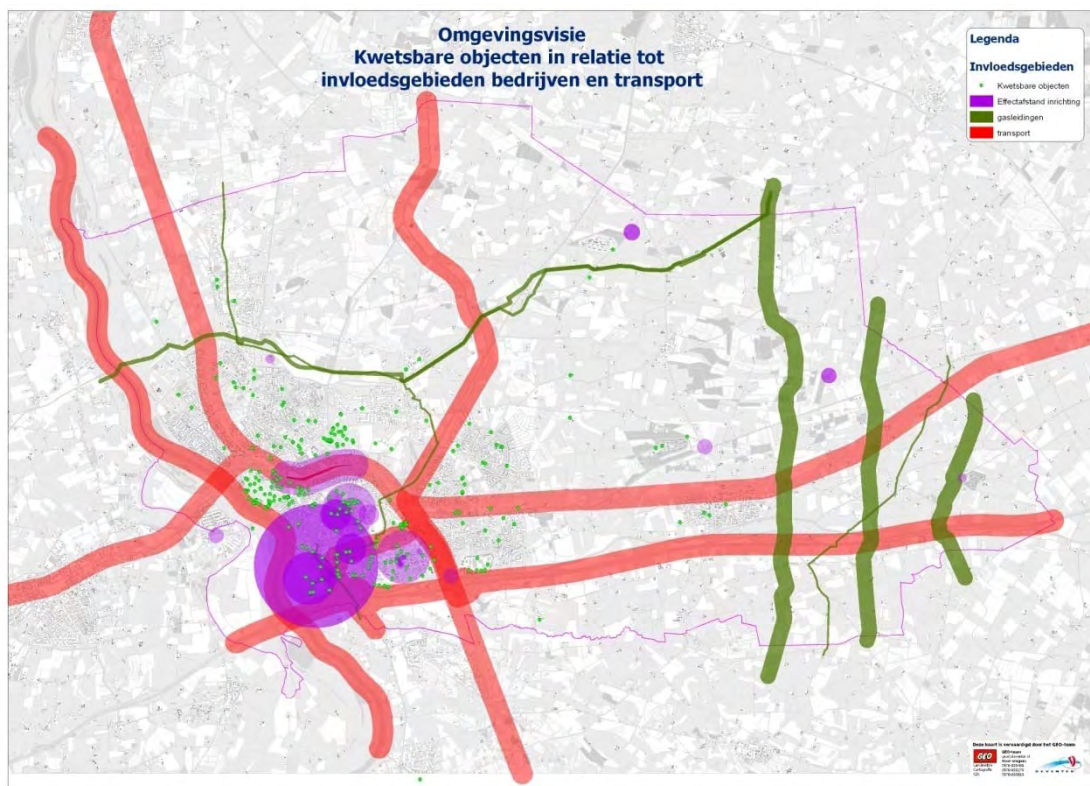
2.2.2 Vervoer van gevaarlijke stoffen

Over Deventer grondgebied worden gevaarlijke stoffen vervoerd per schip, per spoor en over de weg:

- per schip over de IJssel
- per spoor van Zutphen naar Almelo met het bijbehorende kopmaken op het emplacement
- per spoor van Apeldoorn naar Almelo door het centrum van Deventer
- per spoor van Zwolle naar Almelo door het centrum van Deventer
- over de weg (de nieuwe N348)
- over de weg (het industrieterrein Kloosterlanden)
- over de weg (via de A1)

In Figuur 1 zijn de verschillende vervoersassen met de bijbehorende toetsingszone voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico met een breedte van 200 meter aangegeven. Daarnaast zijn ook de invloedsgebieden van de stationaire bronnen weergegeven.

² In het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal.

Figuur 1 Invloedsgebieden bedrijven en transportroutes

2.2.3 Buisleidingen

Ten noorden van Deventer en ten zuiden van Diepenveen bevindt zich een hogedrukaardgasleiding (zie Figuur 1). In bijlage 8 is dezelfde kaart in groter formaat weergegeven. Deze leiding komt uit oostelijke richting en gaat onder de IJssel door richting Gelderland. Verder bevindt zich een aftakking hiervan parallel aan de Zweedsestraat die doorloopt tot de Akzo aan de Zutphenseweg.

Ten oosten van Bathmen bevinden zich drie hogedrukaardgasleidingen die het Deventer grondgebied van noord naar zuid doorsnijden.

2.3 Beleidscontext

Het externe veiligheidsbeleid van Deventer staat niet op zichzelf. Op Rijks- en provinciaal niveau is beleid ontwikkeld dat richtinggevend is voor het beleid van de gemeente. Het Rijksbeleid heeft hoofdzakelijk betrekking op de landelijke risiconormen uit eerder genoemde wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid en is opgenomen in bijlage 3. Het gaat verder over de volgende provinciale en gemeentelijke (beleids)documenten:

Provinciaal

- **(Concept) Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel 2006 – 2010 (MEVO)**

In het MEVO is een structuur gegeven voor het Uitvoeringsprogramma op het gebied van externe veiligheidsstaken voor gemeenten en de provincie.

▪ **Criteria gemeentelijk EV-beleid in het kader van het MEVO, versie 12 juli 2006**

Deze nota geeft criteria en aandachtspunten voor het opstellen van externe-veiligheidsbeleid in de provincie en gemeenten.

Gemeentelijk

▪ **Gemeentelijk milieubeleidsplan**

In 2003 is het Milieubeleidsplan 2003 - 2008 vastgesteld. Het plan bestaat uit een Milieuvisie, een jaarlijks voortschrijdend Milieubeleidsprogramma en een Milieuatlas. Op het gebied van externe veiligheid is in de Milieuvisie het volgende ambitieniveau geformuleerd:

“Externe veiligheid heeft binnen de gemeente Deventer een hoge prioriteit. De gemeente wil dat de burgers zich veilig voelen in de stad, ook waar het gaat om mogelijke risico’s voor explosies en schade daardoor. De gemeente wil dan ook bereiken dat alle risicosituaties minimaal voldoen aan het landelijke beleid en dat nieuwe risicosituaties worden voorkomen. Dat zal zowel via de vergunningverlening en de handhaving als via het ruimtelijk en economisch beleid gestalte moeten krijgen.”

Deze passage geeft met name aan wat de doelstelling van deze omgevingsvisie is. Om te bereiken dat alle situaties waar externe veiligheidsrisico’s spelen voldoen aan het landelijke beleid, zullen de taken en alle risicovolle situaties bekend moeten zijn en zullen de middelen die de gemeente ter beschikking staan op een doelmatige wijze ingezet moeten worden.

Aan de Milieuvisie zijn in het Milieubeleidsprogramma 2005 de volgende actuele doelstellingen gekoppeld.

- Uitvoeren nadere inventarisatie van de risicovolle situaties volgens het Register Risicovolle situaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS)
- Het verder uitwerken van de Milieuatlas inzake veiligheidsaspecten in afstemming met de provinciale risicokaart
- Opstellen gemeentelijk extern veiligheidsbeleid

Doelstellingen 2004 - 2008

- Voortzetting uitvoering beleid en eventueel herijking in het Beleidsprogramma 2004 – 2007

▪ **De gemeentelijke nota “ambities voor een veilige stad”**

Deze nota vormt samen met het bijbehorende Uitvoeringsprogramma de integrale nota veiligheid. Het externe veiligheidsbeleid valt buiten de reikwijdte van deze nota. De nota integrale veiligheid richt zich op criminaliteit en de veiligheidsgevoelens van de burger. Wel zijn er raakvlakken op het gebied van de rampenbestrijding (punt 7 in de integrale nota veiligheid). De voorbereiding op rampen hangt onder andere samen met het type bedrijven die gevestigd zijn in Deventer. Het bepaalde hierover in de integrale nota conflicteert niet met deze Omgevingsvisie Externe Veiligheid

▪ **Structuurplan Deventer 2025**

In het Structuurplan geeft de gemeente aan hoe zij de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Deventer ziet. Het Structuurplan is een belangrijk gemeentelijk plan, dat uitspraken doet over nieuwe woon- en werklocaties, maar ook over zaken als inbreiding en herstructurering, natuur & landschap, water, verkeer en recreatie. Voor de Omgevingsvisie Externe Veiligheid is het Structuurplan een uitgangspunt voor de formulering van ambities in de diverse gebieden binnen de gemeente. In de toekomst kan de Omgevingsvisie Externe Veiligheid geïntegreerd worden in het Structuurplan, zodat

daarin een samenhangende visie wordt gegeven op de gewenste planologische ontwikkeling in relatie tot het voorkomen of beperken van rampen en zware ongevallen.

▪ **Economisch businessplan 'Veerkracht en dynamiek, dààr gaat het om' en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma**

In het Businessplan en het Uitvoeringsprogramma is vastgelegd hoe de gemeente Deventer wil inzetten op bedrijvigheid. Voor externe veiligheid is dat een belangrijk kader vanwege de gebiedsgerichte benadering van de Omgevingsvisie Externe Veiligheid.

2.4 Stand van zaken externe veiligheid 2006

Route vervoer gevaarlijke stoffen

Op 30 mei 2006 is door de Raad de gewijzigde route vervoer gevaarlijke stoffen door Deventer vastgesteld. Aanleiding was het gereedkomen van het nieuwe tracé van de N348. De nieuwe route is vanuit risico-oogpunt zo optimaal mogelijk door het grondgebied van de gemeente Deventer geleid. De routing sluit aan bij het provinciaal dekkend netwerk van routing van gevaarlijke stoffen dat in 2006 tussen de gemeenten van de provincie Overijssel onder leiding van de regionale brandweer IJssel-Vecht is afgestemd.

De A1 krijgt in het nog vast te stellen landelijk Basisnet voor vervoer van gevaarlijke stoffen waarschijnlijk de aanwijzing als de (zwaarste) categorie 1, wat inhoudt dat er geen beperkingen aan de hoeveelheid te vervoeren gevaarlijke stoffen worden opgelegd. Door Rijkswaterstaat zullen tellingen worden gehouden op de afslagen Deventer (afslag 23) en Deventer Oost (afslag 24) om een inschatting te krijgen van de daadwerkelijke omvang van het vervoer van gevaarlijke stoffen. De tellingen worden binnen 1 jaar verwacht.

Ontheffingen route vervoer gevaarlijke stoffen

Van de route voor gevaarlijke stoffen mag niet worden afgeweken, tenzij daarvoor een ontheffing is verleend. Een dergelijke ontheffing is noodzakelijk om bijvoorbeeld LPG-stations te bevoorraden. Alle LPG tankstations in de gemeente Deventer beschikken over een ontheffing met betrekking tot het afwijken van de route vervoer gevaarlijke stoffen. Bij het BP station aan de Zutphenseweg en de AVIA aan het Hanzetracé is bepaald dat uitsluitend buiten kantooruren mag worden gelost, om zo het groepsrisico in die situatie te verlagen.

Risico-inventarisatie RRGs

De risico-inventarisatie voor wat betreft de bedrijven die een risico voor de omgeving met zich meebrengen (Bevi), is reeds ingevoerd in de landelijke database van het RIVM te Bilthoven. Deze database wordt steeds actueel gehouden op basis van verleende milieuvergunningen en actualisaties. De geïnventariseerde bedrijven omvatten naast de met name genoemde categorieën bedrijven (LPG-tankstations, ammoniakkoelinstallaties, opslagen gevaarlijke stoffen en Brzo-bedrijven) ook de overige bedrijven met een plaatsgebonden risicocontour buiten de inrichting.

Actualiseren milieuvergunningen conform het Bevi

Van een aantal bedrijven is de milieuvergunning geactualiseerd conform het Bevi. Daarmee is een aantal (relatief) onveilige situaties formeel verbeterd. Het gaat om de volgende bedrijven:

Tabel 1 geactualiseerde Wm-vergunningen

Jaar	Bedrijf	Actie
2000	BIM tankstation Diepenveenseweg 1a, Deventer	Wm-vergunning verkoop LPG ingetrokken wegens ongunstige ligging in de omgeving
2005	<i>Zwembaden</i>	Nadere eisen m.b.t. veiligheidsvoorschriften
	– Looërmark Bathmen – Borgelerbad – Zwembad Lettele	
	Shell Zutphenseweg 17, Deventer	Wm-vergunning opslag en verkoop LPG ingetrokken wegens beëindiging van de activiteit
	Pluimvee- en gevogeltebedrijf, Deventer, Hamelinksdijk 6	Wm-vergunning propaanopslag (18 m ³) ingetrokken wegens beëindiging van de activiteit
2006	LPG-tankstation Groenouwe Bathmen Gorsseleweg 41	Wm-vergunning verkoop LPG ingetrokken, met behulp van saneringsregeling LPG tankstations (urgente sanering)
	NKC, Emdenstraat 4	Wm-vergunning geactualiseerd
	LPG tankstation Te Riele, Holterweg 119, Bathmen	Wm-vergunning geactualiseerd, doorzet beperkt tot 1000 m ³ . PR 10 ⁻⁶ contour verkleind
	LPG tankstation AVIA, Hanzeweg 36, Deventer	Wm-vergunning geactualiseerd, doorzet beperkt tot 1000 m ³ . PR 10 ⁻⁶ contour verkleind
	LPG tankstation Lareneweg 20, Bathmen	Wm-vergunning LPG ingetrokken wegens beëindiging activiteit
	Sloten (stofexplosie), Antwerpenweg 7, Deventer	Wm-vergunning geactualiseerd
2007	Senzora Noorwegenstraat 12	Wm-vergunning geactualiseerd

Aspect externe veiligheid in het handavingsprogramma

De Bevi bedrijven die in de zwaarste milieucategorie 4 vallen worden jaarlijks bezocht. In Deventer zijn dit bedrijven met meer dan 10 ton gevaarlijke stoffen in opslag en bedrijven die beschikken over een ammoniakkoelinstallatie. Daarnaast zijn in 2005 alle LPG tankstations bezocht.

In 2006 is het project propaanopslag uitgevoerd. Kleine propaantanks bij particulieren, bedrijven en instellingen zijn gecontroleerd op de naleving van de milieuvoorschriften. Het project heeft een zeer goed resultaat opgeleverd. Van de 66 geregistreerde propaantanks bleken er nog 23 actueel te zijn. Bij 15 van deze opslagtanks met leidingwerk bleek de keuringstermijn verlopen, 5 tanks voldeden niet aan de veiligheidsafstanden.

Volledigheidshalve wordt nog vermeld dat Jaarlijks de vuurwerkopslagen voor consumentenvuurwerk op de naleving van de regelgeving worden gecontroleerd.

Risico-inventarisatie en bestemmingsplannen

In bijlage 5 is een samenvatting van de risico-inventarisatie gegeven. Daarbij zijn ook de bestemmingsplannen opgenomen waar externe veiligheid een belangrijke rol speelt en is onderzocht welke consequenties dat heeft voor de uitvoering van de plannen.

Risico's rondom het spoor

Door de gemeente Deventer loopt circa 17 km spoorweg, waarover zowel personen als goederen worden vervoerd. Daarnaast heeft Deventer een goederenemplacement waar rangeerbewegingen plaats vinden

met wagons met gevaarlijke stoffen. Het emplacement wordt beschouwd als Bevi-inrichting en wordt ook als zodanig getoetst. Het doorgaande vervoer van gevaarlijke stoffen wordt getoetst aan de daarvoor geldende normen.

Om inzicht te krijgen in de risico's die het doorgaand vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor met zich meebrengen is door DHV BV een model opgesteld voor alle spoorwegen die door de gemeente Deventer lopen. Met dit model is uitgerekend of er wordt voldaan aan de normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Met dit model is voor twee vervoersvarianten uitgerekend wat de consequentie van het vervoer van gevaarlijke stoffen door de stad is. Daarbij is uitgegaan van:

- De beleidsvrije marktprognose 2003 (ProRail)
- Realisatiecijfers gemiddeld over de laatste 5 jaar

In de laatste variant zijn de chloortransporten niet meegenomen, aangezien hierover tussen het ministerie van VROM en Akzo-Nobel een convenant is afgesloten. Vanaf januari 2006 rijden er geen chloortreinen meer op reguliere basis door Deventer. Slechts incidenteel mogen nog transporten plaatsvinden.

Voor beide vervoersvarianten geldt dat het plaatsgebonden risico kleiner is dan één op een miljoen per jaar ($PR = 10^{-6}$), waarmee wordt voldaan aan de grenswaarde. Voor de realisatiecijfers gemiddeld over de laatste 5 jaar, is het groepsrisico bijna overal in de gemeente lager dan de oriënterende waarde. Voor de beleidsvrije marktprognose is het groepsrisico in de gehele stad lager dan de oriënterende waarde.

Daarnaast is onderzocht welke invloed het transport heeft op de herstructurering van de Rivierenwijk. Daarbij is het (concept) stedenbouwkundig plan van Rentree gebruikt om de bevolkingsdichtheid na herstructurering te kunnen bepalen. Ook wanneer de (hogere) bevolkingscijfers voor de vernieuwde Rivierenwijk worden gehanteerd, blijft het groepsrisico beneden de oriënterende waarde.

Dat het groepsrisico lager is dan de oriënterende waarde neemt niet weg dat onderzocht moet worden of het overblijvende risico aanvaardbaar is en welke maatregelen kunnen worden genomen om dat restrisico te minimaliseren. Daarom wordt de brandweer (regionaal en gemeentelijk) om advies gevraagd bij de ontwikkeling van de plannen.

2.4.1 Knelpunten

Binnen de gemeente Deventer bevinden zich in de huidige situatie enkele knelpunten. Onder knelpunten worden die situaties verstaan waarbij kwetsbare objecten zich binnen de plaatsgebonden risicoafstand (de "harde" grenswaarde uit de wet) bevinden.

Voor een aantal van deze knelpunten zijn al oplossingen gevonden, zoals het saneren van de risicovolle activiteit, het treffen van extra beschermende maatregelen en/of het herberekenen van de risicocontouren om een meer realistisch en op de situatie toegesneden beeld te krijgen van de risico's van het bedrijf (het Bevi en de bijbehorende regeling (Revi) geven namelijk voor een aantal categorieën bedrijven zoals LPG-tankstations, opslagen met gevaarlijke stoffen en ammoniak koelinstallaties, standaard risicoafstanden, die in sommige gevallen niet representatief zijn voor de werkelijke situatie). In onderstaande tabel zijn de knelpunten samengevat. In bijlage 6 zijn de knelpunten op de kaart met als titel "Knelpuntenkaart kwetsbare objecten binnen $PR 10^{-6}$ contouren".

Nr.	Knelpunt	Reden	Oplossing
1	Descol, Duurstedeweg	PR 10 ⁻⁶ ligt over kantoor Kluwer (kwetsbaar object)	Uitvoeren risicoanalyse Descol en evt. strengere eisen beschermingsniveau
2	XSYS printing inks (theoretisch knelpunt), Antwerpenweg	Waarschijnlijk meer dan 2 woningen binnen PR 10-6	Bedrijf is gesloten. Revisie milieuvergunning bij vestiging van een nieuwe inrichting

De gemeente werkt doorlopend aan de verbetering van de veiligheidssituatie en aan het zo spoedig mogelijk oplossen van de bestaande knelpunten. Daarbij wordt als uiterste termijn, conform het overheidsbeleid, 2010 gesteld.

Naast de hierboven genoemde knelpunten zijn er ook nog diverse situaties die niet direct als knelpunt worden aangemerkt, maar die wel om de aandacht van de gemeente vragen. Het gaat dan niet om het plaatgebonden risico, maar om het groepsrisico, waarvoor een minder "harde" norm geldt. Bij het groepsrisico wordt gekeken naar het aantal personen dat zich binnen het invloedsgebied van een inrichting of transportas bevindt, in combinatie met de soort en hoeveelheid gevaarlijke stoffen die in het geding zijn. Daarnaast is het ook van belang om welke mensen het gaat: kunnen mensen zichzelf bijvoorbeeld op tijd in veiligheid brengen of hebben ze daarbij hulp nodig? Denk daarbij aan kleine kinderen, ouderen of invaliden.

Nr.	Aandachtspunt	Reden	Oplossing
1	LPG tankstation Texaco, Siemelinksweg 25 Deventer	Discrepancie tussen vergunde doorzet en werkelijke doorzet. Bestemmingsplan laat kwetsbare objecten toe tot 45 m van vulpunt	Actualisering milieuvergunning tot max. doorzet 1500 m ³ /jaar
2	Spoorwegemplacement	Vergunning laat grote aantallen wagons gevaarlijke stoffen toe die in Deventer koggemaakt kunnen worden. Dit veroorzaakt een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico.	Het kopmaken zal worden beperkt tot maximaal 100 wagons brandbaar gas en 50 wagons brandbare vloeistoffen op jaarbasis.
3	AKZO-Nobel polymer chemicals, Zutphenseweg 10	Vergunning voor opslag van chloor (feitelijk niet aanwezig) veroorzaakt zeer groot invloedsgebied voor het groepsrisico	Provincie Overijssel is bevoegd gezag. Ambtelijk en bestuurlijk aandacht voor de problematiek, zowel van de Deventer zijde als van de provincie.
4	LPG tankstation BP Zutphenseweg 20	Nieuwe risiconormen 2007 maken dat het station geen knelpunt meer is. Groepsrisico moet nog nader worden onderzocht.	Groepsrisico onderzoeken voor huidige en toekomstige situatie.

In de onder 1 tot en met 3 aangegeven gevallen blijft het groepsrisico onder de oriënterende waarde (in de huidige situatie), maar wordt samen met de brandweer onderzocht welke maatregelen nodig zijn om een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau te bereiken. Voor 4 wordt in 2007 het groepsrisico onderzocht.

3 VISIE EXTERNE VEILIGHEID

3.1 Visie en ambitie

Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Deventer een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om die verantwoordelijkheid in te vullen kan de gemeente er niet omheen een heldere visie op veiligheid binnen haar gemeentegrenzen te hebben.

Tegelijkertijd moet er een afweging zijn tussen de ambities enerzijds en de maatschappelijke kosten anderzijds. Hoge veiligheidsambities hebben immers grote financiële en ruimtelijke consequenties. Het spanningsveld tussen veiligheidsniveau en acceptabele maatschappelijke kosten vraagt dan ook om een heldere visie op het veiligheidsvraagstuk.

Ambities binnen kaders

Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen een gemeente is door de wetgever wel een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Zo bestaat voor het plaatsgebonden risico een grenswaarde³, waar minimaal aan moet worden voldaan en een richtwaarde⁴. Voor het groepsrisico bestaat een zogenoemde oriënterende waarde⁵. Binnen deze kaders staat het de gemeente vrij om eigen ambities te formuleren.

Ambitie gemeente Deventer

Om zowel ruimte te bieden voor de ontwikkeling van bedrijvigheid, de ruimtelijke ontwikkeling van de stad én ervoor te zorgen dat er geen veiligheidsrisico's worden gelopen is het wenselijk om sturing te geven aan de situering van bedrijven met een risicocontour en aan ruimtelijke ontwikkelingen binnen risicocontouren. Om die redenen worden binnen de gemeente Deventer in de Omgevingsvisie Externe Veiligheid de volgende gebieden onderscheiden:

1. Woonwijken
2. Buitengebied
3. Transportzone (spoor, A1, N348)
4. Bijzondere locatie

³ Het betreft een waarde die niet overschreden mag worden.

⁴ Het betreft een waarde waarvan slechts om gemotiveerde redenen mag worden afgeweken.

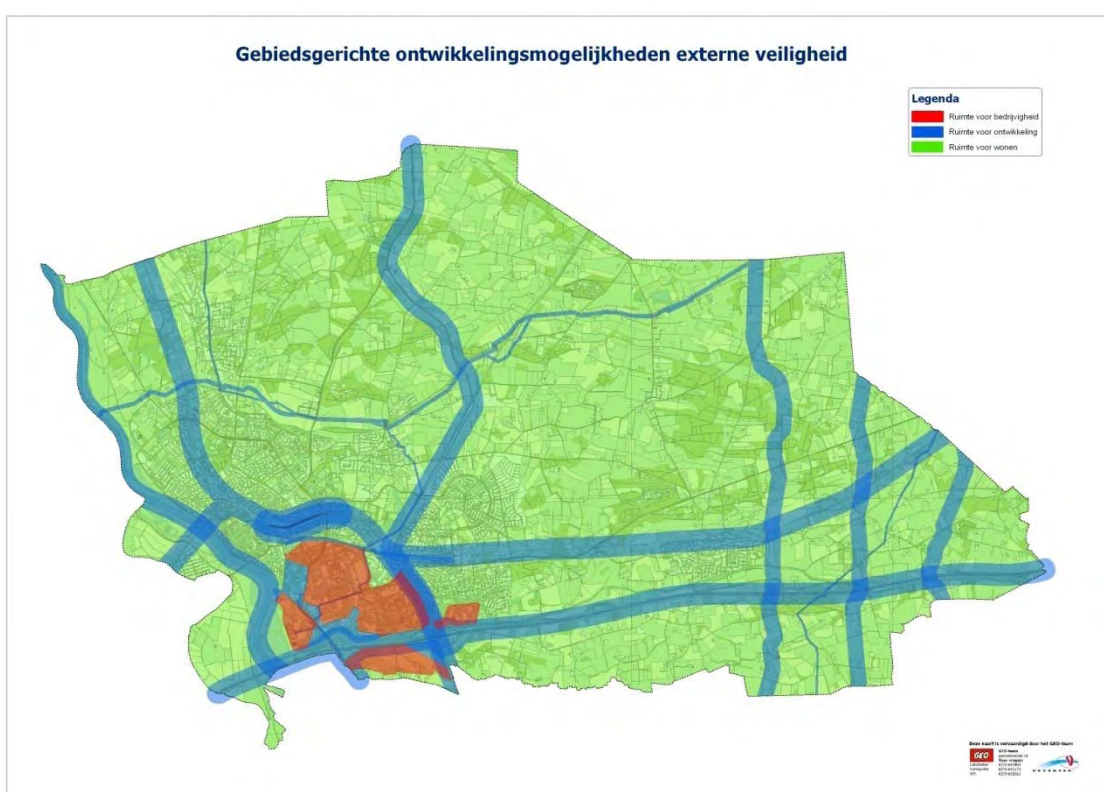
⁵ Het betreft een toetsingswaarde (met het karakter van een oriënterende waarde), waarvan gemotiveerd mag worden afgeweken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

5. Bedrijventerrein

Voor deze gebieden gelden verschillende ambitieniveaus voor externe veiligheid:

- **Ambitieniveau Ruimte voor wonen** (geldt voor woonwijken en buitengebied)
- **Ambitieniveau Ruimte voor bedrijvigheid** (geldt voor bedrijventerreinen)
- **Ambitieniveau Ruimte voor ontwikkeling** (geldt voor transportzones en bijzondere locaties)

Figuur 2 geeft de ontwikkelingsmogelijkheden gebaseerd op de gebiedsgerichte ambitieniveaus weer.

Figuur 2 Ontwikkelingsmogelijkheden

In de volgende paragraaf worden de consequenties voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico voor de ambitieniveaus verder uitgewerkt.

3.1.1 Plaatsgebonden risico

Volgens het wettelijk kader geldt in het algemeen het volgende minimum veiligheidsniveau voor het plaatsgebonden risico:

- Er mogen vanaf 2010 nergens situaties voorkomen waarbij kwetsbare objecten binnen de $PR=10^{-6}$ contour van een bedrijf of transportader liggen
- Bij tussentijdse wijzigingen bij een (stationaire) risicobron mag de risicosituatie voor kwetsbare objecten liggend binnen de $PR=10^{-6}$ contour niet verslechteren.

Naast deze minimumeisen worden in de gemeente Deventer de volgende aanvullende normen gehanteerd:

Ambitieniveau *Ruimte voor wonen*

- Beperkt kwetsbare objecten, waarvoor richtwaarden gelden in plaats van grenswaarden, mogen in nieuwe situaties nergens binnen de $PR=10^{-6}$ -contour van een bedrijf of transportader liggen
- Voor bestaande situaties wordt ernaar gestreefd de risico's voor beperkt kwetsbare objecten liggend binnen de $PR=10^{-6}$ -contour zoveel als mogelijk te beperken

Ambitieniveau *Ruimte voor bedrijvigheid*

- Beperkt kwetsbare objecten, waarvoor richtwaarden gelden in plaats van grenswaarden, mogen binnen de $PR=10^{-6}$ -contour van een bedrijf of transportader liggen, mits hiervoor gewichtige redenen zijn⁶

Ambitieniveau *Ruimte voor ontwikkeling*

- Beperkt kwetsbare objecten, waarvoor richtwaarden gelden in plaats van grenswaarden, mogen in nieuwe situaties nergens binnen de $PR=10^{-6}$ -contour van een bedrijf of transportader liggen
- Voor bestaande situaties wordt ernaar gestreefd de risico's voor beperkt kwetsbare objecten liggend binnen de $PR=10^{-6}$ -contour zoveel als mogelijk te beperken

3.1.2 Groepsrisico

Uitgangspunt is dat er altijd een groepsrisicoverantwoording moet plaatsvinden indien er een besluit wordt genomen, waarbij (beperkt) kwetsbare objecten zijn gelegen binnen het invloedsgebied van gevaarlijke inrichtingen of transportroutes.

- De gemeente stelt ten behoeve van de verantwoordingsplicht van het GR – alvorens de

⁶ Afwijking van een richtwaarde is bij beperkt kwetsbare objecten uitsluitend mogelijk vanwege zwaarwegende belangen op het gebied van vervoer, ruimtelijke ordening en economie (verder te noemen: **gewichtige redenen**). Afwijking is tevens toegestaan bij het opvullen van kleine open gaten in bestaand stedelijk gebied of vervangende nieuwbouw in het kader van de herstructurering van stedelijk gebied. Afwijking is primair een verantwoordelijkheid van het ter zake van een besluit aangewezen bevoegde gezag. Daarbij dient voorafgaand overleg met alle betrokken bestuursorganen plaats te vinden. In de motivering van het betrokken besluit moet worden aangegeven waarom wordt afgeweken van de richtwaarde.

procedure voor het opstellen of wijzigen van een bestemmingsplan of milieuvergunning verder te doorlopen – de regionale brandweer in staat te adviseren over de aspecten zelfredzaamheid⁷, mogelijkheden voor de hulpverlening en beheersbaarheid van calamiteiten.

- Bij een toename van het GR en/of overschrijding van de oriënterende waarde zal de gemeente de gemaakte keuzes verantwoorden en vastleggen in het bestemmingsplan of de milieuvergunning.

Ambitieniveau *Ruimte voor wonen*

- Overschrijding van de oriënterende waarde van het GR wordt niet geaccepteerd
- Een toename van het groepsrisico wordt in beginsel niet geaccepteerd

Ambitieniveau *Ruimte voor bedrijvigheid*

- De oriënterende waarde van het GR is richtinggevend. De gemeente kan hier gemotiveerd van afwijken. Indien noodzakelijk voor het in stand houden van de industriële activiteiten zal de gemeente Deventer een overschrijding van de oriënterende waarde van het GR toestaan, mits daarvoor gewichtige redenen zijn
- Een toename van het groepsrisico wordt – mits gemotiveerd – geaccepteerd

Ambitieniveau *Ruimte voor ontwikkeling*

- De oriënterende waarde van het GR is richtinggevend. De gemeente kan hier gemotiveerd van afwijken. Indien noodzakelijk voor de ontwikkeling van de stad zal de gemeente Deventer een overschrijding van de oriënterende waarde van het GR toestaan, mits daarvoor gewichtige redenen zijn
- Een toename van het groepsrisico wordt – mits gemotiveerd door B&W– geaccepteerd

3.2 Ambities vertaald

Nieuwe ontwikkelingen binnen de gemeente kunnen externe veiligheidsaspecten met zich meebrengen. Hoe gaan we daarmee om? Willen we nieuwe risicobedrijven binnenhalen of juist niet? Wat zijn de mogelijkheden voor de gemeente en voor bedrijven om hiermee op een verantwoorde manier om te gaan?

De geformuleerde ambities moeten ook voor bestaande situaties vertaald worden naar verantwoord beleid. De gemeente Deventer wil graag een veilige woon- en werkomgeving bieden aan haar burgers, maar daarbij niet voorbijgaan aan andere belangrijke zaken als werkgelegenheid, ontwikkelingsmogelijkheden en herstructurering. Kortom: Deventer mag niet “op slot” voor ontwikkelingen.

⁷ Zie voor een toelichting de lijst van gebruikte begrippen in bijlage 1.

3.2.1 Omgaan met nieuwe ontwikkelingen

De externe veiligheidsrisico's zijn aan verandering onderhevig. Zowel de risicobron als de omgeving kunnen veranderen. Ook kunnen vergunningaanvragen voor nieuwe risicovolle activiteiten binnenkomen. In deze paragraaf geeft de gemeente Deventer aan, hoe zij om zal gaan met veranderende externe veiligheidsrisico's.

Nieuwe bestemmingsplannen of herziening van bestemmingsplannen

Bij nieuwe of te herziene bestemmingsplannen worden bestaande Bevi-inrichtingen (indien gewenst) positief bestemd als risicobedrijven en zullen nieuwe risicobedrijven uitgesloten worden. Vestiging van nieuwe risicobedrijven wordt uitsluitend mogelijk gemaakt middels een wijzigingsbevoegdheid ex art. 11 WRO. Voor deze constructie is gekozen om te garanderen, dat bij vestiging van Bevi-inrichtingen⁸ in ieder geval het aspect externe veiligheid wordt meegenomen. Deze constructie laat onverlet dat de gemeente in principe nieuwe Bevi-inrichtingen wil toestaan op de bedrijventerreinen.

Binnen bestaande plaatsgebonden risicocontouren van bedrijven wordt het ontstaan van kwetsbare objecten (zoals kantoren groter dan 1500 m² b.v.o. en woningen) uitgesloten.

3.2.2 Gebiedsgericht beleid

De in paragraaf 3.1 geformuleerde ambities worden vertaald naar de in dezelfde paragraaf gedefinieerde gebiedstypen. Voor elk van deze gebiedstypen is een eigen veiligheidsambitie vastgesteld. Deze veiligheidsambitie zegt vooral iets over de mogelijkheden die er in het betreffende gebied bestaan om ontwikkelingen te laten plaatsvinden. Belangrijk daarbij is, dat bedrijven met gevaarlijke stoffen niet meer overal worden toegelaten en dat ruimte gecreëerd wordt tussen risicobedrijven en kwetsbare objecten. In de ambitiekaart zijn de ontwikkelingsmogelijkheden en gebiedstypen met elkaar gekoppeld (zie Figuur 2).

1) Woonwijken

Woonwijken zijn die gebieden in de gemeente waar een groot aantal mensen op een beperkt oppervlak verblijven. Deventer wil haar burgers een zo veilig mogelijke woonomgeving bieden en in woonwijken worden daarom geen bedrijven toegelaten die een externe veiligheidsrisico veroorzaken.

⁸ Inrichtingen die vallen onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen

2) Buitengebied

In het buitengebied is het aantal aanwezige personen per oppervlak veel kleiner dan in de woonwijken. Het is echter een karakteristiek gebied voor Deventer en het streven is dan ook om het buitengebied zoveel mogelijk te beschermen tegen risico's door bedrijven met gevaarlijke stoffen.

Ondanks de aanwezigheid van een enkel bedrijf in het buitengebied (het gaat voornamelijk om een aantal LPG-tankstations), is er daarom voor gekozen om ook voor het buitengebied het ambitieniveau Ruimte voor wonen te hanteren.

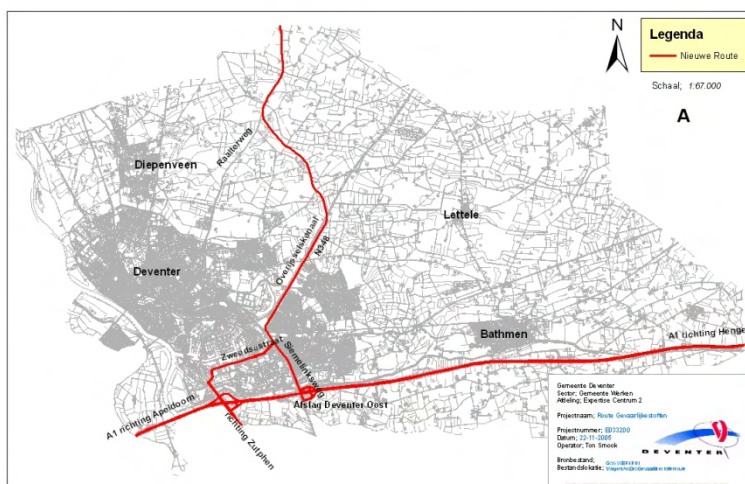
3) Transportzone

a) In de **spoorzone** (200 m ten weerszijde van het spoor) wordt uitgegaan van maximale ontwikkelingsmogelijkheden voor de ruimtelijke ordening. Dat betekent dat de mogelijkheden voor het transport van gevaarlijke stoffen beperkt zullen zijn (categorie 3⁹). Verantwoording van het groepsrisico vindt plaats door het ruimtelijk planontwerp te optimaliseren (mogelijkheden voor beheersbaarheid van calamiteiten, zelfredzaamheid van de burgers etc.). Overigens wordt voor het spoorwegemplacement, in overleg met het RIVM, een invloedsgebied van 300 meter aangehouden.

b) De **A1** wordt (in het concept Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen) beschouwd als een categorie 1 transportas. Dat betekent dat ten weerszijden van de A1 een veiligheidszone van 30 m vanaf de kant van de weg wordt aangehouden. Binnen deze zone mag geen nieuwbouw van kwetsbare objecten plaatsvinden. Daarnaast wordt in de zone van 30 tot 200 m hetzelfde beleid gevoerd als in de spoorzone.

⁹ Categorie-indeling volgens het concept Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen (zie bijlage 1)

- c) De Route Gevaarlijke Stoffen van de gemeente Deventer loopt vanaf de A1 afslag Deventer Oost via de **N348** (Siemelinksweg) naar het noorden. Het alternatief is vanaf de A1 afslag Deventer via de Zweedsestraat naar de N348 (De Knoop) naar het noorden (zie Figuur 3). Rondom deze route wordt een zone van 200 m vanaf de kant van de weg op dezelfde wijze beschouwd als de spoorzone.

Figuur 3 Route gevaarlijke stoffen

- d) De rivier de IJssel wordt gebruikt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het aantal transporten en daarmee het risico ligt echter zeer laag

4) Bijzondere locaties

In de gemeente Deventer zijn enkele locaties aanwezig die worden beschouwd als **bijzondere locatie**. Bijzondere locaties zijn gebieden die binnen het invloedsgebied van een risicobedrijf of transportas vallen, maar waar gezien het bijzondere karakter van het gebied wel ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zouden moeten zijn. Verantwoording van het groepsrisico vindt hier plaats door het planontwerp te optimaliseren (mogelijkheden voor beheersbaarheid van calamiteiten, zelfredzaamheid van de burgers etc.).

Voor bedrijven die zich in de omgeving van een bijzondere locatie willen vestigen geldt dat met behulp van de best beschikbare technieken (BBT) de risicocontouren worden geminimaliseerd. Daarnaast geldt het wettelijke uitgangspunt dat de PR 10^{-6} –contour niet over een kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object mag liggen. Het gaat om de volgende locaties:

a) Havenkwartier

Het plan Havenkwartier ligt ingesloten door het bedrijventerrein Bergweide en valt onder het invloedsgebied van de (vergunde, maar niet aanwezige) chlooropslag van AKZO Nobel. Het gebied heeft een woon- en kantoorbestemming en is dus te beschouwen als (beperkt) kwetsbaar. Externe veiligheidsrisico's in dit oude havengebied hebben betrekking op industriële activiteiten en wegvervoer gevaarlijke stoffen. In januari 2005 heeft onderzoek naar de plaatsgebonden- en groepsrisico's (RNVGS en Bevi) plaatsgevonden. Twee invloedsgebieden van Akzo Nobel reiken tot in het zuidelijk deel van het plangebied. Buiten deze contouren doen zich wat betreft het plaatsgebonden risico geen belemmeringen voor.

Het plan leidt tot een kleine verhoging van het groepsrisico, maar niet tot overschrijding van de oriënterende waarde. Het plan is al diverse malen aangepast en zal zo worden ontworpen dat voldoende vluchtmogelijkheden aanwezig zijn voor de in het Havenkwartier aanwezige mensen. In de verantwoording van het groepsrisico bij het bestemmingsplan zal worden ingegaan op de zelfredzaamheid van mensen die in het invloedsgebied rond risicobronnen aanwezig zijn en de bestrijdbaarheid van incidenten.

b) Kantoorbestemmingen Hanzepark

Langs de A1 zijn kantoren gevestigd en bestemmingen aangewezen als locatie voor grotere kantoorgebouwen. In deze kantoren zijn gedurende langere tijd grote aantallen personen aanwezig, waardoor ze worden beschouwd als kwetsbare objecten. De plaatsgebonden risicocontour van het bedrijf Sensora lag voor een substantieel deel over deze bestemmingen. Inmiddels is in het eerste kwartaal van 2007 voor Sensora een nieuwe milieuvergunning verleend met een kleinere risicocontour, waardoor deze situatie gesaneerd is. Het beleid is erop gericht om de vestiging van kantoren op deze locatie prioriteit te geven. Dat betekent dat (nieuwe) bedrijven, gelegen op het bedrijventerrein Bergweide, met een risicocontour buiten de terreingrens geen belemmering mogen zijn voor deze kantoren. Daarmee wordt afstand gecreëerd tussen risicovolle activiteiten en kwetsbare objecten als kantoren.

c) Kantoorbestemmingen Zutphenseweg

Het structuurplan duidt stroken aan langs de Zutphenseweg waarbinnen grotere kantoorvestigingen wenselijk zijn. Deze gebouwen worden beschouwd als kwetsbare objecten. In de huidige situatie is er een plaatsgebonden risicocontour van de Gasunie aanwezig die mogelijk belemmerend kan zijn voor de ontwikkeling van kantoorlocaties. In 2007 wordt onderzocht welke maatregelen kunnen worden genomen om deze situatie op te lossen. Door nieuwe risiconormen voor het plaatsgebonden risico (april 2007) is inmiddels LPG-tankstation van BP geen knelpunt meer. Het beleid is erop gericht om de vestiging van kantoren langs de Zutphenseweg prioriteit te geven. Dat betekent dat het groepsrisico voor het BP tankstation aandachtspunt blijft. Dit wordt in 2007 onderzocht. Tevens betekent dit dat (nieuwe) bedrijven, gelegen op het bedrijventerrein Bergweide, met een risicocontour buiten de terreingrens geen belemmering mogen zijn voor deze kantoren. Daarmee wordt afstand gecreëerd tussen risicovolle activiteiten en kwetsbare objecten als kantoren.

d) Sportzone Holterweg

In de sportzone is De Scheg als grootschalige sportvoorziening gevestigd en er is ruimte om meer grootschalige sportvoorzieningen te vestigen. In december 2006 is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om een sport- en spektakelcentrum te vestigen. Er is een MER uitgevoerd, waarin ook externe veiligheid is beschouwd. Het te ontwikkelen gebied ligt binnen de 200m toetsingszone van het spoor en de N348. Daarnaast moet toetsing van de in het plangebied te vestigen bedrijven en kwetsbare bestemmingen plaatsvinden. Dit samen maakt duidelijk op welke wijze de planinvulling kan plaatsvinden.

e) Hoornwerk

Het Hoornwerk is een grootschalig kantoor- en woningbouwproject dat gedeeltelijk binnen het invloedsgebied van het emplacement ligt. In oktober 2006 is nagegaan of de risicoanalyse van december 2005 nog toereikend is voor de verantwoordingsplicht in het kader van de ruimtelijke procedure voor de ontwikkeling van eiland 2 en 3. Dat bleek niet geheel het geval, omdat de plannen voor eiland 2 en 3 ten opzichte van de oorspronkelijke uitgangspunten zijn gewijzigd. De nieuwe situatie moet inzichtelijk worden gemaakt door middel van het aanpassen van de tekeningen. Daarnaast moet de nieuwe situatie getalsmatig in de risicoanalyse worden verwerkt op basis van de bevolkingsdichtheid volgens de bestemmingsplancapaciteit. Het nieuwe geactualiseerde rapport zal opnieuw aan de regionale brandweer worden voorgelegd met het verzoek advies uit te brengen. Vervolgens wordt door de gemeente de verantwoordingsplicht uitgewerkt.

f) Rivierenwijk

De Rivierenwijk ligt gedeeltelijk binnen het invloedsgebied van het spoor en het emplacement, maar ook gedeeltelijk binnen het invloedsgebied van Descol BV. Door de herstructurering van de wijk wordt in de nabijheid van het spoor nieuwbouw gerealiseerd, waardoor de bevolkingsdichtheid daar zal toenemen. Het groepsrisico zal daardoor waarschijnlijk toenemen. In het risicomodel voor het emplacement en het doorgaande treinverkeer is uitgerekend wat de gevolgen voor het groepsrisico zullen zijn. Hieruit blijkt dat, vooral door de verwachte afname van het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor ten opzichte van de voorgaande jaren (gegevens ProRail), het groepsrisico ook na de herstructurering beneden de oriënterende waarde blijft. De gemeente Deventer, Renterie en de brandweer zijn bij het ontwerp van de wijk in overleg over de mogelijkheden om de risico's en effecten van een ongeval met gevaarlijke stoffen zo goed mogelijk beheersbaar te maken. Daarbij zijn zaken als het ontwerpen van vluchtroutes en de situering van het wijkcentrum belangrijke items. Het invloedsgebied van Descol ligt deels over de zuidzijde van de wijk en kan daarmee een belemmering vormen voor de realisatie van het wijkcentrum.

g) T & D terrein

Het T & D terrein ligt binnen het invloedsgedebied van het spoor en het emplacement. Het terrein ligt nu braak. Op het terrein rust nu een industriebestemming. Gezien de ligging in de stad zou een woonbestemming op die plek passend kunnen zijn. In het risicomodel voor het emplacement en het doorgaande treinverkeer is bij benadering uitgerekend wat de gevolgen voor het groepsrisico zouden zijn indien een woonbestemming aan het terrein wordt gegeven. Hieruit blijkt dat, vooral door de verwachte afname van het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor ten opzichte van de voorgaande jaren (gegevens ProRail), het groepsrisico beneden de oriënterende waarde kan blijven. Essentieel is dat bij het ontwerp van de nieuwe bestemming door vroegtijdig overleg met de (regionale) brandweer de mogelijkheden om de risico's en effecten van een ongeval met gevaarlijke stoffen zo goed mogelijk beheersbaar te maken.

5) Bedrijventerreinen

a) Bestaande bedrijventerreinen

Bergweide, Veenoord, Kloosterlanden, Handelpark de Weteringen

Op de bestaande bedrijventerreinen zijn diverse bedrijven gevestigd die werken met gevaarlijke stoffen en daardoor een ruimtebeslag op de omgeving veroorzaken. Clustering van risicobedrijven op de bedrijventerreinen ligt daarom voor de hand. Via het vergunningstelsel van de Wet milieubeheer worden de plaatsgebonden risicocontouren zoveel als technisch mogelijk is beperkt en vastgelegd om de ruimte op de bedrijventerreinen zo goed mogelijk te kunnen benutten. Buiten deze contouren kunnen zich kwetsbare objecten als grotere kantoren vestigen, daarbinnen niet.

Een complicerende factor is de huidige aanwezigheid van meerdere grote kantoren (kwetsbare objecten), waardoor nu al saneringssituaties bestaan.

Bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen voor dit gebied zal de sturingsfilosofie uit de Omgevingsvisie Externe Veiligheid tot uiting moeten komen. De vestiging van nieuwe kwetsbare objecten binnen risicocontouren in het gebied moet worden uitgesloten. De vestiging van nieuwe Bevi-bedrijven zal gecontroleerd plaatsvinden door middel van een wijzigingsbevoegdheid ex artikel 11 WRO.

De Kieften

In het kader van de bestemmingsplanprocedure heeft de regionale brandweer (Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland) een advies uitgebracht over het aspect externe veiligheid van het plan De Kieften.

Op het bedrijventerrein is een duidelijke keuze gemaakt voor de vestiging van industriële bedrijven en niet voor de vestiging van kwetsbare objecten zoals grote kantoren.

De toegangs- en vluchtwegen van het plangebied zijn geoptimaliseerd waardoor de risicosituatie in en om het plangebied De Kieften aanvaardbaar en verantwoord wordt geacht. Bovendien worden de bereikbaarheid en de vluchtmogelijkheden niet alleen verbeterd voor het plangebied maar ook voor het omliggende bedrijventerrein.

b) Toekomstige bedrijventerreinen

Bedrijvenpark A1

Externe veiligheidsrisico's voor Bedrijvenpark A1 hebben enerzijds betrekking op het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg en het spoor en anderzijds op de vestiging van bedrijven en daaruit voortkomende risico's.

Het rapport Risico-onderzoek (februari 2005, Oranjewoud/Save) geeft de toetsing aan vervoer gevaarlijke stoffen over spoor en weg weer. Er blijkt geen strijdigheid met de waarden voor plaats- en groepsrisico. In verband met nieuwe vervoerscijfers vindt thans (mei 2007) een actualisatie van het rapport plaats.

Recent (maart 2007, Arcadis) is de situatie van opslag van gevaarlijke stoffen op het bedrijventerrein beoordeeld (concept-rapport Deventer Bedrijventerrein A1 Externe Veiligheid), met als conclusie dat, indien wordt gekozen voor een beschermingsniveau met automatische sprinkler, opslag van gevaarlijke stoffen mogelijk is zonder dat normwaarden van plaatsgebonden- en of de oriëntatiewaarde van het groepsrisico worden overschreden. In het voorontwerp bestemmingsplan wordt een gedeelte aangewezen voor een op- en overslagbedrijf. Binnen dit gedeelte van het plangebied is de vestiging van zgn. pgs15 opslag mogelijk indien rekening wordt gehouden met de 50 meter afstand tot kwetsbare bestemmingen.

De Brandweer Regio IJssel Vecht is (mei 2007) gevraagd haar advies over de verantwoording groepsrisico te geven (beoordeling getroffen maatregelen ter beperking van het groepsrisico, verbetering van de zelfredzaamheid en hulpverlening). De Brandweer Veiligheidsregio Noordoost-Gelderland heeft reeds eerder (9 mei 2005) over het toen voorliggende ontwerpplan een positief advies afgegeven.

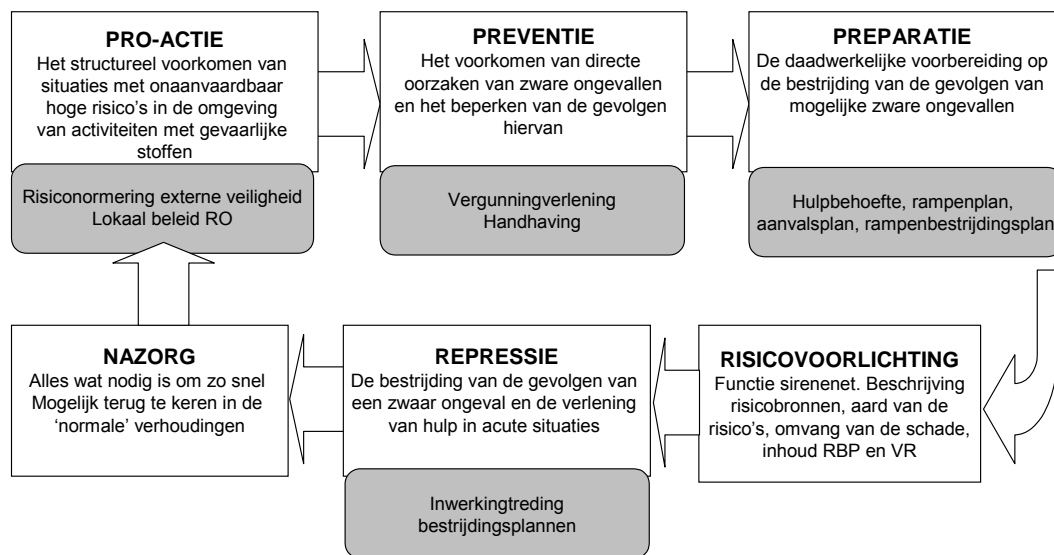
4 AANPAK

De in deze omgevingsvisie geformuleerde ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet op welke wijze de visie en de ambities van de gemeente Deventer worden omgezet in acties.

4.1 Benodigde maatregelen

Voor het realiseren van het gewenste veiligheidsniveau moet een aantal maatregelen worden getroffen. Zo moeten bestaande, uit de risico-inventarisatie bekende knelpunten worden aangepakt (paragraaf 4.2) en moet ervoor worden gezorgd dat in toekomstige situaties geen nieuwe knelpunten worden veroorzaakt (paragraaf 4.1.1). Daarnaast is het van groot belang dat, in het geval dat er toch een calamiteit plaatsvindt, de rampenbestrijdingsorganisatie goed is voorbereid en uitgerust om een ramp te bestrijden (paragraaf 4.1.3). Daarbij moet wel worden beseft dat het treffen van maatregelen om de risico's te beheersen en een goed voorbereide rampenbestrijding niet inhoudt dat er geen risico's meer overblijven. Deze blijven bestaan, maar kunnen zoveel mogelijk worden beperkt.

In Figuur 4 is weergegeven hoe de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop is georganiseerd. De Omgevingsvisie Externe Veiligheid richt zich hoofdzakelijk op de eerste vier schakels in de veiligheidsketen (proactie tot en met risicovoorklichting).

Figuur 4 Veiligheidsketen

De gemeente Deventer heeft een aantal instrumenten tot haar beschikking om invulling te geven aan het externe veiligheidsbeleid. Die instrumenten kunnen worden verdeeld over de eerste 3 stappen van de veiligheidsketen. De gemeentelijke voorbereiding op repressie en nazorg vindt namelijk plaats in het kader van de preparatie. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van beschikbare instrumenten en de plaats ervan in de veiligheidsketen. Per instrument is tevens aangegeven waar de wettelijke of beleidsmatige grond ervoor is vastgelegd.

Proactie	Preventie	Preparatie
Milieuvergunningen en handhaving (Wet milieubeheer)		
Saneringen		
Routering vervoer gevaarlijke stoffen (Wet vervoer gevaarlijke stoffen)		
Ontheffingen (Wet vervoer gevaarlijke stoffen)		
Bestemmingsplannen (WRO)		
Vrijstellingen (WRO)		
Gebruiksvergunningen (Bouwbesluit, gemeentelijke bouwverordening)		
Risico-inventarisatie		
	Bouwvergunningen (Bouwbesluit)	
		Bereikbaarheidskaart
		Rampenplan (Wrzo)
		Rampenbestrijdingsplan (Wrzo)
Coördinatie, afstemming, communicatie		
financiën		

Instrumenten in relatie tot de veiligheidsketen

4.1.1 Proactie

Het externe veiligheidsbeleid is er uiteindelijk op gericht om op een structurele wijze situaties te voorkomen, waarbij sprake is van onaanvaardbare veiligheidsrisico's oftewel knelpunten. Hier ligt dan ook een belangrijke rol voor de ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer (routering) binnen de gemeente. Met een adequaat ruimtelijk beleid kunnen nieuwe knelpunten worden voorkomen.

Zelfredzaamheid

- De gemeente Deventer draagt bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen zorg voor een zodanige indeling van het plangebied, dat mensen redelijkerwijs in staat zijn zichzelf op eigen kracht in veiligheid te brengen
- De gemeente Deventer zal samen met de regionale brandweer vooraf calamiteitenscenario's doorlichten om te kunnen bepalen wat de beste vluchtroute is en deze afstemmen op de ontruimingsmogelijkheden

- De gemeente Deventer zorgt voor een effectieve communicatie met de burgers in het betreffende gebied. Burgers worden voorgelicht omtrent de vluchtmogelijkheden en de gewenste wijze van handelen bij een calamiteit. Voorlichting over de risicovolle bedrijven en alarmeringsprocedures zijn daarbij instrumenten die de gemeente inzet

Mogelijkheden voor hulpverlening

- Bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen vindt afstemming plaats met de hulpverleningsdiensten (brandweer, politie, GHOR¹⁰) om de mogelijkheden voor de indeling van het plangebied en de hulpverlening bij calamiteiten zoveel mogelijk te optimaliseren. Daarbij worden onder meer opstelplaatsen van brandweerauto's en brandkranen vastgelegd

Verantwoording groepsrisico(GR)

- Bij het maken van bestemmingsplannen voor nieuwe ontwikkelingen en in wijzigingsplannen onderzoekt de gemeente Deventer de externe veiligheidssituatie. In een vroegtijdig stadium wordt, na overleg met de (regionale) brandweer, schriftelijk vastgelegd waar bedrijven en/of transporten die een risico kunnen veroorzaken worden gesitueerd en hoe wordt gewaarborgd dat kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten hiertegen worden beschermd
- Bij het maken van bestemmingsplannen voor nieuwe ontwikkelingen en in wijzigingsplannen tracht de gemeente het groepsrisico in eerste instantie zoveel mogelijk te reduceren door het treffen van bronmaatregelen, zoals het saneren van de risicovolle activiteit. Sanering kan betekenen dat extra veiligheidsmaatregelen worden geëist (volgens Best Beschikbare Technieken), beperkingen worden opgelegd of in het uiterste geval beëindiging van de activiteit op die locatie wordt afgedwongen
- Schadebeperkende maatregelen in de sfeer van ruimtelijke ordening, zoals bijvoorbeeld het schuiven met personendichtheden (hogere bebouwingsdichtheden verder van de bron af) worden uitsluitend toegepast wanneer het treffen van bronmaatregelen niet mogelijk is
- Wanneer reductie van het groepsrisico niet mogelijk is, motiveert de gemeente waarom de ontwikkeling toch gewenst is en waarom alternatieven niet mogelijk zijn. Daarnaast wordt aangegeven hoe de veiligheidssituatie zoveel mogelijk kan worden verbeterd

Verankering GR-verantwoording

- De gemeente zorgt voor verankering van de groepsrisicoverantwoording door deze op te nemen in de bestemmingsplannen en/of milieuvergunningen

¹⁰ Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

Route gevaarlijke stoffen

- In de gemeente Deventer is het in stand houden en bevorderen van bedrijvigheid belangrijk. Transport van routeplichtige gevaarlijke stoffen naar en van bedrijven binnen de gemeente is in een aantal gevallen noodzakelijk. Voor deze transporten zijn door de gemeente Deventer routes vastgesteld. Deze routes worden door middel van verkeersborden duidelijk aangegeven
- De gemeente Deventer kan voor niet gerouteerde wegen na gedegen afweging een ontheffing verlenen.

Transportrisico's buisleidingen

- In de gemeente Deventer liggen buisleidingen waardoor aardgas wordt getransporteerd. Voor deze leidingen hanteert de gemeente, afhankelijk van de diameter en de druk, de veiligheidsafstanden conform de Circulaire zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen uit 1984¹¹:
 - een belemmerde strook vastgelegd in het zakelijk recht, waar geen bebouwing is toegestaan
 - een gebied waar incidentele bebouwing en minder kwetsbare objecten zijn toegestaan
 - een gebied waar woonbebouwing en andere kwetsbare objecten zijn toegestaan

4.1.2 Preventie

Wordt bij pro-actie ingezet op het voorkomen van knelpuntsituaties door het ruimtelijk scheiden van risicobron en gevoelige bestemmingen, bij preventie wordt ingezet op het voorkomen van de directe oorzaken van calamiteiten en het beperken van de gevolgen daarvan. Daarbij vormen vergunningverlening en handhaving de geschikte instrumenten.

Een aantal beleidsaspecten is generiek en onafhankelijk van het ambitieniveau.

- Om de risico's op het ontstaan van calamiteiten zoveel mogelijk te beperken worden door de gemeente Deventer in de milieuvergunningen van risicovolle bedrijven risicobeperkende voorschriften opgenomen. Uitgangspunt daarbij is de stand der techniek (BBT)
- Bij het ontwerp van gebouwen waarin zich veel mensen tegelijkertijd bevinden beoordeelt de gemeente Deventer of de in- en uitgangen overeenkomen met de vluchtroutes voor het gebied. In overleg met de brandweer wordt bepaald of voldoende (nood) in- en uitgangen aanwezig zijn, waardoor de zelfredzaamheid op een voldoende hoog plan wordt gebracht. Daarnaast wordt in overleg met de brandweer bepaald of voldoende beschermende

¹¹ Zie bijlage 3 voor opmerkingen over het wettelijk kader

(constructieve) maatregelen aan de gebouwen zijn genomen om effecten voor personen binnen de gebouwen te minimaliseren, zoals een voldoende dikte en lekdichtheid van de muren

- In gevallen waarin de vergunningvoorschriften niet adequaat worden nageleefd, worden door de gemeente Deventer handhavende maatregelen opgelegd

4.1.3 Preparatie

Met de voorgaande stappen zet de gemeente Deventer in op het zoveel mogelijk verkleinen van de kans dat zich een calamiteit voordoet (risicobeheersing). Vanuit de gedachte dat een calamiteit nooit helemaal te voorkomen is zal ook moeten worden ingezet op een degelijke voorbereiding op de bestrijding van een dergelijke calamiteit.

De risico's waar het in deze omgevingsvisie om gaat worden modelmatig berekend en resulteren uiteindelijk in de kans op een incident met gevaarlijke stoffen waarbij mogelijk slachtoffers te betreuren zijn. Hierdoor ontstaat een risicoprofiel dat op de risicokaart grote rode vlekken (invloedsgebieden) over de gemeente projecteert. Is het binnen die gebieden nu daadwerkelijk onveilig?

Om deze vraag te beantwoorden is een verdere analyse nodig die de hele veiligheidsketen in ogenschouw neemt. Deze begint bij de inventarisatie van de risico's. Vervolgens wordt bepaald op welke wijze deze kunnen worden gesitueerd in de gemeente (**proactie**), hoe de risico's op objectniveau kunnen worden beheerst (**preventie**), hoe de gemeente zich kan voorbereiden op mogelijke incidenten (**preparatie**) en tenslotte hoe de incidenten daadwerkelijk bestreden worden met het beschikbare potentieel (**repressie**). De optelsom van deze beheers- en bestrijdingmethodieken bepaalt dan uiteindelijk het daadwerkelijke resteffect of restrisico.

De stand van zaken is thans, dat in beeld is gebracht wat de 'kale' risico's zijn ten gevolge van activiteiten met gevaarlijke stoffen. De vertaling naar de maatscenario's waar de gemeente zich op moet voorbereiden is grotendeels afgerond in de rampbestrijdingsplannen. De vergelijking van deze scenario's met de daadwerkelijke operationele slagkracht moet nog verder worden uitgewerkt.

Duidelijk wordt al wel dat het merendeel van de ongevalsscenario's die ontstaan door een incident, met de huidige slagkracht redelijk beheersbaar zijn. Zeker voor de stationaire risicobronnen is het restrisico naar alle waarschijnlijkheid niet zodanig, dat gevreesd moet worden voor volstrekt onbeheersbare incidenten. Voor de mobiele bronnen (vervoer over weg, water en spoor) is het lastiger om in te schatten wat de resteffecten zullen zijn, met name omdat de locatie van het incident niet te voorspellen is. Hierbij spelen met name de aspecten verminderde bereikbaarheid (met name bij spoor en water) en de beschikbaarheid van blus- en koelwater in grote hoeveelheden (spoor) een rol.

Tot slot moet nog worden opgemerkt dat de reikwijdte van deze visie ophoudt bij objecten en mobiele installaties, waarbij gevaarlijke stoffen in aanzienlijke hoeveelheden betrokken zijn. Een algemene analyse en onderzoek naar het totale risicobeeld van de gemeente Deventer in relatie tot de mogelijkheden van de risicobeheersing en incidentbestrijding moet nog worden opgesteld. Daarbij moet gedacht worden aan andere typen bedrijven dan de voor deze visie geïnventariseerde, waar bijvoorbeeld brandbare stoffen als hout, papier of kunststoffen zijn opgeslagen en dus grote branden kunnen ontstaan.

Rampenbestrijding

Bij de bestrijding van een ramp is de burgemeester verantwoordelijk voor het goed laten verlopen van de bestrijding van de (gevolgen van de) ramp. Daarbij wordt hij/zij ondersteund door de hulpverleningsdiensten:

- Brandweer
- Geneeskundige diensten
- Politie
- Gemeentelijke diensten
- Andere diensten

Regionaal beheersplan rampenbestrijding

In het Regionaal beheersplan, dat wordt opgesteld door de regionale brandweer in samenwerking met de gemeenten en de hulpdiensten, wordt het beleid ten aanzien van de multidisciplinaire voorbereiding van de rampenbestrijding beschreven. De waarborging van de kwaliteit van de rampenbestrijdingsorganisatie en de daarvoor benodigde capaciteit worden hierin vastgelegd.

Rampenplan

- De gemeente Deventer beschikt over een, door het college van B&W vastgesteld gemeentelijk **rampenplan**. Daarnaast is voor de gemeente Deventer op basis van een risico-inventarisatie bepaald voor welke risicovolle objecten een rampbestrijdingsplan wordt opgesteld. Het rampenplan wordt minimaal eens in de vier jaar geactualiseerd, of zoveel eerder als noodzakelijk is
- De gemeente Deventer oefent periodiek (eenmaal per jaar) het rampenplan en past het aan wanneer daartoe aanleiding bestaat op basis van de resultaten van de oefening

Rampbestrijdingsplannen

- Voor calamiteiten die wat betreft plaats, aard, omvang en gevolgen voorspelbaar zijn kan door de gemeente Deventer een rampbestrijdingsplan worden opgesteld
- Voor bedrijven die op grond van het Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen (Bri) hiervoor zijn aangewezen wordt een rampenbestrijdingsplan vastgesteld
- Bedrijven die vallen onder het Brzo 1999 dienen een veiligheidsrapport (VR) en/of preventiebeleid zware ongevallen te maken. Het VR is een openbaar rapport en wordt door de gemeente, Arbeidsinspectie en de brandweer gebruikt om de naleving van de eisen in het Brzo 1999 te controleren door middel van inspecties. In de gemeente Deventer is Akzo Nobel polymer chemicals een bedrijf dat beschikt over een VR. De provincie Overijssel is hier bevoegd gezag. Mallinckrodt Baker is een bedrijf dat beschikt over een preventiebeleid in het kader van het Brzo. De gemeente Deventer is hier het bevoegd gezag
- De gemeente Deventer oefent periodiek (eenmaal per jaar) de processen die onderdeel uitmaken van de rampbestrijdingsplannen en past het aan wanneer daartoe aanleiding bestaat, onder meer op basis van de resultaten van de oefening

Aanvalsplan en bereikbaarheidskaart

- De brandweer van de gemeente Deventer zorgt voor bereikbaarheidskaarten of een aanvalsplan voor inrichtingen die een risico kunnen veroorzaken. De brandweer beoordeelt of een bereikbaarheidskaart of een aanvalsplan nodig is.

Bovenstaande plannen zijn de basis voor de incidentbestrijding in de gemeente Deventer. Op dit moment is er sprake van verregaande integratie tussen de processen in de risicobeheersing (proactie/preventie) en de preparatieve planvorming. De komende jaren zal intensief aandacht bestaan voor de ontsluiting en

integratie van operationele informatie naar de systemen die geënt zijn op de incidentbestrijding, zowel op monodisciplinair als multidisciplinair niveau.

4.1.4 Risicocommunicatie

Effectieve risicocommunicatie heeft een *hoog realiteitsgehalte*, creëert *bewustwording* en biedt van daaruit *handelingsperspectief*. Het is daarom van groot belang om risicocommunicatie in een vroegtijdig stadium te starten teneinde burgers en ondernemers deelgenoot te maken van de risico's en hoe men daar adequaat mee kan omgaan.

Heldere en open communicatie van risico's aan burgers

- Deze Omgevingsvisie Externe Veiligheid wordt openbaar gemaakt. Via de bestaande provinciale risicokaart kunnen burgers een beeld krijgen van de risico's in hun omgeving
- De gemeente zal met bedrijven en andere betrokkenen (zoals GHOR¹², brandweer en politie) constructief en effectief communiceren. Van belang is dat alle benodigde informatie beschikbaar is en actueel blijft
- De benodigde acties hiervoor worden opgenomen in het op te stellen communicatieplan

4.1.5 Repressie

Repressie is de actie zelf. Het redden van slachtoffers, het blussen van branden, het verlenen van hulp, het meten van gevaarlijke stoffen en het beschermen van het milieu. Van belang hierbij is een goede samenwerking tussen de betrokken hulpdiensten.

- De burgemeester van de gemeente Deventer zorgt bij het bestrijden van een calamiteit voor de coördinatie van de verschillende bestrijdingsacties.

4.1.6 Nazorg

De laatste schakel in de veiligheidsketen is de nazorg. Deze schakel is eveneens van groot belang. Men spreekt wel van “de ramp na de ramp” als de nazorg niet goed is geregeld. Het gaat hier om zorg voor slachtoffers en hulpverleners, zodat de geestelijke schade na wat men heeft doorgemaakt beperkt blijft. Maar nazorg betreft ook het herstellen van de normale situatie, dus het afwikkelen van schade en het er voor zorgen dat gedupeerden zo snel mogelijk hun oude leven weer kunnen oppakken. Onder nazorg wordt tenslotte verstaan het evalueren van de inzet van de hulpverleners, om te leren van de ervaringen.

- De burgemeester zorgt na elke rampbestrijding of oefening daarvan voor een evaluatie van de

¹² Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

coördinatie van de bestrijdingsacties en zorgt bij geconstateerde tekortkomingen voor een plan van aanpak om deze in de toekomst te voorkomen

4.2 Bestaande knelpunten

Binnen de gemeente Deventer is sprake van een beperkt aantal knelpuntsituaties. De gemeente zal zich inzetten om deze knelpunten te saneren. Enkele knelpunten zijn al gesaneerd. In bijlage 5 zijn de huidige bekende knelpuntsituaties opgenomen. Bij het op te stellen saneringsplan op grond van het Bevi zal deze lijst volledig zijn. De aanpak van de knelpuntsituaties zal in dat plan worden opgenomen.

Oplossing knelpunten bij voorkeur door optimalisatie bestaande situatie

De knelpunten die uit de inventarisatie naar voren zijn gekomen worden zoveel mogelijk opgelost door optimalisatie van de huidige situatie. De gemeente Deventer zoekt eerst binnen de milieuvergunning van de bewuste bedrijven naar oplossingen, voordat naar verplaatsing van objecten wordt gekeken. Aanpassing van de bedrijfsvoering en vastlegging daarvan in de vergunning is hiervoor een mogelijkheid. In sommige gevallen kan sanering (amovering of intrekken vergunning) noodzakelijk zijn. Dit kan zowel aan de bron of bij de ontvanger plaatsvinden. Afhankelijk van de situatie wordt bekeken wat de voorkeur heeft. In overleg met zowel de bron (inrichting) als de ontvanger wordt hierover een oordeel geveld. Kosten en inspanningen moeten hierbij worden meegewogen.

5 INSTRUMENTEN EN MIDDELEN

Ter ondersteuning van het externe veiligheidsbeleid is een aantal zaken benodigd. Het gaat naast de inzet van diverse instrumenten om het creëren van de juiste organisatorische condities en inzet van benodigde middelen.

5.1 Instrumenten

Om een goed beeld te krijgen en te houden van de risico's en effecten van gevaarlijke stoffen gebruikt de gemeente Deventer een aantal instrumenten:

- Voor de spoorzone heeft de gemeente Deventer een **risicoberekeningsmodel** op laten stellen. Met dit model kunnen de risico's en effecten van voorgenomen ontwikkelingen snel en adequaat in beeld gebracht worden. Ook veranderingen in het vervoer van gevaarlijke stoffen kunnen (indien dat noodzakelijk is) worden doorgerekend en vertaald naar de consequenties voor de omgeving. Het risicomodel wordt jaarlijks geactualiseerd en indien nodig aangepast
- De gemeente Deventer **inventariseert** jaarlijks de risicobronnen (bedrijven, transport) en de kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de beschikbare instrumenten, zoals de provinciale risicokaart en het Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS)
- De gemeente Deventer heeft een **signaleringskaart** opgesteld, waarop risicobronnen zijn weergegeven in combinatie met kwetsbare objecten. Hierop kunnen geprojecteerde woningbouwgebieden en/of bedrijventerreinen worden weergegeven. De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. De kaart wordt jaarlijks bijgewerkt
- Opgestelde plannen voor **rampenbestrijding** worden periodiek geoefend
- Voor de uitvoering van de **risicocommunicatie** wordt een strategische planning uitgewerkt. Momenteel ontwikkelt de provincie Overijssel specifieke instrumenten voor risicocommunicatie. Het gereedkomen van die instrumenten wordt afgewacht

5.2 Benodigde middelen

Voor uitvoering van de externe veiligheidstaken zijn personele en financiële middelen benodigd. Om de taken adequaat te kunnen uitvoeren is voldoende personele capaciteit en kwaliteit benodigd. De inzet van financiële middelen is afhankelijk van het ambitieniveau en de grootte van de problematiek in de gemeente Deventer. Wanneer knelpunten met hoge urgentie opgelost dienen te worden kan dit een hogere inzet van financiële middelen met zich meebrengen. In 2006 is het LPG tankstation Groenouwe aan de Gorsselseweg 41 te Bathmen gesaneerd. Op dit moment zijn er geen andere urgente knelpunten bekend. De niet urgente saneringen worden in het op te stellen saneringsplan opgenomen.

In het gemeentelijk Uitvoeringsprogramma, dat onderdeel uitmaakt van de Omgevingsvisie Externe Veiligheid, zijn de benodigde middelen voor de diverse uit te voeren taken weergegeven. Voor 2007 is dit overzicht geheel uitgewerkt, voor 2008 tot en met 2010 is een doorkijk gegeven. Het Uitvoeringsprogramma is als separaat document bij deze visie gevoegd.

5.3 Producten en werkprocessen

In het Uitvoeringsprogramma is een overzicht gegeven van de bestaande werkprocessen. De werkprocessen zijn geordend naar producten, zoals een bestemmingsplan. Per product is aangegeven welke activiteit het betreft en wie de trekker van het proces is en daarmee eindverantwoordelijke. Tevens is, indien relevant, aangegeven welke andere partijen betrokken zijn.

De eindverantwoordelijke zorgt ervoor dat externe veiligheid wordt ingebracht in het betreffende werkproces en dat de uitgangspunten en ambities, zoals vastgelegd in deze Omgevingsvisie Externe Veiligheid worden bewaakt.

In begrotingsprocessen wordt externe veiligheid niet expliciet meegenomen. Via de begrotingen van Milieu en Openbare Orde en Veiligheid wordt externe veiligheid wel indirect meegenomen.

In het overzicht is niet expliciet aandacht besteed aan relaties met derden, zoals bijvoorbeeld Rijkswaterstaat. Het uitgangspunt is dat de trekker van een activiteit/product dergelijke contacten legt, indien dat noodzakelijk is voor het doorlopen van een geslaagd proces.

Afstemming met Rijkswaterstaat en ProRail

De gemeente onderhoudt contacten met de beheerders van de rijkswegen (Rijkswaterstaat), de waterwegen (Rijkswaterstaat) en de spoorwegen (ProRail) om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen ten aanzien van de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen.

5.4 Bestuurlijke, organisatorische en financiële verantwoording

Externe veiligheid raakt meerdere disciplines, zoals ruimtelijke ordening en milieu, maar ook de gemeentelijke en regionale hulpdiensten. Deze partijen weten elkaar te vinden binnen de huidige, nog informele werkwijze. Borging van het onderwerp externe veiligheid binnen de betrokken organisatieonderdelen is een actie die binnen de organisatieontwikkeling in 2007 wordt opgepakt. Binnen de beschrijvingen van de werkprocessen in Protos zal het onderwerp externe veiligheid worden geborgd.

De programmamanager milieu is ambtelijk eindverantwoordelijk voor het Uitvoeringsprogramma, behorend bij de Omgevingsvisie Externe Veiligheid.

Binnen de gemeente Deventer is de portefeuillehouder Milieu bestuurlijk eindverantwoordelijk voor het onderwerp externe veiligheid. Voor de verwerking van externe veiligheid in de ruimtelijke planvorming is de portefeuillehouder ruimtelijke ordening verantwoordelijk.

Er is voor gekozen om de uitvoering van de taken op het gebied van externe veiligheid vooralsnog in hoofdzaak neer te leggen bij het team Vergunningen van de Eenheid Ruimte en Samenleving. De medewerker vergunningen heeft beschikking over een HBO werk- en denkniveau en ervaring. Bij de functieomschrijving is onder "specifieke kenmerken" opgenomen: "coördineren en adviseren over wettelijke taken rond externe veiligheid".

Er is gekozen om de kennis over dit onderwerp en daarmee de coördinatie en advisering daaromtrent in één formatieplaats te concentreren. Andere organisatieonderdelen kunnen van de kennis en adviestaak van de betrokken ambtenaar gebruik maken. Mogelijk dat de nog op te stellen landelijke "maatlat externe

veiligheid" hieromtrent nieuwe eisen gaat stellen. In de jaarlijkse evaluatie van het externe veiligheidsbeleid zal daarop worden ingegaan.

6 COLOFON

Project	: Omgevingsvisie Externe Veiligheid
Omvang rapport	: 36 pagina's
Auteur	: Wim Smeitink (DHV), Hans Bisseling, Leo Brussee
Datum	: juli 2007

BIJLAGE 1 Lijst van gebruikte begrippen

Aanvalsplan

Een aanvalsplan is gemaakt door en bedoeld voor de brandweer. Daardoor zijn bij een brand of een ongeval direct de belangrijkste gegevens bij de hand. Een aanvalsplan geeft informatie over de plaats van gevaarlijke stoffen en installaties, over vluchtwegen en toegangen, over brandscheidingen, e.d.. In aanvalsplannen wordt meestal gebruikgemaakt van plattegronden; soms kan worden volstaan met eenvoudig kaartje (bereikbaarheidskaart). Op grond van de Arbowet moeten bepaalde bedrijven over een bedrijfsnoodplan beschikken. In sommige gevallen zijn aanvalsplannen en bedrijfsnoodplannen niet voldoende en moet er volgens de Wet rampen en zware ongevallen een rampbestrijdingsplan worden gemaakt.

BBT

Het begrip 'beste beschikbare technieken' (BBT) staat centraal bij de vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Met een wijziging van de Wm en van de Wvo d.d.16 juli 2005, wordt dat begrip ook in die wetteksten verankerd.

De Europese Commissie organiseert de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten en de betrokken bedrijfstakken over de beste beschikbare technieken, de daarmee samenhangende controlevoorschriften en de ontwikkelingen op dat gebied. Het resultaat daarvan is terug te vinden in de BREF's - de BBT referentie documenten (zie ook het volgende punt).

Definitie: "Het meest doeltreffende en geavanceerde ontwikkelingsstadium van de activiteiten en exploitatiemethoden, waarbij de praktische bruikbaarheid van speciale technieken om in beginsel het uitgangspunt voor de emissiegrenswaarden te vormen is aangetoond, met het doel emissies en effecten op het milieu in zijn geheel te voorkomen, of wanneer dat niet mogelijk blijkt algemeen te beperken".

BREF

Ook in het Europese beleid inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (GPBV, in het Engels: integrated pollution prevention and control of IPPC, zie ook de website van de Europese Commissie over IPPC) is het gebruik van de beste beschikbare technieken het uitgangspunt (in het Engels: Best Available Technology of BAT). Door de Europese Commissie werd daarom te Sevilla (Spanje) het Europees GPBV Bureau opgericht met als doel het opstellen van Europese BBT referentiedocumenten (BAT Reference documents of BREF's). Op de website <http://eippcb.jrc.es/> kunt u onder de rubriek "activiteiten" deze BREF's terugvinden.

Bestaande situaties

Een op het tijdstip van inwerkingtreding van het Bevi :

- geldende Wm-vergunning;
- vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- aanwezige kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

Zie ook nieuwe situaties.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. Vaak zijn burgemeester en wethouders van de gemeente of gedeputeerde staten van de provincie het bevoegd gezag, maar het dagelijks bestuur van een waterschap of een minister kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit het afgeven van vergunningen, maar ook

uit handhaving en het vaststellen van een bestemmingsplan. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en het naleven van de op hen van toepassing zijnde regels.

Brzo-inrichting

In het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal. Er wordt binnen de groep Brzo-bedrijven nog onderscheid gemaakt tussen een zware en een lichtere categorie. De lichtere categorie wordt ook wel Pbzo (preventiebeleid zware ongevallen)-bedrijven genoemd, omdat ze een preventiebeleid moeten hebben en een veiligheidsbeheersysteem (VBS). Voor bedrijven van de zware categorie geldt dit ook, maar deze moeten tevens een risicoanalyse uitvoeren en een veiligheidsrapport (VR) opstellen. Die bedrijven worden daarom ook wel VR(plichtige)-bedrijven genoemd.

Effect

De effecten ten gevolge van:

- explosie: het ontstaan van een drukgolf en/of warmtestraling
- brand
- toxisch: gevaar van vergiftiging door giftige gassen of dampen.

Effectgebied

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De kans dat een ongeluk gebeurt is in het effectgebied niet verrekend. Dat is het belangrijkste verschil met risicocontouren.

Explosie

Een explosie of ontploffing geeft een korte maar krachtige drukgolf en een kortdurende, hevige warmtestraling. Dit zijn de belangrijkste veroorzakers van letsel bij mensen in de buurt van een explosie. Ook brokstukken als bijvoorbeeld glasscherven, die door de drukgolf rondvliegen, kunnen levensgevaarlijke verwondingen veroorzaken. Explosies kunnen optreden bij:

- brandbaar gas: bijvoorbeeld aardgas, propaan, butaan of LPG
- sommige vluchtige vloeistoffen
- patronen en andere munitie
- professioneel en consumentenvuurwerk
- sommige producten, zoals geconcentreerde kunstmest
- stof van bijvoorbeeld voedingsmiddelen, graan of hout.

Geprojecteerd object

Nog niet aanwezig object dat op grond van het vigerende bestemmingsplan toelaatbaar is.

Gevaarlijke stoffen

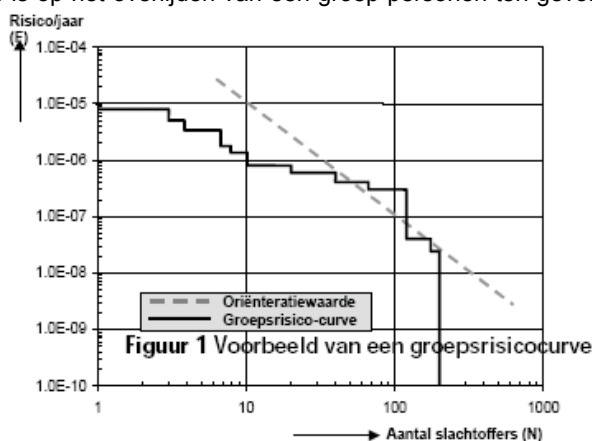
Gevaarlijke stoffen zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag, risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit. De gevaren zijn vaak de keerzijde van nuttige eigenschappen van die stoffen. Het zijn vaak brandstoffen, of grondstoffen voor producten zoals medicijnen, kunststoffen en kunstmest of hulpstoffen die voor allerlei doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor koelen, reinigen of conserveren. Daarnaast kan het ook om afvalstoffen gaan.

Grenswaarde

Grenswaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer. Van een grenswaarde mag niet worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf. Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld. Wel is er de zogeheten oriënterende waarde, deze dient door het bevoegde gezag (de vergunningverlener, zijnde de provincie of de gemeente) te worden gehanteerd bij de overwegingen omtrent het groepsrisico. Deze oriënterende waarde is de kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-5} per jaar, met de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-7} per jaar en met de kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-9} per jaar. Hierboven is een FN-diagram weergegeven met daarin als voorbeeld een FN-curve en tevens de oriënterende waarde.

Inrichting

Het woord inrichting komt onder andere uit de Wet milieubeheer. Het betreft bedrijven die vanwege de ondernomen milieubedreigende activiteit onder een AMvB ex. 8.40 van de Wet milieubeheer vallen of waarvoor een milieuvergunning noodzakelijk is.

Invloedsgebied

Het gebied waarin volgens bij regeling van de minister van VROM vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico bij bedrijven is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, behalve voor LPG-tankstations, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting. Het invloedsgebied voor het groepsrisico langs transportroutes is 200 meter rondom de weg, het water en het spoor en 30 meter rondom de ondergrondse aardgasleiding.

Kans op dodelijke slachtoffers

Bij het externe veiligheidsbeleid wordt gesproken over risico's. Hierbij gaat het om de kans dat er een ongeval gebeurt waarbij het effect is dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om slachtoffers die direct en binnen 2 à 3 weken overlijden ten gevolge van dat ongeval. Naast het effect dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen, kunnen er ook veel gewonden zijn.

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De effectbenadering is dan ook vooral van belang bij de repressietaak van de hulpverleningdiensten, want het geeft het gebied aan waarbinnen zij

moeten optreden. Over het algemeen kan het aantal gewonden worden gekoppeld aan het aantal dodelijke slachtoffers, aangezien met het beperken van de kans op dodelijke slachtoffers tevens de kans op gewonden wordt verkleind. Ook de voorbereiding op en de bestrijding van de effecten van een ongeval en de nazorg hebben zowel betrekking op gewonden als op dodelijke slachtoffers.

Zie verder bij plaatsgebonden risico en bij risicocontour.

Kwetsbaar object en beperkt kwetsbaar object

Zie bijlage 4.

Nieuwe situaties

Het betreft situaties ná inwerkingtreding van het Bevi (27 oktober 2004):

- het oprichten van een inrichting
- het veranderen van een bestaande inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is en waarbij de verandering nadelige gevolgen heeft voor het Plaatsgebonden Risico
- een bestemmingsplan dat wordt vastgesteld of herzien (inclusief de goedkeuring ervan)
- een vast te stellen wijzigings-, uitwerkings- of vrijstellingsbesluit en de in verband daarmee af te geven verklaring van geen bezwaar
- besluiten die betrekking hebben op vervangende nieuwbouw en opvulling van gaten binnen aaneengesloten bebouwing in bestaand stedelijk gebied.

Zie ook *bestaande situaties*.

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan geeft aan hoe een ontruiming van een gebouw of een terrein moet plaatsvinden. De overheid eist in bepaalde gevallen een ontruimingsplan van bedrijven. Het gaat daarbij om de veiligheid van groepen mensen die aanwezig kunnen zijn.

Oriënterende waarde

Betreft een toetsingswaarde (die het karakter heeft van een oriënterende waarde), waarvan het bevoegd gezag gemotiveerd mag afwijken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

Pbzo-bedrijf

In het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 1999) zijn criteria opgenomen, waarmee wordt bepaald welke bedrijven een risico van zware ongevallen met zich meebrengen. Onderscheid wordt gemaakt tussen Brzo-bedrijven van de zware en de lichte categorie. Deze lichte categorie wordt ook wel 'Pbzo-bedrijven' genoemd. Bedrijven van de lichte categorie moeten onder andere een 'preventiebeleid zware ongevallen' en een veiligheidsbeheerssysteem hebben.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. In het plaatsgebonden risico zijn in het kort twee verschillende kansen verwerkt:

- de kans dat een ramp, zoals het ontsnappen van een gevaarlijke stof, plaatsvindt
- de kans dat een persoon daadwerkelijk overlijdt als gevolg daarvan.

Deze kans mag maximaal 1 op een miljoen (10^{-6}) per jaar zijn. De norm van 10^{-6} /jr geldt ten aanzien van kwetsbare objecten als grenswaarde, die niet mag worden overschreden, en ten aanzien van beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde. Rondom een inrichting of transportmedium bestaat op sommige plaatsen hetzelfde risico. Deze plaatsen kunnen als een lijn (een risicocontour) op een kaart gezet worden.

Ramp

Volgens de Wet rampen en zware ongevallen is een ramp of zwaar ongeval een gebeurtenis:

1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampbestrijdingsplan

In een rampbestrijdingsplan legt een gemeente vast welke voorbereidingen zijn getroffen voor de bestrijding van een specifieke ramp of een specifieke soort ramp. De gemeente moet een beleid hebben waarin is bepaald voor welke overige gevallen een rampbestrijdingsplan wordt gemaakt. Het gaat erom dat er een rampbestrijdingsplan komt voor rampen en zware ongevallen waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn. Voor sommige risicosituaties is een rampbestrijdingsplan direct wettelijk verplicht. In een rampbestrijdingsplan moet de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden in buurlanden zijn gewaarborgd.

Rampenplan

Elke gemeente moet een rampenplan hebben. Het rampenplan somt op wat er in een gemeente voor de rampenbestrijding in het algemeen geregeld moet zijn. Het is het 'masterplan' voor de gemeentelijke rampenbestrijding.

Register risicosituaties gevaarlijke stoffen

Het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze gegevens worden beheerd door het RIVM en via internet op een risicokaart gepresenteerd. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt in plaatselijke risicokaarten die ook andere risicosituaties tonen.

Richtwaarde

Richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico. Van een richtwaarde mag slechts gemotiveerd worden afgeweken.

Risicobron

De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen
- routes en pijpleidingen waarover of -door gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Risicocontouren

Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Risicokaart

Een risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen. Het gaat daarbij om risicobronnen waardoor mensen direct letsel kunnen oplopen. Bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen en andere relevante risico's, zoals overstromingen. In totaal kunnen de risico's van een dertiental verschillende ramptypen op kaart worden getoond. Maar er zijn ook risicokaarten waarop alleen risicosituaties met gevaarlijke stoffen staan.

Route gevaarlijke stoffen

Voor de routing van gevaarlijke stoffen is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van belang. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn

aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld kwetsbare situaties, zoals dichte bebouwing of de aanwezigheid van een ziekenhuis. De gemeente kan vervolgens ook ontheffing verlenen aan bedrijven als deze hiertoe een verzoek indienen.

Transportroute

Transport van gevaarlijke stoffen vindt vooral plaats over de weg, over het water, per spoor en door buisleidingen.

Veiligheidsrapport

De meest gevaarlijke bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 1999), moeten een veiligheidsrapport opstellen. In het veiligheidsrapport moet onder andere worden aangetoond dat:

- een preventiebeleid en een veiligheidsbeheerssysteem zijn ingevoerd
- gevaren zijn geïdentificeerd en doeltreffende maatregelen zijn genomen
- de installatie en de bedrijfsvoering voldoende veilig en betrouwbaar zijn.

Veiligheidszone

Een door bevoegd gezag bepaalde zone waarbinnen zich geen kwetsbare objecten mogen bevinden.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen in staat zijn om zich op eigen kracht in veiligheid te brengen. De zelfredzaamheid kan positief beïnvloed worden door:

- de voorzieningen in het gebied waarmee vluchten mogelijk wordt gemaakt (infrastructurele mogelijkheden)
- de fysieke mogelijkheden van de aanwezige populatie om te vluchten
- de mate waarin men is voorbereid op de eventuele noodzaak om te vluchten of hiertoe tijdig instructies ontvangt (mentale mogelijkheden).

BIJLAGE 2 Bronvermelding

- 1)** Criteria gemeentelijk EV-beleid in het kader van het (concept) Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel 2006 – 2010 (MEVO), versie woensdag 12 juli 2006, Provincie Overijssel, 2006
- 2)** (Concept) Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel 2006 – 2010 (MEVO), Provincie Overijssel, 2006
- 3)** Gemeentelijk milieubeleidsplan, gemeente Deventer, 2003
- 4)** De gemeentelijke nota “ambities voor een veilige stad”, gemeente Deventer, 2004
- 5)** Structuurplan Deventer 2025, gemeente Deventer, 2004
- 6)** Economisch businessplan ‘Veerkracht en dynamiek, dààr gaat het om’ en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma, gemeente Deventer, 2001
- 7)** Besluit externe veiligheid inrichtingen en regeling, ministerie van VROM, 2004
- 8)** Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi), ministerie van VROM, 2004
- 9)** Handleiding externe veiligheid inrichtingen, Infomil, 2005
- 10)** Handreiking verantwoording groepsrisico (concept), ministerie van VROM, 2004
- 11)** Blauwdruk beleidsvisies externe veiligheid, provincie Gelderland, 2005

BIJLAGE 3 Wettelijk kader

Ten aanzien van externe veiligheid zijn diverse normen geformuleerd, overwegend gebaseerd op de Wet milieubeheer. Deze normen geven aan welke veiligheidsrisico's ten hoogste worden geaccepteerd. Burgers mogen voor de veiligheid van hun woonomgeving rekenen op een minimum beschermingsniveau (plaatsgebonden risico). De kans op een groot ongeluk met veel slachtoffers moet expliciet worden afgewogen en verantwoord (groepsrisico). Op basis van de Wet milieubeheer heeft een aantal bedrijven (inrichtingen) een milieuvergunning nodig. Daarnaast zijn op veel andere bedrijven algemene voorschriften van toepassing.

Beleidsrichtlijn opslag ontplofbare stoffen voor civiel gebruik

Voor de opslag van munitie voor civiel gebruik is nog geen wetgeving. Voorheen werd de richtlijn van de Commissie voor Preventie van Rampen CPR-7 (uit 1983) gehanteerd voor het aanhouden van veiligheidsafstanden (effectafstanden) voor hoeveelheden explosieven tot 100 kg. Omdat een aantal aspecten in de CPR-7 niet goed was verwerkt, is deze in 1999 ingetrokken. Voor deze opslagsituaties wordt gebruikgemaakt van de beleidsrichtlijn opslag ontplofbare stoffen voor civiel gebruik. Het doel van deze circulaire is om meer duidelijkheid te geven over het externe veiligheidsbeleid voor inrichtingen met opslag van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik. Uiteindelijk zal deze richtlijn overgaan in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB).

Besluit risico's zware ongevallen (Brzo)

In dit besluit worden regels gesteld aan bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan of gebruiken. Aan de hand van de hoeveelheid gevaarlijke stoffen is er een lage en hoge drempelwaarde ingesteld. Bedrijven die de lage drempelwaarde overschrijden, moeten een beleid ontwikkelen om zware ongevallen te voorkomen: het Preventiebeleid zware ongevallen (Pbzo). Bedrijven die boven de hoge drempelwaarde vallen, moeten een veiligheidsrapportage (VR) opstellen.

Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi)

Op 27 oktober 2004 is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen van kracht geworden. In het Bevi zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het Besluit verplicht het bevoegd gezag op grond van de Wet milieubeheer en Wet op de ruimtelijke ordening afstand te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven. Tevens beperkt het besluit het totale aantal personen dat zich in de directe omgeving van een risicovol bedrijf mag bevinden. Gemeenten en provincies moeten de normen uit het besluit naleven bij het opstellen en wijzigen van bestemmingsplannen en bij het verlenen van milieuvergunningen. Tevens moet de brandweer om advies worden gevraagd. Afstemming tussen de drie taakvelden ruimtelijke ordening, milieu en rampenbestrijding is zodoende van groot belang.

Besluit Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS)

Inventarisatie van risicorelevante bedrijven is verplicht in kader van het RRGS. De resultaten zijn opgenomen in de RRGS website (www.risicoregister.nl).

Buisleidingen

Sinds maart 2005 is het ministerie van VROM verantwoordelijkheid voor het beleid voor buisleidingen. Dat heeft het kabinet besloten op basis van de aanbevelingen van de commissie Enthoven, vastgelegd in haar rapport 'Samen voor de buis'. Het rapport, dat in december 2004 verscheen, concludeert dat het beleidsdossier voor buisleidingen 'achterstallig onderhoud' kent. Het dossier wordt verlamd door onduidelijkheid over de vraag welk ministerie verantwoordelijkheid is voor buisleidingen, het ontbreken van

een gezamenlijke omgevingsvisie en onduidelijkheid over veiligheidsafstanden rond hogedruk aardgasleidingen en over beschermingsmaatregelen en hun bekostiging. Daardoor, zo stelt de commissie, worden de mogelijkheden van buisleidingen voor de economie en voor verbetering van het vervoer van gevaarlijke stoffen onvoldoende benut.

Naar aanleiding van het rapport wil het kabinet een interdepartementale taskforce Buisleidingen onder voorzitterschap van VROM. Deze werkgroep moet het beleid voor buisleidingen in twee jaar vernieuwen en op orde brengen. De werkgroep gaat onder meer kijken naar het beheer en toezicht op buisleidingen, de veiligheid, de registratie van essentiële gegevens, risicozonering en de doorwerking in ruimtelijke plannen. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat gaat verder, samen met de ministeries van Economische Zaken (EZ) en VROM, een strategische omgevingsvisie maken voor buisleidingen. EZ bereidt daarnaast een regeling voor met een meldingsplicht. Deze plicht moet er toe leiden dat gegevens over de ligging van buisleidingen sneller en beter worden aangeleverd, zodat er bij graafwerkzaamheden zorgvuldiger wordt gewerkt. Zo wil de overheid de kans dat kabels en leidingen bij graafwerkzaamheden worden beschadigd, verkleinen.

Het rijksbeleid voor toekomstige transportleidingen staat in het Structuurschema buisleidingen (SBUI). Uitgangspunt van het SBUI is dat provincies in streekplannen zones of stroken opnemen. Buisleidingen worden zoveel mogelijk in deze zones of stroken gelegd. Het ligt in de bedoeling het SBUI te integreren in de Nota Ruimte. VROM heeft in de circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' en de circulaire 'K1K2K3 brandbare vloeistoffen' veiligheidsafstanden vastgelegd. In 1996 hebben de ministers van Verkeer en Waterstaat en VROM de Nota 'risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (nota RNVGS) uitgebracht. Daarin staan de normen voor onder andere buisleidingen. De normen uit deze nota vormen de basis voor besluiten over ruimtelijke gevolgen van buisleidingen.

VROM, het RIVM en de Gasunie werken aan het opstellen van een nieuwe circulaire voor het berekenen van de risico's bij ondergrondse aardgasleidingen. Hierin worden maatregelen aan en om de gasleiding meegenomen, zoals gronddekking en de bestemming van de grond. Door de ramp met een hogedrukaardgasleiding in juli 2004 in Ghislenghiën in België is één en ander vertraagd. De resultaten van het technisch onderzoek naar deze ramp kunnen nieuwe inzichten opleveren. De gemeenten zullen hierover worden geïnformeerd.

Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen

In augustus 2004 is de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen uitgekomen, in samenwerking met de ministeries van V&W, VROM en BZK. Uitgangspunten hierbij zijn de Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (RNVGS) en de AMvB externe veiligheid voor inrichtingen (Bevi). Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) externe veiligheid transport gevaarlijke stoffen is in voorbereiding.

Verruimde reikwijdte Wet milieubeheer/Regulering vervoer gevaarlijke stoffen per spoor

Door de ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat wordt gewerkt aan een tweetal instrumenten om te kunnen sturen in de omvang en afwikkeling van vervoersstromen: de verruimde reikwijdte Wet milieubeheer en Regulering vervoer gevaarlijke stoffen per spoor.

Het doel van de verruiming van de reikwijdte van de Wet milieubeheer is de transportrisico's te beheersen door degenen die gevaarlijke stoffen aanbieden en gebruiken hierop aan te spreken. Hierbij wordt gekeken naar de mogelijkheden om de transportstromen en/of transportmiddelen te betrekken bij de milieuvergunningverlening voor het bedrijf. Het zou dan kunnen zijn dat een bedrijf in verband met onaanvaardbare risico's door aan- en/of afvoer van gevaarlijke stoffen geen milieuvergunning krijgt.

De bedoeling van de regeling "Regulering vervoer gevaarlijke stoffen per spoor" is om bij de toewijzing van spoorcapaciteit aan spoorvervoerders rekening te houden met een per spoorlijn vastgelegde risicoruimte. Deze risicoruimte dient dan tevens als randvoorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen langs het spoor. Een wettelijke regeling moet dan de maximale risicoruimte per spoorlijn vastleggen, vergezeld van een kaart van het spoorwagennet, waarop per spoorlijn de omvang van die risicoruimte is vastgelegd. Naar alle waarschijnlijkheid zal deze regeling na de ingebruikname van de Betuwelijn worden ingevoerd.

Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs)

De Wet vervoer gevaarlijke stoffen gaat over het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, per spoor en via de binnenwateren. Onder de wet hangt het Besluit vervoer gevaarlijke stoffen en drie ministeriële regelingen met internationale voorschriften voor vervoer over de weg, per spoor en over water. Hierin zijn routeplichtige stoffen aangewezen, waarvoor de gemeente routes mag aanwijzen. De handhaving van de Wvgs wordt uitgevoerd door de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW). De gemeentelijke invloed bij transporten met gevaarlijke stoffen is beperkt.

Vuurwerkbesluit

Het Vuurwerkbesluit bevat regels met betrekking tot consumenten- en professioneel vuurwerk. Per 1 maart 2004 is een herziene versie van het Vuurwerkbesluit in werking getreden en is de overgangstermijn verlopen. Indien een bedrijf per die datum niet kon voldoen aan de eisen uit het Vuurwerkbesluit, was het niet toegestaan om vuurwerk op te slaan. Meldingsplichtige inrichtingen die moesten stoppen hadden nog tot eind 2004 de mogelijkheid een schadevergoeding aan te vragen bij het Rijk. Hiervoor moest de gemeente wel een verklaring afgeven. Bij vergunningsplichtige inrichtingen die moesten stoppen, moest de gemeente tevens actie ondernemen door de intrekingsprocedure van milieuvergunningen te starten. Het bevoegde gezag moest beoordelen of een vuurwerkbedrijf al dan niet aanpassingen zou kunnen plegen om te voldoen aan de eisen uit het Vuurwerkbesluit. Een bedrijf dat echt niet kon voldoen aan de eisen van het Vuurwerkbesluit, had in veel gevallen recht op een schadevergoeding volgens een vaststaande berekeningswijze. De kosten van de schadevergoedingen voor de sanering van vuurwerkbedrijven worden door VROM aan de bevoegde gezagen vergoed als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen/Risicokaart provincie Overijssel

Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS)

Naar aanleiding van de conclusies van de commissie Oosting heeft het kabinet 150 actiepunten opgesteld om het veiligheidsbeleid te verbeteren. Een van de actiepunten is het in kaart brengen van risicovolle situaties. Daarbij gaat het om bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn en om transportroutes van gevaarlijke stoffen. In de Leidraad risicoinventarisatie gevaarlijke stoffen (oktober 2004) is een selectiemethodiek voor de inventarisatie en verwerking van risicovolle activiteiten opgenomen. De bevoegde gezagen (gemeente, provincie en Rijk) in het kader van de Wet milieubeheer zijn verplicht om risicosituaties met gevaarlijke stoffen vast te leggen in het RRGS. Hiertoe zal binnenkort de Wet milieubeheer worden aangepast en het Besluit registratie gegevens externe veiligheid inrichtingen, transportroutes en buisleidingen in werking treden. Het RIVM is door het ministerie van VROM aangewezen als beheerder van dit register. Het register is te vinden op www.risicoregister.nl en bestaat uit twee onderdelen, namelijk een invoergedeelte voor het bevoegde gezag en een publiek gedeelte met hierop een kaart voor de burger. Het bevoegde gezag krijgt nu de taak om deze risicosituaties te inventariseren en in te voeren in het RRGS.

Risicokaart provincie Overijssel

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft besloten dat de provincies zelf een risicokaart maken en beheren. De provincie Overijssel heeft een risicokaart. Deze kaart bevat zowel risicovolle inrichtingen als kwetsbare objecten binnen Overijssel, met hierop aangegeven de bij de inrichting behorende risicocontouren en effectafstanden. De kaart is te vinden op de website van de provincie Overijssel of via www.risicokaart.nl. De risicokaart en het Register vertonen grote inhoudelijke samenhang. De risicokaart omvat de gegevens over gevaarlijke stoffen en kerncentrales die in het Register worden vermeld, evenals de gegevens over overige ramptypen (bijvoorbeeld brand in grote gebouwen, overstromingen en luchtvaartongevallen). Voor zowel het Register als de risicokaart vindt gegevensverzameling, -bewerking, -invoer en -uitwisseling op identieke wijze plaats. Informatie uit het Register wordt dan ook één op één in de risicokaart overgenomen. De provincie Overijssel werkt aan een risicokaart die voldoet aan de landelijke standaard van de Modelrisicokaart. De huidige risicokaart Overijssel presenteert de risico's van drie ramptypen met gevaarlijke stoffen, de nieuwe risicokaart zal de risicobronnen tonen van in totaal dertien soorten ramptypen of zware ongevallen. Naast de risico's worden ook de zogenaamde risico-ontvangers (kwetsbare objecten) afgebeeld. De provincie is verantwoordelijk voor het produceren en beheren van de risicokaarten, de gemeente is verantwoordelijk voor het leveren van gegevens over haar gebied.

Risico's van inrichtingen

In het onderstaande schema (uit de toelichting van het Bevi) zijn de gevolgen van de grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico (PR) voor (aanwezige en geprojecteerde) respectievelijk kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in bestaande situaties en bij nieuwe risicovolle activiteiten en nieuwe ruimtelijke situaties samengevat.

Risiconormen voor kwetsbare objecten

Type situatie	PR hoger dan 10-5 per jaar	PR tussen 10-5 en 10-6 per jaar
op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit aanwezige en geprojecteerde kwetsbare objecten	1. aanwezige kwetsbare objecten: binnen 3 jaar na inwerkingtreding bronmaatregelen/ bron saneren/ objecten amoveren/ bestemmingsplan wijzigen (art. 17, 1e en 2e lid); 2. geprojecteerde kwetsbare objecten: binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van de bouwvergunning bronmaatregelen/ bron saneren (art. 17, 3e lid)	aanwezige kwetsbare objecten en - na het onherroepelijk worden van de bouwvergunning - geprojecteerde kwetsbare objecten moeten zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 1-1-2010 voldoen aan PR 10-6 per jaar (art. 18, 1e tot en met 3e lid) (in het algemeen te bereiken door bronmaatregelen/ bron saneren)
oprichten inrichting	niet toegestaan (art. 6, 1e lid)	niet toegestaan (art. 6, 1e lid)
verandering inrichting waarvoor vóór de inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	niet toegestaan (art. 24, 1e lid)	1. PR moet ten minste gelijk blijven (art. 24, 1e lid), en 2. aanwezige kwetsbare objecten en - na het onherroepelijk worden van de bouwvergunning - geprojecteerde kwetsbare objecten moeten zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 1-1-2010 voldoen aan PR 10-6 per jaar (art. 18, 1e tot en met 3e lid)
verandering inrichting waarvoor op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	niet toegestaan (art. 7, 1e lid)	niet toegestaan (art. 7, 1e lid)
RO-besluit op grond waarvan de bouw/ vestiging van kwetsbare objecten is toegelaten	niet toegestaan (art. 8, 1e lid)	niet toegestaan* (art. 8, 1e lid)

* Anticipatie is toegestaan, d.w.z. bij de vaststelling van een bestemmingsplan kan onder strikte voorwaarden vooruit worden gelopen op een toekomstige verbetering van de risicosituatie. Die voorwaarden zijn:

- het plan leidt niet tot een hoger PR dan 10-5 per jaar;
- aan het plan of aan de milieuvergunning van het risicoveroorzakende bedrijf zijn zodanige voorschriften verbonden dat binnen 3 jaar na de vaststelling van het desbetreffende ruimtelijke ordeningsbesluit aan de grenswaarde 10-6 per jaar wordt voldaan (artikel 8, derde lid).

Risiconormen voor beperkt kwetsbare objecten

Type situatie	PR hoger dan 10-5 per jaar	PR tussen 10-5 en 10-6 per jaar
op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit aanwezige en geprojecteerde beperkt kwetsbare objecten	verbetering door toepassing van ALARA/ maatregelen bij de objecten*	verbetering door toepassing van ALARA/ maatregelen bij de objecten*
oprichten inrichting	in beginsel niet toegestaan (art. 6, 2 ^e lid)	in beginsel niet toegestaan (art. 6, 2 ^e lid)
verandering inrichting waarvoor vóór de inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	in beginsel niet toegestaan (art. 7, 2 ^e lid)	PR moet in beginsel ten minste gelijk blijven (art. 7, 2 ^e lid)
verandering inrichting waarvoor op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	in beginsel niet toegestaan (art. 7, 2 ^e lid)	in beginsel niet toegestaan (art. 7, 2 ^e lid)
RO-besluit op grond waarvan de bouw/ vestiging van beperkt kwetsbare objecten is toegelaten	in beginsel niet toegestaan (art. 8, 2 ^e lid)	in beginsel niet toegestaan (art. 8, 2 ^e lid)

* In bepaalde gevallen, zoals bij verouderde bestemmingsplannen, kan het uit kostenoverwegingen in de rede liggen om het bestemmingsplan ter voorkoming van toekomstige saneringssituaties aan te passen. Voor de goede orde: dit besluit kent geen saneringsplicht uit hoofde van het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten. Bij maatregelen bij aanwezige beperkt kwetsbare objecten zou gedacht kunnen worden aan maatregelen die de verspreiding van gevaarlijke stoffen bij een ongeval, bijvoorbeeld door de afsluiting van een centraal ventilatiekanaal, kunnen tegengaan of aan afspraken over communicatie met het risicoveroorzakende bedrijf.

Groepsrisico's ten gevolge van inrichtingen

In het Bevi wordt groepsrisico als volgt gedefinieerd:

"cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is"

Er zijn voor groepsrisico's geen grens- of richtwaarden gedefinieerd, maar oriëntatiewaarden. In artikel 12 lid 1 onder b van het Bevi worden de volgende waarden gegeven:

- de kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-5} per jaar,
- de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-7} per jaar,
- en de kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-9} per jaar.

Transportrisico's

De onderstaande uitwerking is afkomstig uit de 'Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' uit 2004.

Plaatsgebonden risico's

In de volgende tabel wordt weergegeven welke normen voor het plaatsgebonden risico op de verschillende situaties van toepassing zijn.

		Vervoersbesluit	Omgevingsbesluit
Bestaande situatie		Grenswaarde PR 10-5	Grenswaarde PR 10-5
		Streven naar PR 10-6	Streven naar PR 10-6
Nieuwe situatie	Kwetsbaar	Grenswaarde PR 10-6	Grenswaarde PR 10-6
	Beperkt kwetsbaar	Richtwaarde PR 10-6	Richtwaarde PR 10-6

De definities van de begrippen 'vervoersbesluit' en 'omgevingsbesluit' zijn nader toegelicht in de circulaire. De begrippen 'grenswaarden' en 'richtwaarden' komen uit het Bevi en betekenen:

- "Een grenswaarde geeft de kwaliteit aan die op het in de maatregel aangegeven tijdstip ten minste moet zijn bereikt, en die, waar zij aanwezig is, ten minste moet worden instandgehouden."
- "Een richtwaarde geeft de kwaliteit aan die op het in de maatregel aangegeven tijdstip zoveel mogelijk moet zijn bereikt, en die, waar zij aanwezig is, zoveel mogelijk moet worden instandgehouden."

De circulaire biedt verder de kaders voor eventueel (tijdelijk) afwijken van de normen.

Groepsrisico

De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico bij het vervoer van gevaarlijke stoffen is per transportsegment gemeten per kilometer en per jaar:

- 10^{-4} voor een ongeval met ten minste 10 dodelijke slachtoffers;
- 10^{-6} voor een ongeval met ten minste 100 slachtoffers;
- 10^{-8} voor een ongeval met ten minste 1000 slachtoffers;
- enz. (een lijn door deze punten bepaalt de oriëntatiewaarde).

Deze oriëntatiewaarden gelden in alle situaties, dus voor zowel vervoersbesluiten als omgevingsbesluiten en in zowel bestaande als nieuwe situaties. Bij een overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of een toename van het groepsrisico, moeten beslissingsbevoegde overheden het groepsrisico betrekken bij de vaststelling van het vervoersbesluit of omgevingsbesluit. Dit is in het bijzonder van belang in verband met aspecten van zelfredzaamheid en hulpverlening. Er moet altijd worden nagegaan of door het treffen van maatregelen niet alsnog aan de oriëntatiewaarde kan worden voldaan of dat de toename van het groepsrisico niet kan worden verminderd. Als dit niet mogelijk blijkt te zijn, dan dient in overleg met betrokken overheden te worden gestreefd naar een zo laag mogelijk risico uit hoofde van het ALARA-beginsel (As Low As Reasonably Achievable).

Over elke overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of toename van het groepsrisico moet verantwoording worden afgelegd.

BIJLAGE 4 Overzicht kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten

De volgende objecten worden in het Bevi als beperkt kwetsbaar en kwetsbaar aangemerkt:

Beperkt kwetsbaar object

- a. verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare; dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. Kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 1500 m² per object;
- c. Restaurants, voor zover hierin geen grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn;
- d. Winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 2000 m², voor zover zij geen onderdeel uitmaken van een complex waarin meer dan vijf winkels zijn gevestigd, waarvan het gezamenlijk bruto oppervlak meer dan 1000 m² bedraagt en waarin een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- e. Sporthallen, zwembaden en speeltuinen;
- f. Sport- en kampeerterrinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;
- g. Bedrijfsgebouwen, voor zover het geen gebouwen zijn waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn zoals:
 - a. kantoorgebouwen en hotels met een bruto oppervlak van meer dan 1500 m² per object;
 - b. complexen, waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal oppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- h. Objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voor zover die objecten geen kwetsbare objecten zijn;
- i. Objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voor zover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval.

Kwetsbaar object

- a. Woningen, niet zijnde verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare of dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
 - a. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
 - b. scholen;
 - c. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen;
- c. Gebouwen waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn, zoals:
 - a. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m² per object;

- b. complexen, waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- d. Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen van het jaar.

BIJLAGE 5 Resultaten risico-inventarisatie

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Over Deventer grondgebied worden gevaarlijke stoffen vervoerd per schip over de IJssel, per spoor van Zutphen naar Almelo met het bijbehorende kopmaken over het emplacement, en over de weg op de nieuwe N 348 en over het industrieterrein Kloosterlanden en de A1. Op de kaart zijn de verschillende vervoersassen met het bijbehorende invloedsgebied van het groepsrisico met een breedte van 200 meter aangegeven.

Spoorzone

Voor de gehele spoorzone in de gemeente Deventer is een berekeningsmodel opgesteld met het programma RBMII. Voor het emplacement is gerekend met het programma Safeti-NL.

- Rivierenwijk

Voor de herstructurering van de Rivierenwijk is de risicoberekening zowel voor het doorgaande spoor als voor het emplacement van groot belang. Er is gerekend met de huidige situatie wat betreft bevolkingsaantallen en met een prognose voor de nieuwe situatie. Ook voor de transportaantallen zijn twee varianten doorgerekend: gemiddelde realisatie over de jaren 2002-2005 en de beleidsvrije marktprognose 2003.

In alle gevallen werd geen plaatsgebonden risico (PR 10^{-6}) gevonden en werd de oriënterende waarde voor het groepsrisico niet overschreden.

Voor het emplacement levert de bevolkingssituatie (huidig en toekomstig) in combinatie met de vervoersaantallen volgens de beleidsvrije marktprognose 2003 ook geen plaatsgebonden risico (PR 10^{-6}) of overschrijding van de oriënterende waarde op.

PM de resultaten van de berekeningen worden begin 2007 verder ingevuld.

Wegtransport

Het transport van gevaarlijke stoffen over de weg via de rijksweg A1 is voor bedrijvenpark A1 geanalyseerd. Uit deze analyse blijkt dat er geen plaatsgebonden risico 10^{-6} aanwezig is buiten het talud van de weg. Ook de oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt niet overschreden.

Het transport over de Siemelinksweg en de N348 over Bergweide via de route gevaarlijke stoffen is door de brandweer onderzocht. Uit het onderzoek bleek dat er geen PR 10^{-6} buiten de zijkant van de weg aanwezig is. Ook de oriënterende waarde voor het GR wordt niet overschreden.

Buisleidingen

Ten noorden van Deventer en ten zuiden van Diepenveen bevindt zich een hogedrukaardgasleiding. Deze leiding komt uit de richting Lettele en gaat onder de IJssel door richting Gelderland. Verder bevindt zich een aftakking hiervan parallel aan de Zweedsestraat die doorloopt tot de Akzo aan de Zutphenseweg.

Inrichtingen

De volgende inrichtingen worden op basis van de risico-inventarisatie aangemerkt als knelpunt.

Nr.	Knelpunt	Reden	Oplossing
1	Descol, Duurstedeweg	PR 10 ⁻⁶ ligt over kantoor Kluwer (kwetsbaar object)	Uitvoeren risicoanalyse Descol en evt. strengere eisen beschermingsniveau
2	XSYS printing inks (theoretisch knelpunt), Antwerpenweg	Waarschijnlijk meer dan 2 woningen binnen PR 10-6	Bedrijf is gesloten. Revisie milieuvergunning bij vestiging van een nieuwe inrichting

Descol

Dit bedrijf heeft een opslag voor gevaarlijke stoffen in emballage, groter dan 10.000 kg en is daardoor een Bevi-inrichting categorie c. Voor dit type inrichtingen zijn standaard afstanden voor het plaatsgebonden risico en het invloedsgebied opgenomen in de Revi. In de huidige vergunning zijn (brand)beschermende maatregelen van de categorie 3 voorgeschreven. Dit zijn de minimale beschermingsmaatregelen, waardoor de plaatsgebonden risicocontouren relatief groot uitvallen. De gemeente wil deze contouren, conform het in deze omgevingsvisie gestelde beleid, verkleinen om daarmee de ontwikkelingsmogelijkheden in de omgeving te verbeteren. Er zijn twee sporen waarlangs deze verbeteringen kunnen plaatsvinden:

- Verhogen van het beschermingsniveau
- Uitrekenen van de werkelijke PR-contouren op basis van de aanwezige (vergunde) stoffen

Daarnaast zal, in samenwerking met de brandweer, worden onderzocht met welke ongevalsscenario's rekening moet worden gehouden en hoe daar de beste maatregelen op genomen kunnen worden.

Nr.	Aandachtspunt	Reden	Oplossing
1	LPG tankstation Texaco, Siemelinksweg 25 Deventer	Discrepancie tussen vergunde doorzet en werkelijke doorzet. Bestemmingsplan laat kwetsbare objecten toe tot 45 m van vulpunt	Actualisering milieuvergunning tot max. doorzet 1500 m ³ /jaar
2	Spoorwegemplacement	Vergunning laat grote aantallen wagons gevaarlijke stoffen toe die in Deventer koptegemaakt kunnen worden. Dit veroorzaakt een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico.	Het kopmaken zal worden beperkt tot maximaal 100 wagons brandbaar gas en 50 wagons brandbare vloeistoffen op jaarbasis.
3	Akzo-Nobel polymer chemicals, Zutphenseweg 10	Vergunning voor opslag van chloor (feitelijk niet aanwezig) veroorzaakt zeer groot invloedsgebied voor het groepsrisico	Provincie Overijssel is bevoegd gezag.
4	LPG tankstation BP, Zutphenseweg 20	Door nieuwe normstelling (arpil 2007) geen knelpunt meer, maar groepsrisico moet nader worden bekeken, mede ivm te verwachten ontwikkelingen	Groepsrisico voor huidige en toekomstige situatie onderzoeken.

LPG tankstation Texaco, Siemelinksweg 25 Deventer

Dit LPG tankstation is wat betreft de doorzet van LPG begrensd. Echter, Texaco zet meer LPG door dan vergund. Texaco wenst niet akkoord te gaan met een maximale begrenzing van 1000 m³ LPG op jaarbasis. Op 45 meter van het lospunt van het LPG tankstation kan momenteel volgens het vigerende bestemmingsplan een kwetsbare bestemming gerealiseerd worden. Dit levert dus een potentiële saneringssituatie op. Inmiddels zijn in april 2007 nieuwe plaatsgebonden risiconormen van toepassing geworden die mogelijkheden bieden voor een oplossing.

Spoorwegemplacement

Het spoorwegemplacement veroorzaakt volgens een in het verleden uitgevoerde risicoanalyse een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico in de Deventer binnenstad. Uitplaatsing van het emplacement is wenselijk, maar het realiteitsgehalte daarvan is niet groot. ProRail, de vergunninghouder van het emplacement, heeft als voorstel om het kopmaken van treinen met gevaarlijke stoffen te beperken tot 100 wagons brandbaar gas (LPG) en 50 wagons brandbare vloeistoffen per jaar. ProRail heeft daarvoor een nieuwe QRA opgesteld. Deze QRA moet nog als voldoende worden beoordeeld door het RIVM. Daarmee ligt de $PR=10^{-6}$ risicocontour binnen het talud van het emplacement, maar wordt de oriënterende waarde van het groepsrisico mogelijk nog overschreden. De nieuwe QRA moet hier duidelijkheid in brengen. Het begrenzen van het emplacement in de milieuvergunning tot het kopmaken van de voornoemde maximaal aantallen is het maximaal haalbare om de risico's bij de bron te beperken. Het gebied rondom het emplacement heeft een hoge bevolkingsdichtheid die tendeert naar verdere toename. Door compenserende maatregelen op het gebied van zelfredzaamheid en beheersbaarheid kan verdere toename van de bevolkingsdichtheid worden verantwoord. Momenteel wordt een tweede oprit voor hulpdiensten naar het emplacement voorbereid.

Akzo Nobel polymer chemicals

Dit bedrijf heeft een Wm-vergunning waarin een (mogelijke) opslag van chloor is opgenomen. Deze opslag veroorzaakt een zeer groot invloedsgebied voor het groepsrisico (cirkel met een straal van 1200 m). Dit invloedsgebied heeft tot gevolg dat ontwikkelingen elders in de stad moeilijker te realiseren zijn (Havenkwartier). De chlooropslag is al jarenlang niet in gebruik maar wordt door Akzo-Nobel wel aangehouden, ook in de te verlenen revisievergunning.

De provincie Overijssel is bevoegd gezag voor deze vergunning. Overleg met provincie en Akzo-Nobel heeft nog geen beperking van het invloedsgebied opgeleverd. Inmiddels is in het eerste kwartaal 2007 een nieuwe QRA opgesteld voor de locatie, in het kader van de aanvraag revisievergunning die in 2007 wordt behandeld. In het nieuwe model, uitgerekend met SAFETI-NL wordt het invloedsgebied beperkt tot 750 meter.

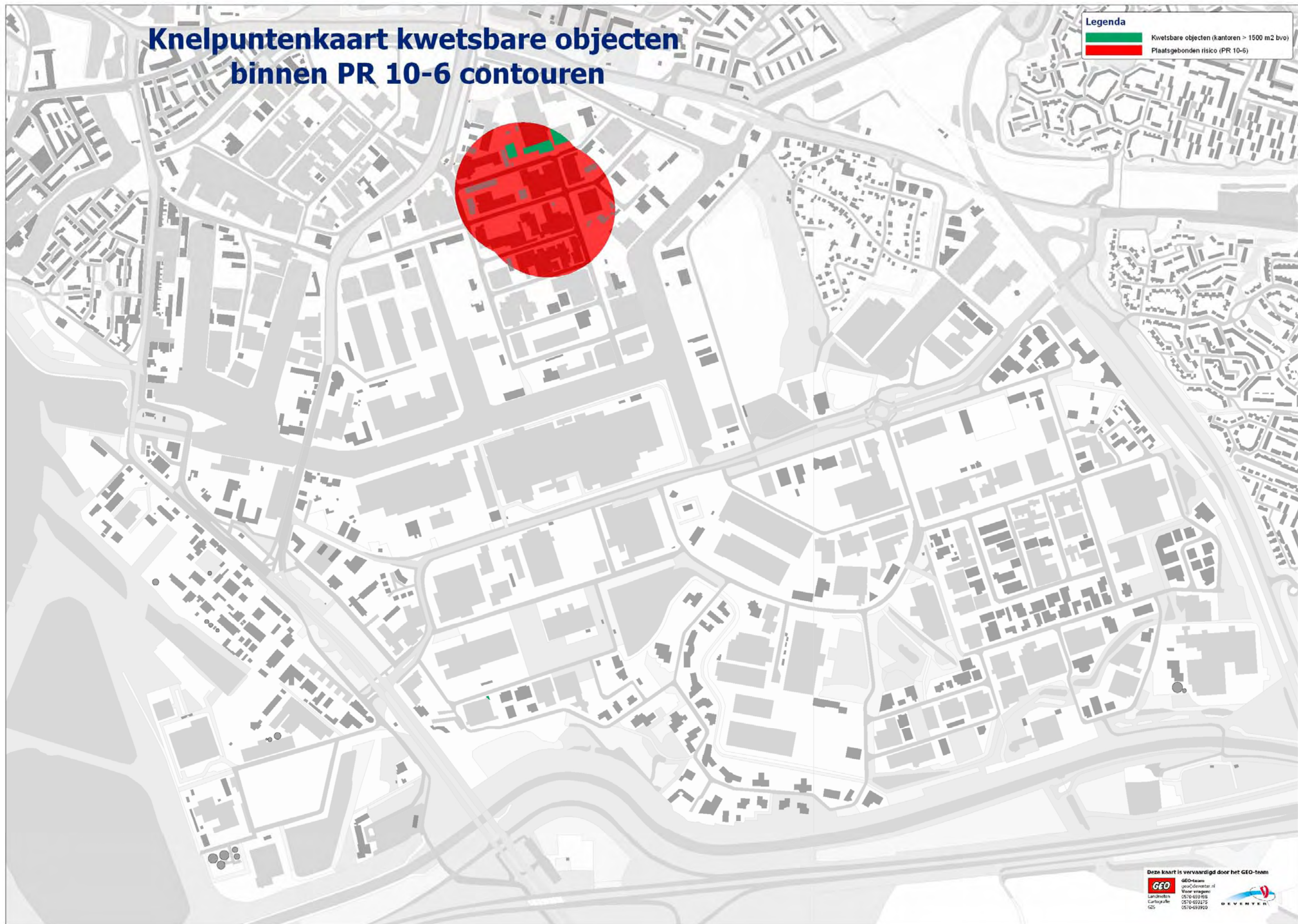
BIJLAGE 6 Kaartmateriaal

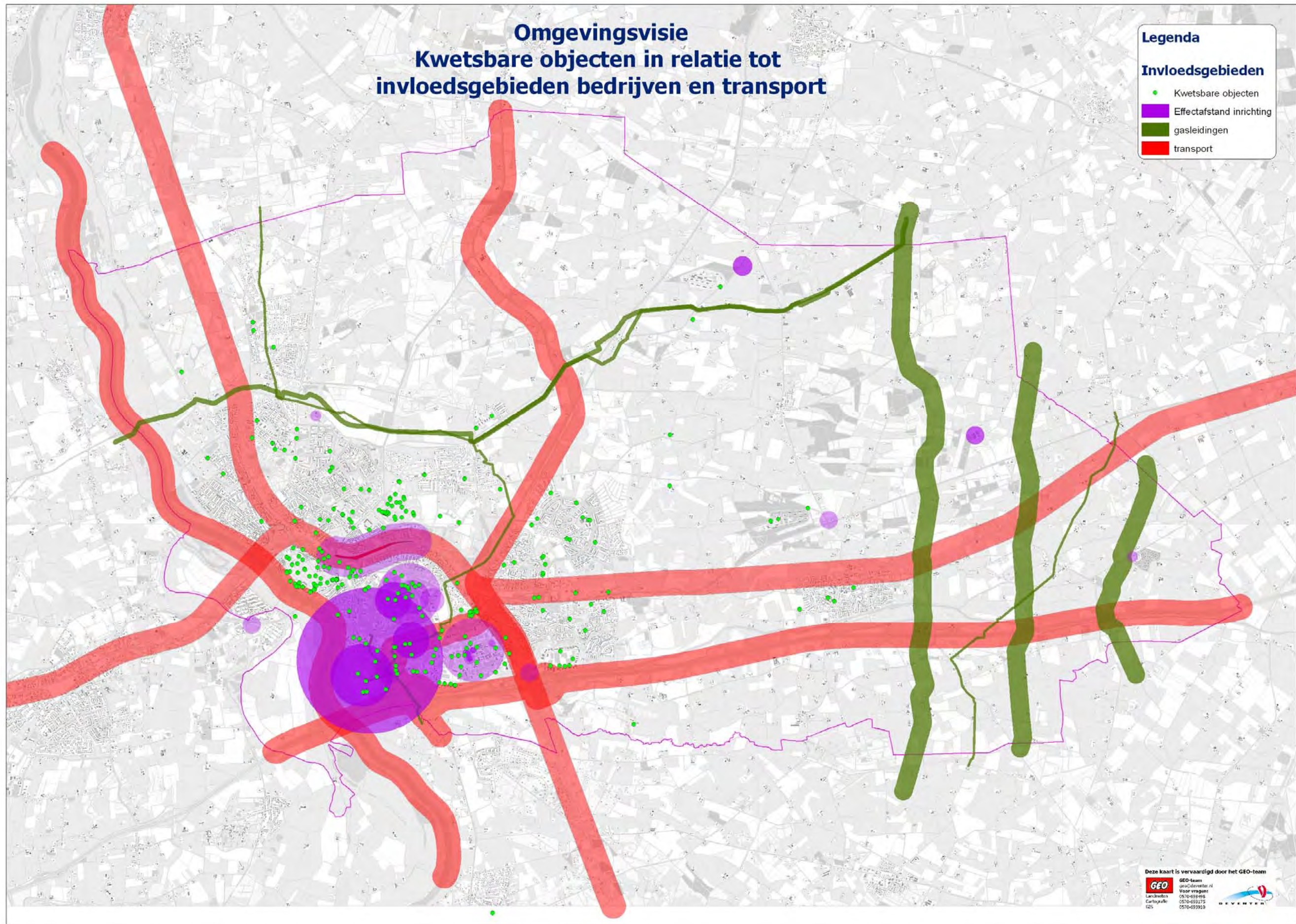
Omgevingsvisie Externe Veiligheid Inrichtingen met PR 10-6 contour

Legenda
Plaatsgebonden risico (PR 10-6)

Deze kaart is vervaardigd door het GEO-team
GEO-team
geocoördinator.nl
Voor vragen:
Lansink 0570-693966
Cartouffe 0570-693175
G2S 0570-692910

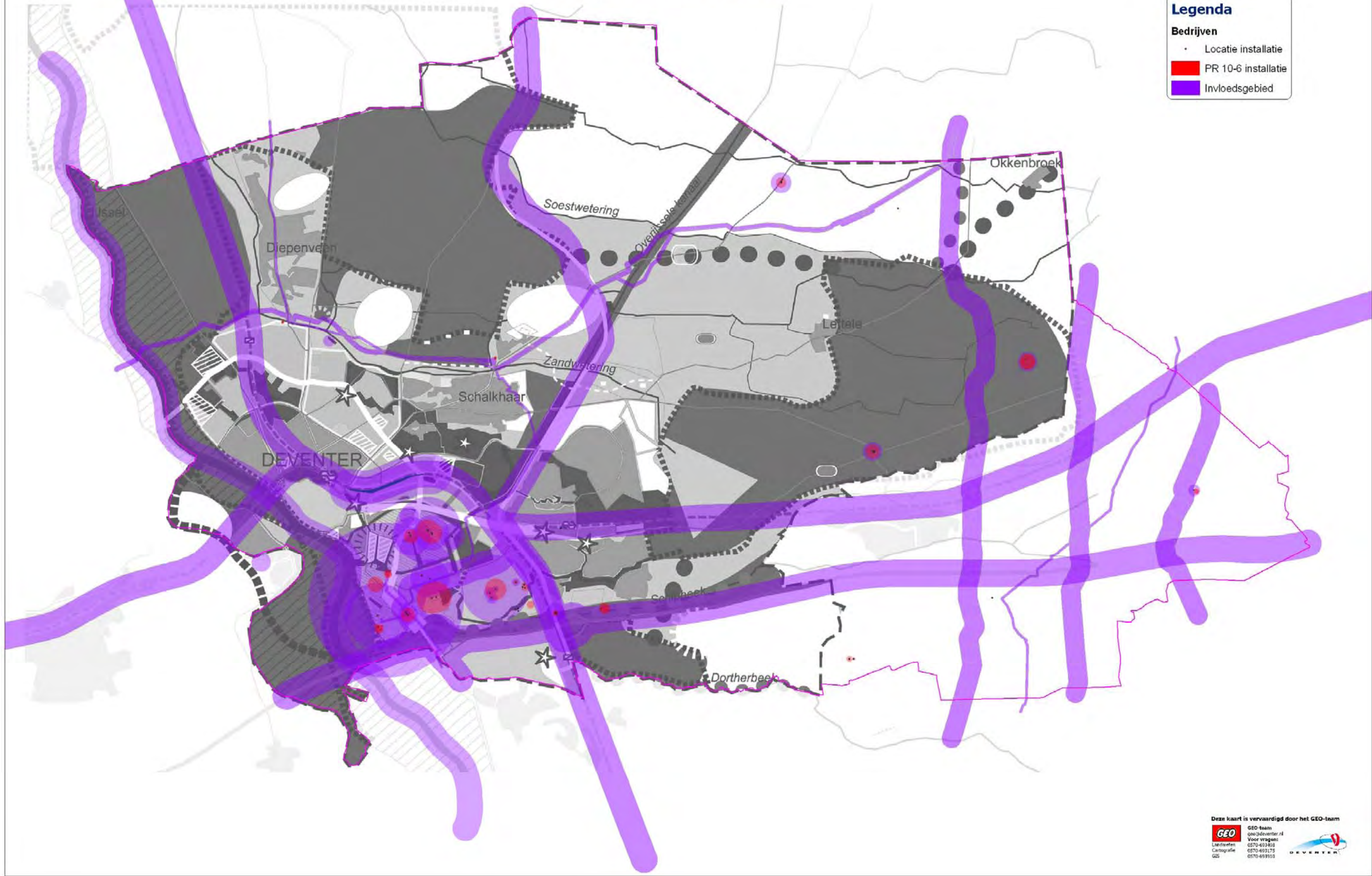

Structuurplan Deventer Bedrijven en transport

Legenda

Bedrijven

- Locatie installatie
- PR 10-6 installatie
- Invloedsgebied

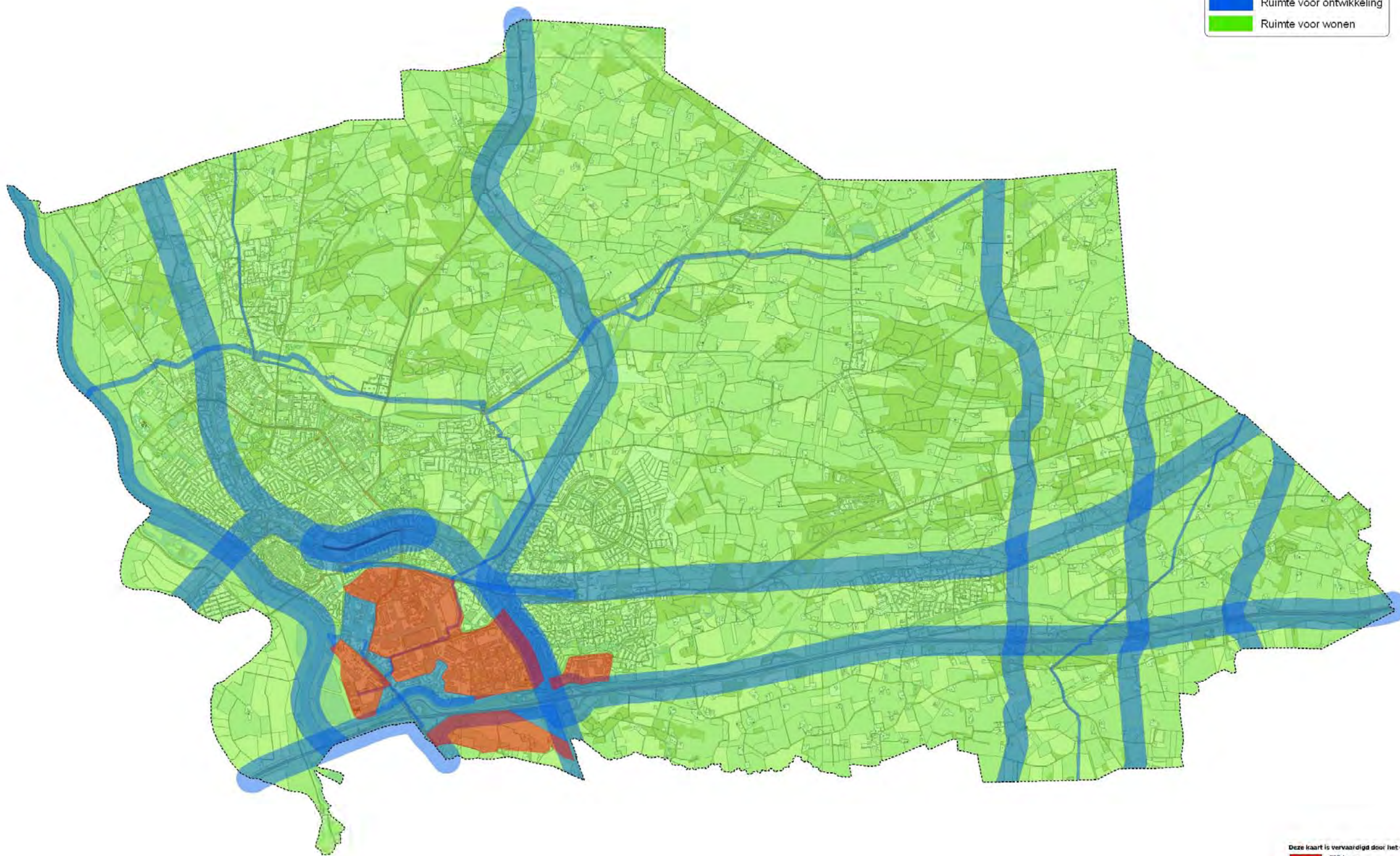

Deze kaart is vervaardigd door het GEO-team
GEO-team
geo@deventer.nl
Voor vragen:
0570-693408
0570-693175
0570-693910

Gebiedsgerichte ontwikkelingsmogelijkheden externe veiligheid

Legenda

- Ruimte voor bedrijvigheid
- Ruimte voor ontwikkeling
- Ruimte voor wonen

Deze kaart is vervaardigd door het GEO-team
GEO-team
geografische informatie
Voor vragen:
Luchtweg 0576-635403
Café/office 0576-635175
0576-635175
GEO

Omgevingsvisie Externe Veiligheid

Gemeente Deventer

III Het Uitvoeringsprogramma 2007

Uitvoeringsprogramma 2007

1 Inleiding

In dit onderdeel van de Omgevingsvisie Externe Veiligheid, het Uitvoeringsprogramma 2007, is beschreven hoe de ambities op het gebied van externe veiligheid, beschreven in het Achtergronddocument, in uitvoering worden gebracht. Dit Uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geëvalueerd en opnieuw vastgesteld. Het Uitvoeringsprogramma is concreet voor wat betreft taken menskracht en middelen voor het jaar 2007 met een doorkijk tot en met het jaar 2010.

2 Financiële consequenties en menskracht 2007

De benodigde menskracht om de taken op het gebied van externe veiligheid uit te voeren en de beschreven ambities waar te maken, kan deels gefinancierd worden door de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld via de provinciale programmafinanciering. Voor Overijssel is dit het Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel (MEVO) 2006-2010. Voor Deventer is voor het jaar 2007 een bedrag van € 68.580,60 beschikbaar. Het bedrag wordt jaarlijks door de provincie opnieuw vastgesteld, gebaseerd op het aantal inwoners, bedrijven die onder het BEVI vallen en het aantal transportkilometers gevaarlijke stoffen door het grondgebied van Deventer. Aan die subsidieverstreking zitten voorwaarden gekoppeld met als doel om de taakuitvoering op het gebied van externe veiligheid op adequaat niveau te brengen. Het subsidiebedrag moet in hoofdzaak aan menskracht binnen het ambtelijk apparaat besteed worden, oplopend tot een percentage van 75% in 2010. Deze voorwaarde laat nog ruimte voor uitbesteding van bepaalde taken op het gebied van externe veiligheid en het laten opstellen van rapporten zoals risico-onderzoeken en opleiding voor het gemeentelijk personeel in het kader van externe veiligheid. De subsidievoorwaarden zijn vastgelegd in de subsidieregeling programmafinanciering externe veiligheidsbeleid voor andere overheden 2006 – 2010. Het beschikken over een extern veiligheidsbeleid, in Deventer vastgelegd in de onderhavige Omgevingsvisie Externe Veiligheid, is een van de voorwaarden. Het uitvoeringsprogramma biedt de mogelijkheid om het beschikbare bedrag op een voor Deventer optimale wijze in te zetten voor het taakgebied, rekening houdend met de voorwaarden die aan de subsidie zijn gesteld. Het subsidiebedrag wordt voor een deel ingezet voor externe ondersteuning. Er is voor gekozen om het onderhoud van het risicomodel uit te besteden omdat het een specialistische taak betreft met een beperkte omvang. Voor het actualiseren van milieuvergunningen in het kader van het BEVI wordt extern menskracht ingehuurd, aangezien deze taak niet binnen de huidige capaciteit opgevangen kan worden. Voor het overige wordt de subsidie ingezet voor menskracht binnen de eigen organisatie.

In tabel 4 is een overzicht gegeven voor welke taken op het gebied van externe veiligheid worden uitgevoerd met daarbij de totalen in kosten en menskracht, structureel, en incidenteel in de periode 2007 tot en met 2010. Voor de jaren 2008 tot en met 2010 is de omvang in fte's en kosten een voorlopige inschatting. Bij de jaarlijkse evaluatie en vaststelling van het uitvoeringsprogramma worden deze opnieuw vastgesteld.

Structurele capaciteit en kosten

Structureel is 0,75 fte nodig om de taken op het gebied van externe veiligheid uit te voeren. Voor 0,1 fte is reeds financiële dekking aanwezig bij de reguliere taakuitvoering bij de brandweer, Team communicatie en Team toezicht. Voor 0,65 fte zal dekking worden gevraagd bij de voorjaarsnota. Structureel blijft de kosten voor uitbesteding van de Brzo inspectie bij Mallinckrodt Baker (€ 5500,-) en het onderhoud van het risicomodel spoor (€ 2000,-). Ook hiervoor wordt dekking gevraagd bij de voorjaarsnota. Aangezien de voorjaarsnota geld vrijmaakt met ingang van 2008, zal voor 2007 de taakuitvoering op het gebied van externe veiligheid ten koste gaan van de structurele apparaatskosten op het gebied van milieuvergunningverlening, zoals dat ook in voorgaande jaren heeft plaatsgevonden. De consequentie daarvan is dat de achterstand op milieuvergunningverlening daardoor verder zal oplopen.

Incidentele capaciteit en kosten

De extra inspanning die in 2007 en 2008 bij de implementatie van het beleid moet worden gepleegd bedraagt 0,5 fte. Voor 2009 en 2010 wordt een extra inspanning geleverd van 0,35 fte.

De financiële dekking daarvoor kan worden verkregen uit de voornoemde subsidie. Dat bedrag komt overeen met 0,5 fte, uitgaande van het uurtarief voor schaal 10 bij de Eenheid Regie en Samenleving.

Dekking voor de incidentele kosten in 2007 voor opleiding €2000,- en de bouw van de signaleringskaart €1000,- wordt op de provinciale subsidie verhaald.

coördinatierol externe veiligheid

Er is voor gekozen om de uitvoering van de taken op het gebied van externe veiligheid in hoofdzaak neer te leggen bij het team Vergunningen van de Eenheid Ruimte en Samenleving. De medewerker vergunningen die de coördinatierol externe veiligheid vervult heeft beschikking over een HBO werk- en denkniveau en ervaring. De inschaling is niveau 10. Bij de functieomschrijving is onder "specifieke kenmerken" opgenomen: "coördineren en adviseren over wettelijke taken rond externe veiligheid".

3 Beschrijving taken 2007

Per taak, zoals opgenomen in de tabel "taken externe veiligheid" is in dit onderdeel beschreven wat de taak inhoudt en wat daar in het jaar 2007 voor wordt uitgevoerd.

Actueel houden Register Risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS)

Het Register Risicosituaties gevaarlijke stoffen registreert situaties van objecten, transportroutes en buisleidingen die vanwege de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen risicovol zijn. De landelijke database van het register is geplaatst en wordt beheerd door het RIVM te Bilthoven. Het register vormt onder andere de basis voor de via internet benaderbare openbare risicokaart voor de provincie Overijssel.

Voor wat betreft bedrijven die in het register als risicovolle situaties wordt aangemerkt, worden de gegevens van het desbetreffende bedrijf door de gemeente als zijnde het bevoegd gezag van het bedrijf in het risicoregister ingevoerd.

De Deventer bedrijven zijn reeds ingevoerd in het register. Het register wordt actueel gehouden.

Er worden nieuwe ontwikkelingen verwacht waarbij de groep van bedrijven waarover gegevens moet worden ingevoerd sterk toeneemt. Vooralsnog is de toename van de omvang van deze taak nog niet in te schatten.

Bouwen en actueel houden signaleringskaarten externe veiligheid (GIS bestanden)

De Omgevingsvisie Externe Veiligheid (en het hierin opgenomen kaartmateriaal) is een dynamisch geheel. Het is dus van belang dat het kaartmateriaal continu actueel gehouden wordt, mede om de kaarten in een vroegtijdig stadium bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen gebruiken. Bovendien zal het kaartmateriaal zodanig gestructureerd moeten worden, dat op elk gewenst moment kaarten en (GIS)-analyses gemaakt kunnen worden. Op dit moment kost dit per geval nog veel tijd. Ook is het van belang dat de kaarten straks via de gemeentebrede kaartviewer (Flexiweb) overal binnen het ambtelijk apparaat van de gemeente geraadpleegd kunnen worden.

Bouwen kaart kwetsbare objecten conform Bevi

Het BEVI definieert de risicobronnen, bepaalde typen bedrijven, en de risico-ontvangers, aangeduid als kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. De kwetsbare objecten dienen inzichtelijk te worden gemaakt binnen de gemeente door middel van een kaartbeeld.

Het opbouwen van een nieuw bestand vanaf een blanco situatie zal een grote inspanning vergen. Het is daarom gewenst om aan te sluiten bij reeds bestaande inventarisaties.

In het Risicoregister gevaarlijke stoffen bestaat reeds een database met kwetsbare objecten, opgesteld met de definities voor kwetsbaar object op basis van het ISOR (Informatie Systeem Overige Ramptypen). Deze ten

behoefte van de hulpverlening en rampenbestrijding opgestelde data, wijken echter af van de definitie kwetsbaar object in het BEVI.

De op basis van het ISOR opgesteld kaart met kwetsbare objecten is reeds als GIS kaart bij de Brandweer beschikbaar.

De provincie Overijssel onderzoekt of het mogelijk is om door middel van aanvulling of wijziging van de databestanden van kwetsbare objecten op basis van de ISOR definitie, om te zetten is naar een databestand kwetsbare objecten op grond van de BEVI definitie.

Deventer wacht deze ontwikkeling af. Mede gezien de einddoelstelling dat het beleid in 2010 volledig moet zijn ingevoerd, is het ook mogelijk om af te wachten.

Wel zal bij herzieningen van bestemmingsplannen binnen de relevante risicocontouren van bedrijven en andere risicobronnen de aanwezige kwetsbare objecten geïnventariseerd moeten worden en in kaart gebracht moeten worden. Hiervoor zal voor wat betreft de inventarisatie van die objecten wel tijd besteed worden in 2007.

De kaart kwetsbare objecten wordt een kaartlaag die in de signaleringskaart externe veiligheid ingevoegd wordt.

Actueel houden risicomodel rondom het doorgaand spoor en het emplacement

In 2006 is in het kader van het opstellen van de omgevingsvisie een risicomodel gebouwd dat de hoogte van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico berekent langs het doorgaand spoor en het spoorwegemplacement. Dit model dient ertoe om actueel inzicht te hebben en te behouden op de hoogte van het risico in de spoorzone. Het risicomodel is in beheer bij adviesbureau DHV. Nieuwe ontwikkelingen kunnen met behulp van het model eenvoudiger getoetst worden. Onderhoud van dit model is neergelegd bij het voornoemde extern adviesbureau. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dienen binnen het bijbehorende te worden doorgerekend. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het voornoemde risicomodel.

Ontheffingen vervoer gevaarlijke stoffen

Deventer beschikt over een vastgestelde routing voor vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg. Deze in 2006 door de Raad vastgestelde routing is afgestemd op de routing binnen de provincie Overijssel waarover in 2006 advies is uitgebracht door de regionale brandweer. Ontheffingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen vanaf de vastgestelde routing naar het desbetreffende bedrijf die de stoffen gebruikt, worden door het Team Risicobeheersing afgegeven. Het betreft ongeveer 20 ontheffingen per jaar.

Advies regionale brandweer bij het vaststellen van bestemmingsplannen, bestemmingsplanwijzigingen en bij de totstandkoming van milieuvergunningen.

Per 1 juli 2007 participeert de gemeente Deventer in Regio IJssel Vecht. Het formele besluit om uit te treden bij de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland en toe te treden tot de Regio IJssel Vecht wordt in 2007 genomen. De gemeente Deventer treedt toe tot de veiligheidsregio IJssel-Vecht wat betreft de wettelijke taken die horen bij de regionale brandweer en GHOR (geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen). Voor het aspect externe veiligheid betreft dit het advies uitbrengen bij de vaststelling van bestemmingsplannen bestemmingsplanwijzigingen en bij het verlenen van milieuvergunningen. In de praktijk wordt de Regionale brandweer al bij het begin van het planproces betrokken. Deze werkwijze willen we continueren.

De consequenties in menskracht en kosten betreffende deze werkzaamheden van de Regionale brandweer worden buiten het kader van de omgevingsvisie externe veiligheid geregeld.

Risicocommunicatie

Door de provincie Overijssel worden in de loop van 2007 instrumenten ontwikkeld waarmee de wettelijk verplichte voorlichtende taken op het gebied van externe veiligheid kunnen worden uitgevoerd. Nadat deze voorbereidende werkzaamheden van de provincie gereed zijn, zullen initiatieven worden genomen de voorlichtende taak tot uitvoering te brengen. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat dit in 2008 zal plaatsvinden.

De rampenbestrijdingsplannen worden eenmaal per vier jaar herzien. Een aantal rampenbestrijdingsplannen zijn in 2003 vastgesteld. In 2007 speelt de actualisatie hiervan. Daarbij zal ook aandacht besteed worden aan de communicatie naar de burger.

In 2007 vindt voorlichting plaats over de omgevingsvisie, door middel van publicatie in de Deventer Nu pagina's en bij de behandeling in de Raad.

Voor 2008 tot en met 2010 zal de inspanning op het gebied van risicocommunicatie toenemen als gevolg van de voornoemde instrumenten die de provincie ontwikkeld. In de evaluatie van het uitvoeringsprogramma zal daarop worden teruggekomen.

Borging externe veiligheidstaken in de organisatie

Het borgen van werkprocessen en de organisatie van de taakuitvoering is een belangrijk aspect van de nieuwe Deventer organisatiestructuur. De wijze van borgen van de externe veiligheidstaken moet passen binnen de wijze waarop de organisatie daarmee omgaat.

Deventer gebruikt het programma Protos voor het vastleggen van de werkprocesbeschrijvingen. De bestaande werkprocessen Milieuvergunning en Bestemmingsplan worden in het jaar 2007 aangepast voor het aspect externe veiligheid. Daarbij moet worden aangetekend dat de milieuvergunning op termijn verdwijnt en zal opgaan in de omgevingsvergunning. In 2007 worden daar voorbereidingen voor getroffen.

In 2007 zal door de coördinator externe veiligheid een voorstel worden gedaan voor welke Deventer werkprocessen (naast de bovengenoemde processen) het wenselijk is om het aspect externe veiligheid in de taakuitvoering te borgen. Dit voorstel zal zo mogelijk in 2007 reeds in uitvoering worden gebracht. Er wordt een doorloop voorzien voor deze klus in 2008.

Een nieuwe ontwikkeling op het gebied van borging van de taken op het gebied van externe veiligheid in de organisatie is de zogenaamde "Maatlat Externe Veiligheid" die momenteel door het ministerie van VROM in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse gemeenten wordt opgesteld. Deze maatlat zal eisen gaan stellen aan het opleidingsniveau en de wijze van borgen in de gemeentelijke organisatie van de taken op het gebied van externe veiligheid.

Uitvoeren Brzo inspecties bij het bedrijf Mallinckrodt Baker

Het Besluit risico's zware ongevallen milieubeheer (Brzo) stelt eisen aan de wijze van inspecteren bij de zwaarste categorie bedrijven die bepaalde gevaarlijke stoffen bewerken op opslaan in een bepaalde omvang. Binnen Deventer zijn twee bedrijven die, naast het BEVI, onder dit besluit vallen. Dat zijn Akzo Nobel polymer chemicals en Mallinckrodt Baker. Voor Mallinckrodt Baker is de gemeente Deventer bevoegd gezag.

De milieuvergunning van Mallinckrodt Baker is reeds actueel voor wat betreft de regelgeving op grond van het Brzo. Voor de wijze van uitvoeren van een Brzo inspectie is inmiddels de "Maatlat Brzo" van kracht. Per 1 januari 2007 moet aan de Maatlat worden voldaan. Deze maatlat stelt eisen aan de opleidingsniveau, borging en een het minimale aantal inspecties die een Brzo inspecteur jaarlijks moet uitvoeren. Aangezien Deventer maar voor één Brzo inrichting bevoegd gezag is, kan in eigen huis niet aan de minimeisen worden voldaan. Zo moet een inspecteur minimaal 10 inspecties per jaar uitvoeren en moet de inspectietaak door meerdere inspecteurs binnen de organisatie kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er opleidingseisen gesteld voor een Brzo-inspecteur waaraan de Deventer toezichhouders niet voldoen.

In december 2006 is onderzocht of Mallinckrodt Baker de in de milieuvergunning vergunde opslagruimte nodig heeft. Inkringing van de maximale opslagmogelijkheden in de milieuvergunning kan er toe leiden dat het Brzo niet meer van toepassing is, waarmee de inspectietaak vervalst. Dit is echter niet aan de orde.

Gekozen is om de taak uit te besteden aan de DCMR. Deze in Rotterdam gevestigde milieudienst kan aan alle eisen voldoen en neemt de volledige uitvoering en organisatie van de Brzo inspectie over van de gemeente Deventer. De inspectie wordt gezamenlijk met de regionale brandweer en de arbeidsinspectie uitgevoerd en beslaat 1 tot 2 dagen inspecteren op locatie.

Actualiseren milieuvergunningen conform het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

In het jaar 2010 moeten alle relevante milieuvergunningen geactualiseerd zijn volgens de eisen van het Bevi. Het actualiseren conform de vereisten van het Bevi is een wettelijke verplichting. In een aantal gevallen kan de actualisatie worden meegenomen bij de vergunningverlening, soms is de actualisatie op grond van Bevi de enige aanleiding om de milieuvergunning te actualiseren. In 2007 wordt aan de actualisatie gewerkt van in ieder geval de volgende milieuvergunningen: Senzora Noorwegenstraat, LPG station Texaco, Siemelinksweg, De Scheg, Piet

van Donkplein, Gasunie Zutphenseweg, Impress Zweedsestraat, Descol Duurstedeweg en het spoorwegemplacement. De ervaring leert dat niet vooraf kan worden gesteld dat alle milieuvergunningen in 2007 ingepland staan ook daadwerkelijk binnen dat jaar zullen zijn geactualiseerd. Tevens is het mogelijk dat juist andere milieuvergunningen worden geactualiseerd dan vooraf was ingepland. Uitgangspunt is dat alle 27 Deventer bedrijven die onder de werkingssfeer van het Bevi vallen in 2010 actueel zijn voor het aspect externe veiligheid.

Aspect externe veiligheid in het handavingsprogramma milieuwetgeving

Deventer beschikt over een Handboek milieuhandhaving, vastgesteld in februari 2005. Het handboek beschrijft onder andere een methodiek van prioritering voor de taak milieuhandhaving, waarin het aspect veiligheid is opgenomen. Op basis van het handboek wordt jaarlijks het Handhavingswerkprogramma vastgesteld. In het werkprogramma 2007 is de scoringstabel als volgt vastgelegd:

Handhavingswerkprogramma 2007 Tabel 3: Toezicht en handhaving – bepalen objectieve prioriteit.

Controletaken	Waarborgen veiligheid	Voorkomen overlast	Realiseren duurzaamheid	Geloofwaardigheid gemeente	Gemiddeld effect	Kans	Risico	In woorden
Categorie 4	5	4	5	4	4,5	4	18	Hoog
Categorie 3 en 9	3	3	3	3	3	3	9	Gemiddeld
Categorie 2	2	2	2	2	2	3	6	Laag
Categorie 1	1	1	2	2	1,5	3	4,5	Laag
Milieuklachten	3	5	1	5	3,5	5	17,5	Hoog
Oplevercontroles	3	3	3	4	3,25	3	9,75	Gemiddeld
Samenwerking BWT, Brandweer en Milieu	3	3	3	5	3,5	3	10,5	Gemiddeld
Samenwerkingsprojecten Overijssel	3	3	3	5	3	3	9	Gemiddeld

De categorieën geven de zwaarte van de bedrijven aan. Categorie 4 is het zwaarste bedrijfstype. Categorie 9 staat voor agrarische bedrijven.

Waarborgen veiligheid scoort hoog bij de categorie 4 bedrijven. Dit zijn de bedrijven waar het overgrote deel van de Bevi bedrijven onder vallen. Deze bedrijven worden in 2007 alle bezocht.

Voor de categorie 3 en 9 wordt jaarlijks een keuze gemaakt op basis van de, voor dat jaar vastgestelde prioritering. Dit jaar worden de volgende bedrijven, met een relevantie op het gebied van externe veiligheid gecontroleerd op de naleving van milieuvoorschriften.

De categorie 4 bedrijven. In deze categorie valt het merendeel van de Bevi bedrijven.

Tevens worden de LPG tankstations, die in milieucategorie drie vallen, samen met de overige tankstations, in 2007 gecontroleerd. Verder wordt de opslag van brandbaar materiaal, zoals hout- en bandenopslag in 2007 gecontroleerd. Deze categorie valt niet onder het Bevi, maar kan wel als risicoverhogend in de omgeving van Bevi bedrijven aangemerkt worden.

Actualiseren Bevi in bestemmingsplannen

Het Bevi verplicht dat alle bestemmingsplannen in 2010 actueel zijn met betrekking tot het Bevi.

In 2007 wordt gewerkt aan de actualisatie van vanuit oogpunt van externe veiligheid belangrijke bestemmingsplannen. Het betreft de plannen Handelspark de Weteringen en Bergweide Veenoord Kloosterlanden. Binnen deze bestemmingsplannen ligt het merendeel van de Bevi inrichtingen binnen Deventer. Tevens wordt een aanvang gemaakt met de actualisatie van het bestemmingsplan Rivierenwijk, dat dicht tegen risicobronnen aanligt.

Van belang is dat een bestemmingsplan zodanig wordt geformuleerd, dat voorkomen wordt dat een kwetsbaar object, zoals een groot kantoorgebouw, binnen een risicocontour van een Bevi inrichting gevestigd kan worden.

Het bestemmingsplan moet zowel juridische bescherming bieden voor een Bevi inrichting als voor een (beperkt) kwetsbaar object.

Ook vervoersassen voor gevaarlijke stoffen en hogedrukaardgasbuisleidingen veroorzaken ruimtelijke beperkingen. Het is van belang dat bij alle bestemmingsplan(wijzigingen) een toetsing plaatsvindt op het aspect externe veiligheid en dat zonodig het aspect op een juridisch juiste wijze in het bestemmingsplan wordt verwerkt. Alle bestemmingsplannen, actualisaties van bestemmingsplannen en bestemmingsplanwijzigingen die in 2007 aan de orde komen worden getoetst op het aspect externe veiligheid. De plannen worden zonodig aan de regelgeving aangepast.

Vroegtijdig advies bij nieuwe ontwikkelingen

Voordat Bevi in een bestemmingsplan wordt vertaald, is het van belang dat bij een eerste signalen van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling binnen de organisatie, het aspect externe veiligheid bij de aanvang van het planproces aan de orde gesteld wordt. Het aspect externe veiligheid, heeft door de vele risicobronnen in Deventer zoals hogedrukgasleidingen, bedrijven en vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, spoor en water, een sterk ordenend effect. Advisering van de regionale brandweer, samen met de plaatselijke brandweer en de verwerking van die adviezen op het gebied van zelfredzaamheid en beheersbaarheid in het uiteindelijke bestemmingsplan, heeft invloed op de hoogte van het groepsrisico en de inrichting van het gebied.

Dit adviesonderdeel van de gecoördineerde milieuadviesing (GIM) is van groot belang gebleken binnen de Deventer werkwijze. Deze vroegtijdige advisering moet worden voortgezet, geborgd en versterkt in 2007. Actueel kaartmateriaal is daarbij essentieel (zie onderdelen betreffende het bouwen en actueel houden van kaartmateriaal).

Kennis, opgedaan over nieuwe ontwikkelingen (Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen, nieuwe regelgeving aardgasbuisleidingen) zal vanuit de rol van coördinator op de juiste plekken in de organisatie gebracht moeten worden.

Tevens wordt dit jaar een Milieu Effect Rapportage (MER) opgestart voor een nieuwe hogedrukaardgasbuisleiding door Deventer grondgebied ten oosten van Bathmen. Deze MER zal kritisch moeten worden gevolgd.

Adviesing verankering Bevi in milieuvergunningen

De medewerker vergunningen die de coördinatierol externe veiligheid vervult, zal ervoor waken dat alle relevante milieuvergunningen op het aspect externe veiligheid de juiste wijze in milieuvergunningen wordt verwerkt. Op dit gebied zijn er nieuwe ontwikkelingen zoals de omgevingsvergunning en de definitieve plaatsing van de coördinatietaken externe veiligheid in de organisatie. Hiervoor worden passende adviezen aangeleverd.

Opstellen saneringsplan Bevi

Het Bevi verplicht gemeenten tot het opstellen van saneringsplannen, zodat in 2010 op alle plaatsen binnen het gemeentelijk grondgebied aan de risiconormering zal worden voldaan, voor wat betreft Bevi inrichtingen. Er mogen in 2010 geen kwetsbare objecten binnen meer binnen 10-6 plaatsgebonden risicocontouren liggen.

In Deventer zijn een aantal knelpunten reeds bekend, deze zijn in de omgevingsvisie externe veiligheid opgenomen, maar een nauwgezette inventarisatie en een plan van aanpak voor de saneringsobjecten moet nog worden opgesteld. Hoewel het niet aannemelijk is kan op dit moment niet worden uitgesloten dat er nieuwe saneringsgevallen bijkomen. Deze taak zal in 2007 worden gestart.

Uitvoering saneringsplan Bevi

Uitvoering zal zo spoedig mogelijk worden ingezet met de beschikbare mogelijkheden. In 2007 worden er nieuwe risicoafstanden voor LPG tankstations verwacht en komt er een saneringsregeling voor bedrijven met de opslag van meer dan 10 ton gevaarlijke stoffen. Deze ontwikkelingen worden in het saneringsplan verwerkt. Het is te verwachten dat er jaarlijks nieuwe ontwikkelingen zullen zijn op het onderwerp saneringssituaties, aangezien dit onderwerp met een inzet van veel financiële middelen gepaard kan gaan waar dekking bij gevonden moet

worden, bijvoorbeeld bij speciale budgetten bij het ministerie van VROM. Die nieuwe ontwikkelingen zullen steeds meegenomen worden bij het jaarlijks te herzien uitvoeringsprogramma externe veiligheid.

Jaarlijks herzien uitvoeringsprogramma, tussentijdse terugkoppeling

Het uitvoeringsprogramma externe veiligheid wordt jaarlijks herzien. Dit om de voortgang inzichtelijk te maken en de subsidiegelden te verantwoorden. Tevens zal het toegekende subsidiebedrag jaarlijks wat variëren. Tot en met 2010 wordt jaarlijks een subsidie via de Provincie toegekend. Daarna worden de gelden overgeheveld naar het gemeentefonds.

Tussentijds wordt meerdere malen teruggekoppeld naar de bestuurlijk en ambtelijk verantwoordelijke.

Kennisvergaring en kennisoverdracht

Opleiding op het gebied van externe veiligheid is gewenst voor die medewerkers binnen de organisatie die op gebied van bestemmingsplannen en milieuvergunningen actief zijn. Op het gebied van externe veiligheid zijn inmiddels opleidingsprogramma's in modules ter beschikking, die in samenwerking met VROM, VNG en IPO zijn opgesteld.

De maatlat externe veiligheid die in ontwikkeling is, zal een bepaald opleidingsniveau verplicht gaan stellen voor medewerkers die op het gebied van externe veiligheid taken uitvoeren.

De medewerker binnen Team Vergunningen die de coördinatietaken externe veiligheid uitvoert zal de volledige opleiding externe veiligheid moeten gaan volgen.

Medewerkers die zich bezighouden met het juridische aspect bij het opstellen van bestemmingsplannen zullen de bijpassende modules van de opleiding externe veiligheid moeten volgen.

In 2010 zullen de ambtenaren die de relevante functies in het kader van externe veiligheid uitvoeren adequaat opgeleid moeten zijn. Pas als de maatlat externe veiligheid beschikbaar is, kan dit concreter worden geformuleerd. In het uitvoeringsprogramma 2008 zal daarop opnieuw worden ingegaan.

Bij personeelwisselingen zal ervoor gezorgd worden dat nieuwe mensen adequaat opgeleid worden.

Het volgen van de actuele ontwikkelingen door de medewerker die de coördinatietaken externe veiligheid uitvoert is van belang voor Deventer. Onder andere de ontwikkelingen betreffende het Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen zal nauwgezet gevolgd moeten worden aangezien binnen het Deventer grondgebied vervoer over weg water en spoor plaatsvindt. Tevens zal de regelgeving betreffende risicoafstanden rondom aardgasbuisleidingen veranderen. De consequenties voor Deventer moeten tijdig worden gesignaleerd en het bestuur en de ambtelijke organisatie worden geïnformeerd.

4 Uitvoeringsprogramma Omgevingsvisie Externe veiligheid 2007 Capaciteiten en middelen uitvoeringsprogramma 2007 - 2010	Wettelijk verplicht	Subsidie eis	Toelichting	Trekker	Betrokken taakvelden / teams	Kosten €				Capaciteit in uren			
Structurele taken						2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Risicoregister gevaarlijke stoffen (RRGS)	ja	ja	Bronbestanden risicobronnen actueel houden	Coördinator EV	Team Vergunningen					80	80	80	80
Actueel houden signaleringskaarten (GIS bestanden)	nee	nee	Ruimtelijke implicaties risicobronnen	Coördinator EV	Team informatie en computertechnologie Extern bureau					50	50	50	50
Actueel houden risicomodel Doorgaand spoor / emplacementsomgeving	nee	nee	Omvang risico ruimtelijk actueel houden in de spoorzone	Coördinator EV	Extern bureau	€2000,-	€2000,-	€2000,-	€2000,-	20	20	20	20
Geven van ontheffingen voor het afwijken van de route vervoer gevaarlijke stoffen	ja	nee	Routeplichtige stoffen kunnen door middel van een ontheffing van de vastgestelde route vervoer gevaarlijke stoffen afwijken.	Brandweer Team Risicobeheersing	Brandweer Team Risicobeheersing					40	40	40	40
Advisering regionale brandweer bij milieuvergunningen en bestemmingsplannen	ja	nee	Verplicht verzoek om advies aan de regionale brandweer bij milieuvergunningen en bestemmingsplan (wijzigingen)	Coördinator EV	Teams Vergunningen Risico-beheersing Technische ontwerp & beheer					Capaciteit buiten kader van deze nota geregeld			
Aspect externe veiligheid in handhavingsprogramma	nee	ja	Specifieke aandacht voor externe veiligheidsaspecten	Teammanager Toezicht	Team Toezicht					20	20	20	20
Vroegtijdig advies bij nieuwe ruimtelijke initiatieven	nee	nee	Advisering aan de voorzijde van het proces	Coördinator EV	Team Ruimte en Economie					300	300	300	300
Bestemmingsplannen actualiseren BEVI en bij bestemmingsplanwijzigingen BEVI verwerken in het plan	ja	ja	Bestemmingsplannen aanpassen aan regelgeving	Teammanager technische ontwerp en beheer	Team Technische ontwerp & beheer					200	200	200	200
Advisering BEVI in milieuvergunningen, beoordeling kwantitatieve risicoanalyses (QRA)	nee	ja	Advies op welke wijze BEVI in de milieuvergunning moet worden verwerkt, Beoordeling QRA 's contact met opsteller	Coördinator EV	Team Vergunningen					100	100	100	100
Risicocommunicatie	ja	ja	MEVO	Teammanager communicatie	Stadthuis Team communicatie					70	70	70	70
Uitvoeren BRZO inspectie bij Mallinckrodt Baker	ja	nee	Besluit risico's zware ongevallen+ Maatlat BRZO	Teammanager Toezicht	Team Toezicht Inzet DCMR	€5500,-	€5500,-	€5500,-	€5500,-	25	25	25	25
Kennisvergaring en kennisoverdracht externe veiligheid	nee	ja	Toekomstige Maatlat EV legt eisen op betreffende kennisniveau	Coördinator EV, Teams Vergunningen, Technische ontwerp en beheer	Team vergunningen Team technische ontwerp en beheer	€2000,-	€6000,-			50	50	50	50
Jaarlijkse rapportage aan de Raad over uitvoeringsplan en vaststellen nieuw uitvoeringsplan	nee	ja	MEVO	Programmamanager Milieu	Programmamanager Milieu + Team vergunningen					50	50	50	50
Totaal structureel										1005	1005	1005	1005
Incidentele taken													
Borging EV taken in organisatie in werkprocessen taakomschrijvingen en budgetten	nee	ja	MEVO	Beheerders Protos + coördinator EV	Unitcontrol van Eenheid ruimte en samenleving					200	200	0	0
Milieuvergunningen Actualiseren BEVI	ja	ja	Vergunningen aanpassen aan regelgeving	Teammanager vergunningen	Team Vergunningen					200	200	200	200
Opstellen saneringsplan BEVI	ja	ja	BEVI + MEVO	Coördinator EV	Team vergunningen + Technische ontwerp & beheer					100	100	0	0
Uitvoeren saneringsplan BEVI	ja	ja	BEVI	Coördinator EV	Team Vergunningen + Technische ontwerp & beheer					50	150	200	200
Bouwen signaleringskaarten (GiS bestanden)						€1000,-				100	0	0	0
Bouwen kaart kwetsbare objecten conform BEVI	nee	ja	Bronbestanden risico-ontvangers bouwen	Coördinator EV / Provincie	Team Risico-beheersing					50	50	50	50
Totaal incidenteel										700	700	450	450
Totaal structureel plus incidenteel						€10500,-	€13500,-	€7500,-	€7500,-	1705	1705	1455	1455